

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

06/2021

Porovnanie právnej úpravy niektorých aspektov väzby vo vybraných krajinách EÚ

Vypracoval: Mgr. Eduard Csudai, PhD., Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava

22. marca 2021

Anotácia:

Materiál prináša informácie ohľadom vybraných aspektov väzby (dôvody väzby, náležitosti rozhodnutia o väzbe, trvanie väzby a spôsoby nahradenia väzby). Pre vypracovanie komparácie bola použitá obsahová analýza dostupných, účinných a dohľadateľných zdrojov legislatívy vybraných krajín, či akademických článkov venujúcich sa predmetnej téme.

Kľúčové slová:

väzba, trvanie väzby, prípravné konanie, trestné konanie, nahradenie väzby

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

1 Úvod.....	5
Väzba a niektoré jej aspekty v podmienkach SR.....	5
Dôvody väzby v SR.....	6
Náležitosti rozhodnutia o väzbe v SR	7
Trvanie väzby.....	8
Nahradenie väzby	11
2 Právna úprava aspektov väzby vo vybraných krajinách EÚ	14
Česká republika.....	14
Dôvody väzby.....	14
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	15
Trvanie väzby.....	16
Nahradenie väzby	17
Chorvátsko.....	18
Dôvody väzby.....	18
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	19
Trvanie väzby.....	20
Nahradenie väzby	21
Fínsko	22
Dôvody väzby.....	23
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	24
Trvanie väzby.....	24
Nahradenie väzby	25
Francúzsko	27
Dôvody väzby.....	27
Náležitosti rozhodnutia a proces rozhodovania o nej v prípravnom konaní	28
Trvanie väzby.....	28
Nahradenie väzby	30
Grécko.....	32
Dôvody väzby.....	32
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	33
Trvanie väzby v prípravnom konaní.....	34
Nahradenie väzby	34
Holandsko.....	36
Dôvody väzby.....	36
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	37
Trvanie väzby.....	38
Nahradenie väzby	38
Írsko	39
Dôvody väzby.....	40
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	41
Trvanie väzby.....	41

Nahradenie väzby	43
Maďarsko	43
Dôvody väzby	43
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	44
Trvanie väzby	44
Nahradenie väzby	45
Nemecko	47
Dôvody väzby	47
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	49
Trvanie väzby	50
Nahradenie väzby	51
Poľsko	52
Dôvody väzby	52
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	53
Lehoty väzby	53
Nahradenie väzby	54
Portugalsko	55
Dôvody väzby	55
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	56
Trvanie väzby	56
Nahradenie väzby	57
Rakúsko	59
Dôvody väzby	59
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	60
Trvanie väzby	62
Nahradenie väzby	63
Slovinsko	65
Dôvody väzby	65
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	66
Trvanie väzby	66
Nahradenie väzby	66
Švédsko	68
Dôvody väzby	68
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	69
Trvanie väzby	70
Nahradenie väzby	70
Taliansko	72
Dôvody väzby	72
Náležitosti rozhodnutia o väzbe	72
Trvanie väzby	73
Nahradenie väzby	74
3 Záver	76
4 Použité zdroje	86

1 Úvod

Predkladaný materiál sa zameria na analýzu vybraných aspektov väzby, ktoré tvoria výskumný zámer tejto práce:

- a) dôvody väzby,
- b) náležitosti rozhodnutia o väzbe,
- c) trvanie väzby a
- d) možnosti nahradenia väzby.

V rámci analýzy sme sa zamerali na vybrané štáty EÚ (Česká republika, Chorvátsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovinsko, Švédsko a Taliansko) a ich jednotlivé právne úpravy upravujúce výskumný zámer tejto analýzy. Komparátom pre štyri ustanovené aspekty väzby je právna úprava Slovenskej republiky, ktorá väzbu ustanovuje v rámci prvej časti, štvrtej hlavy zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok SR“). Preto sa v nasledujúcich odsekoch zameriame na krátky normatívny opis výskumného zámeru v podmienkach SR z dôvodu, aby čitatelia a čitateľky mohli v prvom rade vidieť právnu úpravu, ktorej porovnanie s inými európskymi praktikami bude tvoriť výsledky a dáta záveru tejto práce.

Väzba a niektoré jej aspekty v podmienkach SR

Väzba je dočasné obmedzenie niektorých občianskych práv a slobôd zaručených Ústavou SR a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len ako „EDLP“)¹ a súčasne predstavuje najzávažnejší zásah do výkonu týchto práv vrátane práva na osobnú slobodu, okrem výkonu trestu odňatia slobody. S ohľadom na uvedenú skutočnosť môže väzba trvať len nevyhnutne potrebnú dobu a vybavovanie tzv. väzobných trestných vecí musí byť nielen urýchlené, ale musí mať tiež prednosť pred ostatnými trestnými vecami. Väzba by pritom v žiadnom prípade nemala nahrádzať trest odňatia slobody, hoci takýto trest obvinenému podľa očakávania pravdepodobne bude uložený. Väzba sa vyznačuje fakultatívnou povahou, čo znamená, že aj v prípade, ak existujú dôvody väzby, osoba napriek tomu nemusí byť vzatá do väzby. Pri predbežnej väzbe v zmysle § 505 ods. 1 Trestného poriadku SR a vydávacej (extradičnej) väzbe v zmysle § 506 Trestného poriadku SR sa dôvody väzby v zmysle § 71 Trestného poriadku SR nevyžadujú.²

¹ Pozri čl. 17. ods. 5 Ústavy SR a článok 5 ods. 1 písm. c) EDLP.

² ČENTĚŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 249. ISBN 978-80-8155-087-4. [cit. 25.02.2021].

Dôvody väzby v SR

Dôvody väzby ustanovuje § 71 Trestného poriadku SR: obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že:³

- a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest (tzv. **úteková väzba**),
- b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie (tzv. **kolúzna väzba**), alebo
- c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil (tzv. **preventívna/predstihová väzba**).⁴

Obvinený môže byť vzatý do väzby aj vtedy, ak je trestne stíhaný pre trestné činy terorizmu, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený.⁵

V prípade ak bol obvinený prepustený z väzby, môže byť v tej istej veci vzatý do väzby ak:⁶

- a) je na úteku alebo sa skrýva, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, nezdržiava sa na adrese, ktorú uviedol orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu, nepreberá zásielky

³ ČENTÉŠ, J. a kol.: *Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť*. Šamorín: Heuréka. 2. vydanie, 2012. s. 231. ISBN 80-89122-75-2. [cit. 25.02.2021].

⁴ § 71 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

⁵ § 71 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

⁶ Dané ustanovenie umožňuje, aby súd v tej istej trestnej veci mohol rozhodnúť o opakovanom vzatí obvineného do väzby po tom, ako bol prepustený z väzby na slobodu. Z hľadiska zákonného postupu nie je rozhodujúce, z akých dôvodov došlo k jeho prepusteniu z väzby, t. j. či z dôvodu, že došlo k zániku, nahradeniu väzby a pod., okrem dôvodu podľa písm. d). Podmienkou takeého postupu je, aby vznikol niektorý z dôvodov väzby uvedených v tomto odseku. Na rozdiel od § 71 ods. 1 Trestného poriadku SR, pre vznik niektorého z dôvodov väzby podľa tohto ustanovenia nepostačuje existencia konkrétnej skutočnosti odôvodňujúcej obavu, ale musí niektorá z týchto skutočností reálne nastať. Pozri: ČENTÉŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 251. ISBN 978-80-8155-087-4. [cit. 25.02.2021].

alebo nerešpektuje príkazy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, alebo inak vedome marí vykonávanie nariadených úkonov,

b) pôsobí na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak marí objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie,

c) pokračuje v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil,

d) bol prepustený z väzby preto, že nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody a sú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú niektorý z dôvodov väzby podľa odseku 1,

e) je obvinený pre ďalší úmyselný trestný čin, ktorý mal byť spáchaný po prepustení z väzby, alebo

f) ide o väzbu podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku SR.⁷

Dané dôvody označuje Čentíš a kol. ako tzv. **opätovnú väzbu**.⁸

Zákonnou podmienkou v prípade opakovaného vzatia obvineného do väzby podľa písm. d) je súčasná existencia dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku SR. Týmto ustanovením sa reagovalo na potreby praxe – nálež III. ÚS 79/00 z 31. mája 2001, podľa ktorého má výkon právoplatne uloženého trestu odňatia slobody vždy zásadne prednosť pred výkonom väzby v inej trestnej veci.⁹

Náležitosti rozhodnutia¹⁰ o väzbe v SR

Ustanovenie § 71 ods. 2 Trestného poriadku SR upravuje zákonné podmienky a postup súdu pri rozhodovaní o väzbe: „*Konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo*

⁷ § 71 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

⁸ ČENTÍŠ, J. a kol.: *Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť*. Šamorín: Heuréka. 2. vydanie, 2012. s. 232. ISBN 80-89122-75-2. [cit. 25.02.2021].

⁹ ČENTÍŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 252. ISBN 978-80-8155-087-4. [cit. 25.02.2021].

¹⁰ Rozhodnutím o väzbe sa rozumie v zmysle § 72 ods. 1 Trestného poriadku SR rozhodnutie o:

- a) vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby; za rozhodnutie o nevzatí do väzby sa považuje aj rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby,
- b) prepustení z väzby a o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby; za takúto žiadosť sa považuje aj žiadosť o nahradenie väzby,
- c) zmene dôvodov väzby obvineného,
- d) návrhu na predĺženie lehoty väzby obvineného,
- e) ponechaní obvineného vo väzbe, alebo predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní,

vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. Zástupca záujmového združenia alebo iná osoba ponúkajúca záruku alebo peňažnú záruku sa upovedomí o výsluchu, ak je to potrebné. Návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb, podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinený mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť; to platí aj o dôvodoch, pre ktoré má súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a Trestného poriadku SR.“¹¹

Vziať do väzby teda možno len **fyzickú osobu**, proti ktorej bolo **vznesené obvinenie** podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku SR a skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, je objektivizovaný skutočnosťami zistenými v trestnom konaní, skutkové okolnosti obsahujú zákonné znaky konkrétneho trestného činu, existujú dôvody na podozrenie, že skutok spáchal obvinený (§ 71 ods. 1 Trestného poriadku SR) a ak je daný niektorý z dôvodov väzby alebo viac dôvodov väzby uvedených v § 71 Trestného poriadku SR. Nesplnenie hoci len jednej z týchto podmienok bráni vziať fyzickú osobu do väzby.¹²

Trvanie väzby v SR

Nevyhnutnosť času trvania väzby sa posudzuje podľa skutkovej (dôkaznej) a právnej obťažnosti každej jednotlivéj trestnej veci. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné vybavovať veci prednostne a urýchlene¹³: „Väzba v rámci základnej alebo predĺženej lehoty väzby v prípravnom konaní a väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.“¹⁴

f) prepustení zatknutého obvineného na slobodu; za takéto rozhodnutie sa považuje aj rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby.

¹¹ § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

¹² ČENTĚŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 255-256. ISBN 978-80-8155-087-4. [cit. 25.02.2021].

¹³ Tamtiež, s. 265. [cit. 25.02.2021].

¹⁴ § 76 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

Základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím obžalobu, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty.¹⁵

Lehota väzby v prípravnom konaní nesmie presiahnuť dĺžku:

- a) **sedem mesiacov**, ak je vedené trestné stíhanie pre **prečin**¹⁶,
- b) **devätnásť mesiacov**, ak je vedené trestné stíhanie pre **zločin**¹⁷,
- c) **dvadsaťpäť mesiacov**, ak je vedené trestné stíhanie pre **obzvlášť závažný zločin**.¹⁸

Zákonnými podmienkami pre predĺženie lehoty¹⁹ väzby v prípravnom konaní sú:

- a) obťažnosť veci alebo iné závažné dôvody, pre ktoré nie je možné trestné stíhanie skončiť v zákonom stanovenej lehote,
- b) hrozba zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania prepustením obvineného z väzby na slobodu,
- c) doručenie návrhu prokurátora sudcovi pre prípravné konanie v lehote najmenej dvadsať pracovných dní pred uplynutím lehoty.²⁰

Celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť:²¹

¹⁵ § 76 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

¹⁶ Pojem „prečin“ upravuje § 10 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov: „Prečin je trestný čin spáchaný z neobstaranosti alebo úmyselný trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov. Nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatelia je jeho závažnosť nepatrná.“

¹⁷ Pojem „zločin“ upravuje § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov: „Zločin je úmyselný trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov. O zločin ide aj vtedy, ak v prísnejšej skutkovej podstate prečinu spáchaného úmyselne je ustanovená horná hranica trestnej sadzby prevyšujúca päť rokov.“

¹⁸ Pojem „obzvlášť závažný zločin“ upravuje § 11 ods. 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov: „Zločin, za ktorý tento zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov, sa považuje za obzvlášť závažný.“

¹⁹ Proces predĺženia lehoty väzby upravuje § 76 ods. 3 Trestného poriadku SR.

²⁰ ČENTĚŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 265. ISBN 978-80-8155-087-4, [cit. 25.02.2021] v spojení s § 76 ods. 3 Trestného poriadku SR.

²¹ V ustanoveniach § 76 ods. 6 a 7 (trvanie väzby v prípravnom konaní a celková doba trvania väzby) je upravená celková doba väzby v trestnom konaní, a to podľa štádia konania a podľa závažnosti trestného činu. Pozri:

- a) **dvanásť mesiacov**, ak je vedené trestné stíhanie pre **prečin**,
- b) **tridsaťšesť mesiacov**, ak je vedené trestné stíhanie pre **zločin**,
- c) **štyridsaťosem mesiacov**, ak je vedené trestné stíhanie pre **obzvlášť závažný zločin**.²²

Maximálna lehota väzby je celková lehota väzby spolu s jej predĺžením podľa § 76a Trestného poriadku SR a nesmie presiahnuť **60 mesiacov**. Celkovú lehodu väzby možno predĺžiť len vtedy, ak sú súčasne splnené tieto podmienky:

- a) vedie sa trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie alebo pre trestné činy terorizmu,
- b) trestné stíhanie nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov skončiť do uplynutia celkovej lehoty väzby v trestnom konaní a
- c) prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.²³

O predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a Trestného poriadku SR rozhoduje vo veci konajúci senát uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok. Uznesenie je teda vykonateľné pred jeho právoplatnosťou. O sťažnosti rozhodne nadriadený súd. Ide o jediný prípad, kedy dochádza k predlžovaniu lehoty väzby v súdnom konaní. Predĺžiť lehodu väzby možno na nevyhnutnú dobu, a to aj opakovane, maximálne ale tak, aby nepresiahla 60 mesiacov.²⁴

Ustanovenie reaguje na pretrvávajúce problémy s dĺžkou trvania trestného konania a umožňuje vo vymedzených trestných veciach predĺženie lehoty trvania väzby aj nad inak stanovenú maximálnu dobu trvania väzby (§ 76 ods. 6 Trestného poriadku SR), najviac však v trvaní do 60 mesiacov – 5 rokov. Ustanovenie má fakultatívny charakter. S ohľadom na ustanovenie § 76 ods. 7 Trestného poriadku SR rozhodovanie o predĺžení lehoty trvania väzby podľa tohto ustanovenia je možné len v konaní pred súdom. Súd pri svojom rozhodovaní nie je viazaný žiadnym návrhom, môže tak rozhodnúť aj na základe vlastnej úvahy. Vždy musí

ČENTĚŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 266. ISBN 978-80-8155-087-4, [cit. 25.02.2021] v spojení s § 76 ods. 3 Trestného poriadku SR.

²² § 76 ods. 6 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

²³ ČENTĚŠ, J. a kol.: *Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť*. Šamorín: Heuréka. 2. vydanie, 2012. s. 245-246. ISBN 80-89122-75-2. [cit. 25.02.2021].

²⁴ Tamtiež, s. 246.

však rozhodnúť o presnom určení lehoty ďalšieho trvania väzby tak, aby táto trvala najviac 60 mesiacov, teda 5 rokov.²⁵

Nahradenie väzby v SR

Nahradiť väzbu v podmienkach SR je možné v zmysle § 80 Trestného poriadku SR zárukou, sľubom, dohľadom a tiež peňažnou zárukou. Ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c) Trestného poriadku SR, t. j. úteková, resp. preventívna väzba, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

a) záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie **záruky** za ďalšie správanie obvineného a za to, že sa obvinený na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ju,

b) obvinený dá písomný **sľub**, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný a prijme ho, alebo

c) s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť **dohľadom probačného a mediačného úradníka** nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.²⁶

Vnútroštátna právna úprava nepripúšťa možnosť nahradenia väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku SR (kolúzna väzba) niektorým z opatrení uvedeným vyššie (obdobne aj v prípade peňažnej záruky - § 81 ods. 1 Trestného poriadku SR). Napriek tomu súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie môže na žiadosť oprávnenej osoby (spravidla obvineného) podľa článku 154c ods. 1 Ústavy SR a článku 5 EDLP

²⁵ ČENTĚŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 270. ISBN 978-80-8155-087-4. [cit. 25.02.2021].

²⁶ § 80 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

nahradiť väzbu niektorým z týchto opatrení aj z dôvodu uvedeného § 71 ods. 1 písm. b) a obdobne aj v prípade § 81 ods. 1 Trestného poriadku SR.²⁷

Ak je daný dôvod útekovej či preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c) Trestného poriadku SR, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. a) až c) alebo e) Trestného poriadku SR, alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa § 81 ods. 4 Trestného poriadku SR alebo podľa § 80 ods. 3 Trestného poriadku SR, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Ak je obvinený stíhaný pre trestné činy terorizmu, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu. So súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím musí byť oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza dôvod väzby. Na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu, musí sa obvinený a osoba, ktorá peňažnú záruku zložila, vopred upozorniť.²⁸

Výška peňažnej záruky (zloženie záruky v cudzej mene nie je vylúčené) nie je ustanovená v § 81 ods. 2 Trestného poriadku SR, čím sa umožnilo, aby súd alebo sudca pre prípravné konanie výšku záruky prispôbil okolnostiam uvedeným v tomto ustanovení. Rozhodovanie o peňažnej záruke má dve formy:

- a) v prvej forme vydá súd (samosudca alebo senát) alebo sudca pre prípravné konanie opatrenie, ktorým určí výšku záruky a spôsob jej zloženia a **doručí opatrenie tomu, kto má záruku zložiť**, alebo
- b) v druhej forme vydá súd alebo sudca pre prípravné konanie uznesenie o prijatí, neprijatí záruky **bez vydania opatrenia**.²⁹

Je nutné podotknúť, že ustanovenia o väzbe obsahujú aj ďalšie náležitosti, ako napr. porušenie sľubu obvineným pri nahradení väzby, či príkaz na zatknutie a pod., avšak z hľadiska analýzy sme sa zamerali hlavne na hlavný okruh výskumného zámeru a základné aspekty skúmaných trestnoprávných javov. V prípade označenia osoby pojmom „obvinený“, „obžalovaný“, „prokurátor“, resp. trestne stíhaný“ a pod., sa z hľadiska zachovania rodovej

²⁷ ČENTÉŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 278. ISBN 978-80-8155-087-4. [cit. 25.02.2021], pozri aj ÚS 100/2004 a R 57/2005.

²⁸ § 81 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].

²⁹ ČENTÉŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. s. 284. ISBN 978-80-8155-087-4. [cit. 25.02.2021].

rovnosti analogicky uplatňujú dané ustanovenia aj pre ženský rod. V nasledujúcej časti sa zameriame podobne ako v prípade SR na ustanovené aspekty väzby (dôvody, náležitosti rozhodnutia o väzbe, trvanie väzby a možnosti nahradenia väzby) vo vybraných krajinách EÚ.

2 Právna úprava aspektov väzby vo vybraných krajinách EÚ

Česká republika

Dôvody väzby

Dôvody väzby sú upravené v rámci § 67 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok (Trestní řád)³⁰ v znení neskorších predpisov.

Obvinený musí byť vzatý do väzby, ak jeho konanie alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava:

- a) že utečie alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak sa jeho totožnosť nedá zistiť, ak nemá trvalý pobyt alebo mu hrozí vysoký trest,
- b) že bude pôsobiť na doposiaľ nevypočutých svedkov alebo spoluobvinených alebo bude inak maľovať objasňovanie skutočností, ktoré sú závažné pre trestné stíhanie, alebo
- c) že bude opakovať trestnú činnosť, pre ktorú je stíhaný, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin na ktorý sa pripravoval alebo ktorým hrozil

a doposiaľ zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo zahájené trestné stíhanie, bol spáchaný, má všetky znaky trestného činu, existujú zrejmé dôvody k podozreniu, že tento trestný čin spáchal obvinený, a s ohľadom na osobu obvineného, povahu a závažnosť trestného činu pre ktorý je stíhaný, nie je možné v dobe rozhodovania účel väzby dosiahnuť iným opatrením, najmä uložením niektorého z predbežných opatrení.³¹

Vziať do väzby je možné len osobu, proti ktorej je zahájené trestné stíhanie, pričom rozhodnutie o väzbe musí byť odôvodnené tiež skutkovými okolnosťami. Do väzby nie je možné vziať obvineného, ktorý je stíhaný za úmyselný trestný čin, za ktorý zákon stanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje dva roky, alebo pre trestný čin spáchaný z nebanlivosti, za ktorý zákon stanovuje trest odňatia slobody, ktorý neprevyšuje tri roky.³² Toto ustanovenie však neplatí, ak obvinený utiekol alebo sa skrýval, opakovane sa nedostavil na predvolanie a nepodarilo sa ho predviesť ani inak zaistiť jeho účasť pri úkone trestného konania, je neznámej totožnosti a dostupnými prostriedkami sa ju nepodarilo zistiť,

³⁰ Zákon č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

³¹ § 67 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

³² § 68 ods. 2 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

už pôsobil na svedkov alebo spoluobvinených alebo inak maril objasňovanie skutočností závažných pre trestné konanie, už opakoval trestnú činnosť, pre ktorú je stíhaný, alebo v takej trestnej činnosti pokračoval, alebo bol za takú trestnú činnosť v posledných troch rokoch odsúdený alebo trestaný.³³ Obmedzenia uvedené v druhej vete tohto odstavca pre úmyselný trestný čin sa nepoužijú, ak je daný dôvod väzby (pokračovanie v trestnej činnosti) a s prihliadnutím k povahe takého trestného činu vyžaduje vzatie do väzby účinná ochrana poškodeného, najmä ochrana jeho života, zdravia alebo iného obdobného záujmu.³⁴

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Ak je daný niektorý z dôvodov väzby a obvineného nie je možné predvolať, predviesť alebo zadržať a zaistiť tak jeho prítomnosť na vypočúvaní, vydá v prípravnom konaní sudca na návrh štátneho zástupcu (v Česku pôsobí štátne zastupiteľstvo a nie prokuratúra)³⁵ a v konaní pred súdom predseda senátu príkaz, aby bol obvinený zatknutý. Príkaz k zatknutiu musí popri údajoch zaisťujúcich, že obvinený nebude zamenený s inou osobou, obsahovať stručný opis skutku, pre ktorý je obvinený stíhaný, označenie trestného činu, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a presný opis dôvodov, pre ktoré sa príkaz k zatknutiu vydáva.³⁶

Sudca súdu, ktorý príkaz na zatknutie vydal, musí obvineného bez omeškania vypočuť, rozhodnúť o väzbe a toto rozhodnutie oznámiť obvinenému do 24 hodín od doby, kedy bol obvinený dodaný na miesto výsluchu. Ak vykonáva výsluch obvineného výnimočne iný vecne príslušný sudca, ktorému bol obvinený dodaný vzhľadom k nepredvídateľným okolnostiam, informuje o jeho výsledku sudcu súdu, ktorý príkaz na zatknutie vydal. Tento sudca po získaní informácie o výsluchu rozhodne o väzbe a svoje rozhodnutie oznámi obvinenému prostredníctvom sudcu vykonávajúceho výsluch. Ak nie je obvinenému rozhodnutie o väzbe oznámené do 24 hodín od doby, keď bol dodaný na miesto výsluchu, musí byť prepustený na slobodu. Obvinený má právo požadovať, aby bol obhajca prítomný pri jeho výsluchu, ak je v uvedenej lehote dosiahnuteľný.³⁷

³³ § 68 ods. 3 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

³⁴ § 68 ods. 4 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

³⁵ Pozri „Úvodné poznámky a teoretické východiská“ v analýze Odboru Parlamentný inštitút Kancelárie NR SR: Vybrané aspekty ustanovenia a odvolávania generálnych prokurátorov. Dostupné na internete: https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=479674#4_0. [cit. 19.02.2021].

³⁶ § 69 ods. 1 a 2 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

³⁷ § 69 ods. 6 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

Trvanie väzby

Orgány činné v trestnom konaní sú povinné priebežne skúmať, či dôvody väzby u obvineného ešte trvajú alebo sa zmenili a či nemožno väzbu nahradiť niektorým z opatrení uvedených v §§ 73 a 73a Trestného poriadku Českej republiky. Prihliadajú pri tom na to, či ponechanie obvineného vo väzbe vyžaduje závažnosť veci alebo iné závažné dôvody, pre ktoré nemožno trestné stíhanie skončiť a či by prepustením obvineného z väzby bolo zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného stíhania.

Väzba môže trvať v prípravnom konaní a v konaní pred súdom len nevyhnutne nutnú dobu. Celkové trvanie väzby v trestnom konaní nesmie presiahnuť:

- a) jeden rok, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,
- b) dva roky, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,
- c) tri roky, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin,
- d) štyri roky, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno podľa trestného zákona uložiť výnimočný trest.³⁸

Z doby uvedenej vyššie pripadá jedna tretina na prípravné konanie a dve tretiny na konanie pred súdom³⁹, teda:

- a) 4 mesiace v rámci prípravného konania a 8 mesiacov v konaní pred súdom pre prečin,
- b) 8 mesiacov v rámci prípravného konania a 16 mesiacov v konaní pred súdom pre zločin,
- c) 12 mesiacov v rámci prípravného konania a 24 mesiacov v konaní pred súdom pre obzvlášť závažný zločin,
- d) 16 mesiacov v rámci prípravného konania a 32 mesiacov v konaní pred súdom pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno podľa trestného zákona uložiť výnimočný trest.⁴⁰

³⁸ § 72a ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

³⁹ § 72a ods. 2 prvá veta zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

⁴⁰ Výnimočným trestom je trest odňatia slobody nad 20 až do 30 rokov a trest odňatia slobody na doživotie v zmysle § 54 ods. 1 zákona č. 40/2009 Zb. Trestní zákoník Českej republiky. Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/2009-40>. [cit. 06.03.2021].

Ak nie je prípravné konanie alebo konanie pred súdom pred uplynutím tejto doby skončené, musí byť najneskôr v posledný deň tejto lehoty obvinený prepustený z väzby. Ak je obvinený stíhaný pre dva alebo viac trestných činov, je pre určenie tejto doby rozhodujúci čin najprísnejšie trestný. Ak je skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, iným trestným činom, a dĺžka vykonanej väzby už presiahla dobu stanovenú pre prípravné konanie alebo konanie pred súdom, obvinený musí byť ihneď prepustený z väzby.⁴¹

Väzba z dôvodu uvedeného v § 67 písm. b) Trestného poriadku Českej republiky (pôsobenie na nevypočutých svedkov alebo spoluobvinených alebo marenie vyšetrovania – kolúzna väzba) môže trvať najviac tri mesiace. Ak nebol obvinený, ktorý nie je vo väzbe súčasne aj z iného dôvodu, prepustený z väzby pred uplynutím lehoty uvedenej v prvej vete, musí byť prepustený najneskôr v posledný deň tejto lehoty. Ak bolo zistené, že obvinený už pôsobil na svedkov alebo spoluobvinených, alebo inak maril objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie [§ 68 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku Českej republiky], rozhodne o ponechaní obvineného vo väzbe nad stanovenú lehotu v prípravnom konaní na návrh štátneho zástupcu sudca a po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste súd.⁴²

Doba trvania väzby sa počíta odo dňa, keď došlo k obmedzeniu osobnej slobody obvineného. Pri vrátení veci štátnemu zástupcovi na došetrenie pokračuje priebeh plynutia lehoty, ktorá pripadá na prípravné konanie, odo dňa, kedy bol spis doručený štátnemu zástupcovi.⁴³

Nahradenie väzby

Ak je daný dôvod väzby uvedený v § 67 písm. a) alebo c) Trestného poriadku Českej republiky⁴⁴, teda okrem kolúznej väzby, môže orgán rozhodujúci o väzbe ponechať obvineného na slobode alebo ho prepustiť na slobodu, ak:

a) záujmové združenie občanov uvedené v § 3 ods. 1 Trestného poriadku Českej republiky alebo dôveryhodná osoba schopná priaznivo ovplyvňovať správanie obvineného, ponúknu prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že sa obvinený na vyzvanie dostaví na súd, k štátnemu zástupcovi alebo policajnému orgánu a že vždy vopred oznámi

⁴¹ § 72a ods. 2 druhá až štvrtá veta zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

⁴² § 72a ods. 3 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

⁴³ § 72a ods. 4 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

⁴⁴ Písmeno a) odkazuje na útekový dôvod väzby a písmeno c) na preventívny dôvod väzby (pokračovanie v trestnej činnosti a pod.).

vzdialenie sa z miesta pobytu a orgán rozhodujúci o väzbe považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ju,

b) obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti, na vyzvanie sa dostaví na súd, k štátnemu zástupcovi alebo policajnému orgánu, vždy vopred oznámi vzdialenie sa z miesta pobytu a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a orgán rozhodujúci o väzbe považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ho,

c) vzhľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného úradníka nad obvineným, alebo

d) zároveň rozhodne o uložení niektorého z predbežných opatrení.⁴⁵

Peňažnú záruku upravuje § 73a Trestného poriadku Českej republiky.⁴⁶

Chorvátsko

Dôvody väzby

V zmysle článku 123 Trestného poriadku Chorvátska je možné väzbu nariadiť, ak je dôvodné podozrenie, že určitá osoba spáchala trestný čin a ak:

- 1) je na úteku alebo určité okolnosti nasvedčujú tomu, že utečie (skrýva sa a nie je možné ustanoviť identitu danej osoby),
- 2) určité okolnosti nasvedčujú tomu, že bude ničiť, skrývať, zamieňať alebo falšovať dôkazy alebo stopy dôležité pre trestné konanie alebo bude zasahovať do trestného konania tým, že bude ovplyvňovať svedkov, znalcov, účastníkov konania alebo utajených agentov,
- 3) existuje dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, zopakuje trestný čin alebo dokoná pokus trestného činu, resp. spácha závažnejší trestný čin, ktorého spáchaním sa už vyhrážal, pričom za také konanie mu hrozí trest odňatia slobody v trvaní viac ako päť rokov,

⁴⁵ § 73 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

⁴⁶ Bližšie pozri § 73a zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].

- 4) ak je väzba nevyhnutným predpokladom pre nerušený priebeh konania z dôvodu dlhodobého trestu odňatia slobody, ktorý páchateľovi hrozí za spáchanie trestného činu a obzvlášť závažných okolností prípadu,
- 5) ak sa riadne predvolaný obvinený nedostaví na trestné konanie, resp. sa vyhýba účasti na konaní.⁴⁷

Pri vynesení odsudzujúceho rozsudku v prvom stupni na trest odňatia slobody v trvaní päť a viac rokov sa väzba vždy buď nariadi, resp. predĺži.⁴⁸ V prípade, ak súd prvého stupňa vynesie rozsudok na trest odňatia slobody v trvaní na menej ako päť rokov, nie je možné po vynesení rozsudku nariadiť, resp. predĺžiť lehotu väzby.⁴⁹

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Väzbu je možné nariadiť, resp. predĺžiť iba písomným rozhodnutím príslušného súdu. Rozhodnutie o nariadení/predĺžení väzby obsahuje:

- a) špecifikáciu rozhodnutia ohľadom vedenia vyšetrovania, na základe ktorého sa vydáva rozhodnutie o väzbe,⁵⁰
- b) dôvod väzby,
- c) lehotu väzby,
- d) ustanovenie týkajúce sa okolností a času obmedzenia osobnej slobody pred vydaním rozhodnutia o väzbe,
- e) výšku peňažnej záruky ako spôsobu nahradenia väzby.⁵¹

V odôvodnení rozhodnutia o väzbe sa musia uviesť aj konkrétne a úplné skutočnosti spolu s dôkazmi podporujúcimi dôvodné podozrenie, že sa obvinený dopustil trestného činu a tiež dôvody väzby, na základe ktorých môže súd ustanoviť, že účel väzby nie je možné dosiahnuť menej prísny opatrením a tiež dôvod stanovenia výšky peňažnej zábezpeky.⁵²

⁴⁷ Článok 123 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁴⁸ Článok 123 ods. 2 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁴⁹ Článok 123 ods. 3 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁵⁰ V prípade, ak je vo veci nariadené vyšetrovanie.

⁵¹ Článok 124 ods. 2 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁵² Článok 124 ods. 3 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

Rozhodnutie o väzbe sa doručuje obvinenému ihneď po tom, čo bol umiestnený do väzby, pričom obvinený potvrdzuje svojím podpisom prijatie daného rozhodnutia.⁵³

Trvanie väzby

Trvanie väzby v prípravnom konaní

Trvanie väzby v prípravnom konaní na základe rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie, resp. senátu nesmie trvať dlhšie ako jeden mesiac odo dňa, odkedy bol obvinený pozbavený osobnej slobody. Na základe návrhu prokurátora môže sudca pre prípravné konanie predĺžiť lehotu väzby, a to na obdobie nie dlhšie ako na ďalšie dva mesiace, alebo ak to dovoľuje osobitné ustanovenia, resp. vec patrí do pôsobnosti krajského súdu, na lehotu nie dlhšiu ako tri mesiace.⁵⁴ V rámci vybraných trestných činov ustanovených v článku 21 zákona o Úrade na potláčanie korupcie a organizovaného zločinu je možné lehotu väzby predĺžiť dvakrát po tri mesiace. Celkové trvanie väzby v prípravnom konaní však nesmie presahovať dobu jedného roka.⁵⁵

Maximálna doba trvania väzby

Maximálna lehota trvania väzby je v rámci súdneho konania (teda pred vynesení rozsudku súdu prvého stupňa):

- a) dva mesiace, ak za trestný čin hrozí trest odňatia slobody v trvaní menej ako jeden rok,
- b) tri mesiace, ak za trestný čin hrozí trest odňatia slobody menej ako tri roky,
- c) šesť mesiacov, ak za trestný čin hrozí trest odňatia slobody menej ako päť rokov,
- d) dvanásť mesiacov, ak za trestný čin hrozí trest odňatia slobody menej ako osem rokov,
- e) dva roky, ak za trestný čin hrozí trest odňatia slobody viac ako osem rokov,
- f) tri roky, ak za trestný čin hrozí dlhodobý trest odňatia slobody.⁵⁶

⁵³ Článok 124 ods. 4 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete:

<http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁵⁴ Článok 130 ods. 1 a 2 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete:

<http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁵⁵ Článok 130 ods. 3 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete:

<http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁵⁶ Článok 133 ods. 1 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete:

<http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

Ak dôjde k zrušeniu rozsudku súdu prvého stupňa v prípadoch maximálnej lehoty trvania väzby sa doba trvania väzby predlžuje v bodoch a) a b) o tri mesiace, a v prípadoch bodov d) a e) o šesť mesiacov a v prípadoch bodov e) a f) o jeden rok.⁵⁷

V prípade, ak je možné podať odvolanie voči rozsudku súdu druhého stupňa, celková lehota trvania väzby sa môže predĺžiť o ďalších šesť mesiacov.⁵⁸

Nahradenie väzby

V prípade, ak existujú dôvody väzby v zmysle článku 123 Trestného poriadku Chorvátska a obvinenému je možné nariadiť väzbu, resp. ak bola už väzba určená, súd a prokurátor majú právo, ak na dosiahnutie účelu postačujú, ustanoviť jeden zo spôsobov nahradenia väzby. Obvinený však musí byť upozornený na to, že v prípade, ak dôjde k porušeniu uloženého spôsobu nahradenia väzby, bude následne umiestnený a stíhaný v rámci väzby.⁵⁹

Spôsobmi nahradenia väzby môžu byť:

- a) zákaz opustenia miesta bydliska,
- b) zákaz navštevovania určitého miesta alebo oblasti,
- c) povinnosť pravidelne sa hlásiť ustanovenej osobe alebo štátnemu orgánu,
- d) zákaz priblíženia sa k určitej osobe,
- e) zákaz nadväzovať alebo udržiavať kontakt s určitou osobou,
- f) zákaz vykonávať určité obchodné činnosti,
- g) povinnosť odovzdania cestovných a iných dokladov kvôli riziku prekročenia štátnej hranice,
- h) dočasné odobratie vodičského preukazu,
- i) zákaz prenasledovania alebo obťažovania obete trestného činu alebo inej osoby,
- j) povinnosť opustiť bydlisko,
- k) zákaz prístupu na internet.⁶⁰

⁵⁷ Článok 133 ods. 4 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁵⁸ Článok 133 ods. 5 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁵⁹ Článok 98 ods. 1 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁶⁰ Článok 98 ods. 2 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

Dôvody nahradenia väzby však nesmú mať za následok obmedzenie práva obvineného na užívanie vlastného bytu, na nerušené vzťahy s členmi jeho domácnosti, manželkou/manželom, partnerom/partnerkou, rodičmi, deťmi, osvojeným dieťaťom alebo osvojiteľom okrem prípadov, ak sa vedie trestné konanie za trestný čin spáchaný v neprospech predošle vymenovaných osôb. Tiež nesmie byť obmedzené právo obvineného na komunikáciu s obhajcom.⁶¹

Medzi spôsoby nahradenia väzby je možné tiež zaradiť peňažnú záruku, ktorú je možné ustanoviť, ak obvinený osobne alebo v jeho prospech iná osoba, zloží danú záruku a obvinený prisľúbi, že sa nebude skrývať alebo neodíde z miesta svojho pobytu bez povolenia.⁶² Peňažná záruka sa určuje v peňažnej sume určenej s ohľadom na závažnosť trestného činu a na finančnú situáciu a osobné pomery obvineného.⁶³

Ak existujú dôvody väzby v zmysle článku 123 ods. 1 až 4 Trestného poriadku Chorvátska, môže súd nariadiť domáce väzenie tehotnej žene, osobe so zdravotným postihnutím, osobe staršej ako 70 rokov veku a osobám, pri ktorých súd považuje tento spôsob nahradenia väzby za dostatočný nato, aby obmedzenie osobnej slobody obvineného bolo dostatočné na splnenie účelu trestného konania. V rozhodnutí o domácom väzení súd nariaďuje povinnosť obvineného neopustiť dom, pričom tiež ustanoví technické zariadenie spôsobilé na účel sledovania. Obvinenému sa súčasne určia okolnosti, v rámci ktorých je možné opustiť obydlie napr. za účelom lekárskej prehliadky, či iných výnimočných okolností. V prípade porušenia povinností sa nariaďuje väzba.⁶⁴

Fínsko

Vo Fínsku upravuje problematiku väzby osobitný predpis - zákon č. 806/2011 Z. z. o donucovacích prostriedkoch Fínska.⁶⁵

⁶¹ Článok 98 ods. 3 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁶² Článok 102 ods. 1 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021]. Dané ustanovenie pôsobí ako zábezpeka pre dôvod útekovej väzby.

⁶³ Článok 102 ods. 2 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁶⁴ Článok 119 Trestného poriadku Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].

⁶⁵ Zákon o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [cit. 15.2.2021].

Dôvody väzby

Dôvody väzby upravuje § 5 Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska v spojitosti s § 11 Kapitoly 2 predmetného zákona. Väzbu je možné nariadiť, ak:

- a) je osoba podozrivá zo spáchania trestného činu, za ktorý jej hrozí trest odňatia slobody, ktorý nesmie byť nižší ako dva roky,
- b) za spáchanie trestného činu je možné uložiť nižší trest odňatia slobody ako sú dva roky, ale spodná hranica trestu odňatia slobody nesmie prekročiť jeden rok a osobná situácia podozrivého alebo iné okolnosti vyvolávajú podozrenie, že osoba:
 - 1) utečie alebo sa inak bude vyhýbať trestnému stíhaniu, trestnému konaniu alebo výkonu trestu odňatia slobody,
 - 2) sťažuje vyšetrovanie tým, že premiestňuje, ničí, zamieňa alebo utajuje dôkazy, alebo pôsobí na svedkov, prokurátora, znalcov alebo spoluobvinených,
 - 3) pokračuje v trestnej činnosti.
- c) nie je známa identita osoby a daná osoba odmieta poskytnúť svoje meno alebo adresu alebo poskytuje falošné informácie o svojej osobe, alebo
- d) daná osoba nemá trvalý pobyt vo Fínsku a je možné, že opustí krajinu alebo sa bude vyhýbať vyšetrovaniu, trestnému konaniu alebo výkonu trestu odňatia slobody.

Ak je však osoba dôvodne podozrivá zo spáchania trestného činu, môže byť umiestnená vo väzbe, aj keď neexistujú dôvody väzby spomenuté vyššie v zmysle § 5 ods. 2 Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska, ale z pohľadu konania je mimoriadne dôležité, aby bola daná osoba zadržaná a väzobne stíhaná. V danom prípade súd, ktorý rozhoduje o veci je oprávnený preskúmať dôvody väzby a okolnosti zadržania. Na návrh zadržanej osoby, resp. prokurátora je možné vec presunúť inému súdu, ktorý je príslušný na konanie o väzbe.⁶⁶ Ak súd rozhoduje o umiestnení podozrivého do väzby, musí zachovať lehotu siedmich dní na rozhodnutie o väzbe od zadržania podozrivého.⁶⁷

Ak naďalej pretrvávajú dôvody väzby, zadržaná osoba môže byť ponechaná vo výkone väzby v zmysle § 12 Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. K daným

⁶⁶ §11 ods. 2 Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [cit. 15.2.2021].

⁶⁷ § 11 ods. 1 a 2 Kapitoly 3 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [cit. 15.2.2021].

dôvodom sa však pridáva aj dôvod, že osoba bola obvinená za jeden alebo viac skutkov v krátkom časovom intervale a väzba je potrebná na zastavenie trestnej činnosti danej osoby.⁶⁸

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

O nariadení väzby rozhoduje súd, v ktorého jurisdikcii je vec, avšak môže sa stať, že vo veci začal už konať iný súd. Pracovnú pohotovosť okresných súdov v naliehavých prípadoch upravuje vyhláška ministerstva spravodlivosti. Prokurátor rozhoduje po nazhromaždení dôkazov, či vydá návrh na zatknutie a predvedenie s účelom väzobného stíhania. Návrh musí mať písomnú formu, v naliehavých prípadoch je možné vydať príkaz na zatknutie telefonicky, či osobne, avšak je nutné, aby bola bezodkladne vyhotovená aj písomná forma daného úkonu. Súd nemôže bez návrhu vydať rozhodnutie o väzbe. Návrh na väzobné stíhanie musí podať prokurátor najneskôr do štyroch dní po zadržaní podozrivého.⁶⁹

Zadržaný má právo vyjadriť sa osobne k skutku kladenému mu za vinu. Ak sa však nenachádza vo Fínsku, jeho pobyt je neznámy, resp. sa môže vyhýbať konaniu, môže podať v jeho mene výpoveď jeho právny zástupca. V prípade, že sa tak súd rozhodne, je možné rozhodovať o väzbe obvineného aj cez technické prostriedky vo forme videokonferencie a pod.⁷⁰ Rozhodnutie o nariadení väzby musí obsahovať krátke zdôvodnenie, z akého trestného činu čelí obvineniu podozrivá osoba a uvedenie dôvodu väzby. Rozhodnutie musí byť vydané najneskôr do 96 hodín (4 dni) od podania návrhu na vzatie do väzby.⁷¹

Trvanie väzby

Vo Fínsku nie sú explicitne ustanovené lehoty pre väzbu či už v prípravnom konaní, alebo v konaní pred súdom,⁷² tak ako tomu je v podmienkach SR.⁷³ Po zatknutí podozrivého

⁶⁸ § 12 ods. 3 (b) Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>.

⁶⁹ §§ 1 až 5 Kapitoly 3 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>.

⁷⁰ § 6 Kapitoly 3 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

⁷¹ § 14 Kapitoly 3 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

⁷² COVENTRY, T.: *Pretrial detention: Assessing European Union Competence under Article 82(2) TFEU*. New Journal of European Criminal Law: Sage Journals, 2017. s. 61. Dostupné na internete:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjT6vXi4pvvAhVikIsKHbcJDg8QFjAQegQIHRAD&url=https%3A%2F%2Fscholarlypublications.universiteitleiden.nl%2Faccess%2Fitem%253A2902497%2Fdownload&usq=AOvVaw20sKuM8qcIPLqP_Ptszg_. [06.03.2021].

⁷³ EUROPEAN JUSTICE: *Finland (my rights during the investigation of a crime and before the case goes out)*. Dostupné na internete: https://e-justice.europa.eu/content_rights_of_defendants_in_criminal_proceedings_-169-FI-maximizeMS-en.do?clang=en&idSubpage=2. [15.02.2021]. Dané ustanovenie vo Fínsku v preklade znie: „Ak budete zadržaný, súd rozhodne o termíne, ku ktorému musí prokurátor vzniesť obvinenia. Tento termín je možné posunúť, ak o to

musí polícia čo najskôr požiadať o príkaz na zadržanie, a to najneskôr pred dvanástou hodinou na tretí deň od zadržania. Ak tak neurobí, musí podozrivého prepustiť na slobodu.⁷⁴ Súd sa musí bezodkladne zaoberať žiadosťou o príkaz na zadržanie. Ak je podozrivý vo väzbe, žiadosť o príkaz na zadržanie musí byť vybavená najneskôr do štyroch dní odo dňa zadržania. Súd bude viesť vypočúvanie počas zadržania a rozhodne o tom, či je potrebné podozrivého ďalej zadržiavať alebo či môže byť prepustený na slobodu. Namiesto toho, aby súd nariadil zadržanie, môže nariadiť zakázať vycestovať.⁷⁵ Z vyššie uvedeného v súvislosti so zachovaním lehoty pre väzbu v zmysle § 11 Kapitoly 3 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska je lehota pre rozhodnutie o tom, či bude podaná obžaloba, resp. bude podozrivý prepustený na slobodu, sedem dní.

Obvinený musí byť prepustený na slobodu ihneď po tom, čo pominú dôvody väzby. Obvinený má možnosť podať žiadosť o preskúmanie rozhodnutia o väzbe, pričom súd rozhoduje o žiadosti do štyroch dní od jej prijatia.⁷⁶ Obvinený má v prípade, že sa nachádza vo väzbe aj počas konania na odvolacom súde, právo žiadať o opätovné prešetrenie dôvodov väzby. Odvolací súd nemá lehotu, avšak zákon mu prikazuje rozhodnúť bezodkladne.⁷⁷

Nahradenie väzby

V prípadoch, ak povaha veci dovoľuje stíhanie obvineného mimo umiestnenia do väzby, pričom neexistuje pochybnosť, že by mohol z krajiny utiecť, môže súd na návrh alebo ex offo rozhodnúť o nahradení väzby za týchto podmienok:

- a) obvinený súhlasí s nahradením väzby a vyjadrí súhlas s povinnosťami mu stanovenými,
- b) je nutné tiež vziať do úvahy životné podmienky obvineného, ktoré nasvedčujú k tomu, že bude dodržiavať stanovené povinnosti.⁷⁸

Súd je povinný vziať do úvahy aj ďalšie okolnosti pri nahradení väzby:

- a) osobné podmienky obvineného,

prokurátor požiada. Neexistuje maximálna doba na vznesenie obvinení, ale nesmie byť dlhšia, než je potrebné pre ukončenie vyšetrovania trestného činu a pre prípravu žalôb.“

⁷⁴ § 1 Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

⁷⁵ § 12 Kapitoly 3 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

⁷⁶ § 15 Kapitoly 3 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

⁷⁷ § 19 Kapitoly 3 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

⁷⁸ § 12a Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

- b) vhodnosť obydlija pobytu obvineného alebo iného miesta na výkon nahradenia väzby,
- c) možnú potrebu obvineného pohybovať sa mimo obydlija alebo iného ustanoveného miesta nahradenia väzby.⁷⁹

Domáce väzenie

Obvinený je povinný sa zdržiavať v domácom väzení, ktoré nahradzuje väzbu v trvaní minimálne 12 hodín a maximálne 22 hodín za deň. Povinnosť sa stanovuje najmä na čas od 9. hodiny večer do 6. hodiny ráno, pričom na monitorovanie jeho pohybu sa dohliada pomocou technického zariadenia. Doba zdržiavania sa v obydli a tiež časový úsek závisí od pracovných, študijných alebo iných povinností obvineného.⁸⁰

Väzbu je možné nahradiť tiež inými obmedzeniami:

- 1) zostať v lokalite alebo na určitom špecifikovanom mieste,
- 2) vyhýbať sa určitým miestam alebo lokalitám,
- 3) byť prítomný v určitom čase v práci, či škole,
- 4) dodržiavať povinnosť kontaktu s Inštitútom trestných sankcií Fínska,
- 5) zostať v určitej inštitúcii alebo nemocnici, kde sa už nachádza, alebo kam bol pridelený,
- 6) vyhýbať sa kontaktu so svedkami, prokurátorom, znalcami alebo spoluobvinenými,
- 7) odovzdanie cestovného pasu alebo iného cestovného dokumentu (občiansky preukaz) Inštitútu trestných sankcií Fínska.⁸¹

Technické zariadenie je povinný obvinený, ktorému bola nahradená väzba, nosiť na zápästí, členku alebo páse.⁸² V prípade porušenia povinností, ktoré sú ustanovené v zmysle § 12c zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska, je obvinenému zaslané písomné upozornenie, že ak bude obvinený naďalej pokračovať v porušovaní povinností, bude mu nariadená väzba. Obvinenému však väzba môže byť nariadená aj vtedy, ak existuje dôvodná obava, že sa pripravuje na útek alebo spáchal trestný čin. O väzobnom stíhaní rozhoduje príslušný okresný súd.⁸³

⁷⁹ Tamtiež.

⁸⁰ § 12b Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

⁸¹ Tamtiež.

⁸² § 12d Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

⁸³ § 12i Kapitoly 2 zákona o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [15.02.2021].

Francúzsko

Dôvody väzby⁸⁴

Väzbu v podmienkach Francúzska možno nariadiť alebo predĺžiť len na základe presných a podrobných informácií vyplývajúcich z postupu orgánov činných v trestnom konaní, pričom väzba musí predstavovať jediný prostriedok na dosiahnutie jedného či viacerých cieľov. To platí za predpokladu, že predmetné ciele nie je možné dosiahnuť v prípade umiestnenia pod súdny dohľad, či zabezpečenie domáceho väzenia s elektronickým sledovaním.⁸⁵ Väzbu možno nariadiť, resp. predĺžiť len za predpokladu, že obvinenému hrozí trest odňatia slobody v trvaní viac ako 3 roky. Väzbu je možné tiež nariadiť v prípadoch, ak sa obvinený vyhýba zatknutiu, či zadržaniu, povinnostiam súdnej kontroly či ustanoveniu domáceho väzenia s kontrolou pomocou elektronického zariadenia.⁸⁶

Medzi dôvody väzby obvineného radí Trestný poriadok Francúzska:

- a) pobyt obvineného na slobode by spôsoboval ťažkosti so zaistením dôkazných prostriedkov, ktoré sú potrebné k ozrejmieniu pravdy,
- b) ovplyvňovanie a vytváranie tlaku na svedkov a ich rodiny,
- c) zabránenie styku a komunikácie obvineného so spoluobvinenými,
- d) ochrana osobnej integrity obvineného,
- e) záruka toho, aby sa obvinenej osobe dostalo súdnym konaním k spravodlivosti,
- f) zabránenie páchaniu iných trestných činov obvineným,
- g) ukončenie mimoriadneho porušovania verejného poriadku z dôvodu závažnosti trestného činu a spôsobenej škody.⁸⁷

Väzba nesmie prekročiť primeranú dobu vzhľadom na závažnosť obvinení vznesených voči obvinenému a na zložitosť vyšetrovania potrebného na preukázanie pravdy. V prípade, ak je obvinený prepustený na slobodu v zmysle §§ 143-1, 144, 144-1, 145-2 alebo 706-24-3,

⁸⁴ Trestný poriadok Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

⁸⁵ § 144 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

⁸⁶ § 143-1 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

⁸⁷ § 144 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

a existuje dôvodná obava, že jeho pobyt na slobode by predstavoval riziko pre obeť trestného činu, za ktorý je obvinený, je obvinený povinný podrobiť sa súdnej kontrole ohľadom zákazu stretávania sa, resp. nadviazania akéhokoľvek vzťahu s obeťou.⁸⁸

Náležitosti rozhodnutia a proces rozhodovania o nej v prípravnom konaní

Sudca pre prípravné konanie v prípade, že má zato, aby bol obvinený zaistovovacími úkonmi umiestnený do väzby, si musí v prvom rade osobne vypočuť obvineného a následne rozhodnúť, či ho prepustí na slobodu, resp. či nariadi výkon väzby. Súčasťou tohto úkonu je aj informovanie obvineného o právnej pomoci, ktorú si môže vybrať sám, resp. mu môže byť ustanovený advokát ex offio.⁸⁹ Sudca pre prípravné konanie si v prvom rade preskúma návrh na vzatie do väzby vypracovaný prokurátorom v zmysle § 82 Trestného poriadku Francúzska, následne má povinnosť vypočuť obvineného, a ak je ustanovený, resp. prítomný, aj právneho zástupcu obvineného. Ak je obvinený plnoletý, zasadnutie o väzobnom stíhaní sa uskutočňuje verejne.⁹⁰ V prípade, že obvinený, resp. jeho advokát požiadajú o lehotu na prípravu obhajoby pre zasadnutie ohľadom vzatia do väzby, môže sudca pre prípravné konanie nariadiť zadržanie obvineného v trvaní najviac 4 pracovných dní. V rámci tejto lehoty si sudca pre prípravné konanie opätovne predvolá na vyjadrenie obvineného a jeho advokáta, ak je prítomný, či ustanovený, a rozhodne buď o umiestnení do väzby, resp. prepustení na slobodu. Ak sudca nedodrží lehotu, obvinený je automaticky prepustený na slobodu. Sudca pre prípravné konanie má však možnosť umiestniť obvineného pod súdnu kontrolu, resp. do domáceho väzenia počas rovnakej maximálnej lehoty 4 pracovných dní, ak mu to okolnosti a kvalifikácia skutku dovoľujú. Doba zadržania, či uväznenie sa v prípade rozhodnutia o väzbe započítava do doby trvania väzby.⁹¹

Trvanie väzby

Trestný poriadok Francúzska rozlišuje lehoty väzby v rámci prečinov a vo veciach zločinov.⁹²

⁸⁸ § 144-2 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

⁸⁹ V zmysle predmetných ustanovení v prípade, ak je advokát ustanovený ex offio, je o tom bezodkladne informovaný. Ak vybraný advokát nemôže zastupovať obvineného, je advokátskou komorou ustanovený nový advokát ex offio.

⁹⁰ V zmysle predmetných ustanovení v prípade zákonom stanovených dôvodov, resp. v prípade, ak môže dôjsť k narušeniu pokojného vedenia zasadnutia alebo sa tým ohrozí záujem tretej osoby, môže prokurátor, advokát či obvinený môžu podať sťažnosť voči verejnému zasadnutiu.

⁹¹ § 145 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

⁹² Danú informáciu sa nám podarilo overiť na oficiálnej administratívnej stránke Francúzskej republiky:

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F1042?lang=en>. [cit. 01.03.2021].

Prečiny:

- a) väzba v prípravnom konaní nesmie presiahnuť 4 mesiace (táto lehota môže byť 2x predĺžená). Toto sa však vzťahuje len na osoby, ktoré ešte neboli predošle odsúdené na trest odňatia slobody vyšší ako jeden rok, resp. ak obvinený spáchal trestný čin, ktorého horná hranica trestnej sadzby neprevyšuje 5 rokov,
- b) maximálna lehota väzby uvedená v predošlom písmene však môže byť opätovne predĺžená na obdobie dvoch rokov, ak bol trestný čin spáchaný v zahraničí, resp. sa jedná o trestné činy obchodovania s návykovými látkami, založenie zločineckej skupiny a páchanie trestnej činnosti s tým spojené, trestný čin vydierania alebo ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody najmenej v trvaní 10 rokov.
- c) vo výnimočných prípadoch, ak sa jedná už o pojednávanie na súde po skončení prípravného konania, a stíhanie obvineného na slobode by predstavovalo veľké riziko, je možné lehotu dvoch rokov uvedenú v predošlom písmene predĺžiť o ďalšie štyri mesiace.⁹³

Z toho dôvodu je možné vidieť, že maximálna lehota trvania väzby v rámci prečinov je stanovená na 2 roky a 4 mesiace. Francúzsky trestný poriadok nerozlišuje trvanie lehôt väzby v rámci prípravného konania a súdneho konania.

Zločiny:

- a) pri zločinoch je možné ustanoviť väzbu najdlhšie na jeden rok, avšak s výnimkou ustanovení článku 145-3 Trestného poriadku Francúzska môže sudca pre prípravné konanie rozhodnúť, že predĺži trvanie väzby na ďalších šesť mesiacov,
- b) rozhodnutie o väzbe v zmysle predošlého písmena môže byť obnovené v zmysle rovnakého postupu, avšak obvinenú osobu nie je možné väzobne stíhať viac ako po dobu dvoch rokov, ak je trestná sadzba stanovená tak, že osobe hrozí trest odňatia slobody menej ako 20 rokov, resp. po dobu troch rokov v analogicky nasledujúcich prísnejších prípadoch,
- c) maximálna doba trvania väzby sú 4 roky pre prípady, ak obvinený spáchal trestný čin mimo územia Francúzska, resp. sa jedná niektoré trestné činy v zmysle hlavy II a IV Trestného zákona Francúzska⁹⁴, či trestné činy terorizmu,

⁹³ § 145-1 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

⁹⁴ Trestný zákon Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/. [cit. 15.02.2021].

- obchodovania s návykovými látkami, machinácie vo verejnom obstarávaní, vydierania, resp. trestné činy spáchané v rámci organizovanej skupiny,
- d) výnimočne, ak existuje dôvodná obava, že prepustením obžalovaného by došlo k ohrozeniu bezpečnosti osôb a majetku, sa môže lehota väzby v predošlom písмене predĺžiť o ďalšie štyri mesiace. Toto rozhodnutie však môže byť predĺžené o rovnakú dobu ešte jedenkrát.⁹⁵

Ak trvanie väzby presiahne jeden rok pri zločinoch, a osem mesiacov pri prečinoch, rozhodnutia nariaďujúce predĺženie alebo zamietnutie žiadosti musia obsahovať konkrétne údaje o tom, prečo sa lehota väzby predlžuje a predpokladaný časový rámec ukončenia konania.⁹⁶ Po tom, čo bol obvinený umiestnený do väzby, môže sudca pre prípravné konanie nariadiť zákaz komunikácie obvineného s inými osobami, okrem jeho advokáta, po dobu 10 dní, pričom táto lehota sa v rovnakom trvaní môže opätovne obnoviť. Ak však takýto zákaz nebol daný, môže obvinený so súhlasom sudcu prijímať návštevy, resp. telefonicky kontaktovať tretie osoby. Po tom, čo uplynie lehota jedného mesiaca po umiestnení do väzby, môže príslušný sudca odmietnuť vydať povolenie na návštevy obvineného, resp. použitie telefónu len na základe písomného rozhodnutia, ktoré je oznámené obvinenému bezodkladne. Voči tomuto rozhodnutiu je možné podať sťažnosť predsedovi súdu, ktorý do piatich dní o danej veci rozhodne buď zrušením, resp. potvrdením rozhodnutia.⁹⁷ Sudca pre prípravné konanie môže zakázať obvinenému aj písomnú korešpondenciu došlú, či určenú na odoslanie.⁹⁸

Ako je možné vidieť, lehota väzby je stanovená od štyroch mesiacov do 4 rokov a 8 mesiacov v závislosti od toho, či sa jedná o prečiny, resp. trestné činy.

Nahradenie väzby

Dôvody pre nahradenie väzby ustanovuje § 138 Trestného poriadku Francúzska:

⁹⁵ § 145-2 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA00021331519. [cit. 15.02.2021].

⁹⁶ § 145-3 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA00021331519. [cit. 15.02.2021].

⁹⁷ § 145-4 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA00021331519. [cit. 15.02.2021].

⁹⁸ § 145-4-2 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA00021331519. [cit. 15.02.2021].

- a) povinnosť obvineného neprekročiť ustanovené územné limity určené sudcom pre prípravné konanie, resp. súdom,
- b) povinnosť obvineného byť prítomný v mieste bydliska, resp. v mieste ustanovenom sudcom pre prípravné konanie alebo súdom,
- c) povinnosť obvineného nezúčastňovať sa demonštrácií na miestach určených sudcom pre prípravné konanie, resp. súdom,
- d) povinnosť obvineného informovať sudcu pre prípravné konanie, resp. súd o akomkoľvek pohybe mimo ustanovené územie,
- e) povinnosť obvineného pravidelne sa hlásiť orgánom (polícia, oprávnené združenia a pod.) určeným sudcom pre prípravné konanie, resp. súdom,
- f) povinnosť obvineného hlásiť sa v konkrétnom čase konkrétnemu orgánu,
- g) povinnosť obvineného predložiť matrike alebo orgánom činným v trestnom konaní doklady preukazujúce jeho totožnosť,
- h) povinnosť obvineného zdržať sa vedenia motorového alebo iného vozidla (prípadne spojené aj s povinnosťou vrátenia vodičského oprávnenia),
- i) povinnosť obvineného vyhnúť sa kontaktu s konkrétnymi osobami spojenými s trestným činom spáchaným obvineným,
- j) povinnosť obvineného podrobiť sa ošetrovateľskému alebo opatrovateľskému službám (najmä v spojitosti s lekárskou prehliadkou na účely detoxikácie páchateľa z vplyvu návykových látok),
- k) poskytnutie peňažnej záruky (výšku a čas odovzdania ustanovuje súd),
- l) povinnosť obvineného nezapájať sa do určitých činností profesionálnej alebo sociálnej povahy (v súvislosti s výkonom určitého zamestnania, resp. činnosti v rámci odborovej organizácie),
- m) povinnosť obvineného zdržať sa kontaktu s maloletými, ak existuje obava, že spácha trestný čin, ktorého objektom záujmu sú deti,
- n) povinnosť obvineného nevydať šeky iného typu ako tých, ktoré slúžia na výber finančných prostriedkov, resp. iných šekov, ktorých použitie je zakázané,
- o) zákaz držania zbraní,
- p) povinnosť obvineného zabezpečiť finančnú hotovosť určenú sudcom pre prípravné konanie, resp. súdom,
- q) zákaz obvineného vykonávať konkrétne činnosti spojené s údajným spáchaním trestného činu,
- r) v prípade trestných činov spáchaných v rámci manželstva, partnerstva, voči deťom či iným osobám, s ktorými žije v rámci jedného bydliska, má obvinený povinnosť opustiť miesto bydliska, resp. podstúpiť zdravotnú, sociálnu či psychologickú prehliadku, pričom následne má obvinený povinnosť rešpektovať podmienky daného vyšetrenia,

- s) povinnosť predloženia dôkazu uhradenia výživného, či rodinných dávok uložených civilnými súdnymi rozhodnutiami.⁹⁹

Obvinenému je možné nariadiť aj domáce väzenie na návrh prokurátora, či ex offio súdom, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody za prečin v trvaní viac ako dva roky. Domáce väzenie sudca pre prípravné konanie, či súd nariaďuje formou použitia elektronických prostriedkov sledovania a tiež určí povinnosti a obmedzenia obvineného v spojitosti s výkonom nahradenia väzby.¹⁰⁰

Grécko

Dôvody väzby

„Ak v priebehu prípravného konania existujú vážne dôkazy o vine obvineného, je možné nariadiť domáce väzenie s elektronickým sledovaním alebo väzbu. Účelom uloženia týchto spôsobov obmedzenia osobnej slobody je zabránenie riziku spáchania nových, či ďalších trestných činov a zabezpečiť, aby bol obvinený kedykoľvek počas výsluchu, resp. v konaní pred súdom prítomný. Účelom oboch prostriedkov obmedzujúcich osobnú slobodu je zabránenie riziku páchania trestných činov a zabezpečenie, aby podozrivá osoba bola prítomná v procesných úkonoch, či na súdnom pojednávaní.“¹⁰¹ Z textu vyplýva, že v Grécku sa v prvom rade posudzuje, či je vhodnejšia alternatíva pri rozhodnutí o obmedzení osobnej slobody použitie domáceho väzenia, či prostriedku *ultima ratio*, teda väzby.

Väzobne stíhať obvineného je možné v nasledujúcich prípadoch:

- a) obvinený spáchal trestný čin a nemá trvalý pobyt v Grécku alebo učinil prípravu k útoku,
- b) v minulosti sa dopustil útoku v rámci trestného konania, alebo bol odsúdený za útek, resp. porušil povinnosť zdržiavať sa na určitom mieste,
- c) bol odsúdený za skutky, ktoré sú mu opätovne kladené za vinu a existuje dôvodný predpoklad, že bude páchať ďalšiu trestnú činnosť,

⁹⁹ § 138 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

¹⁰⁰ § 142-6 Trestného poriadku Francúzska. Dostupné na internete:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].

¹⁰¹ § 282 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

- d) obvinenému je kladené za vinu spáchanie trestného čin, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody na doživotie, alebo trest odňatia slobody vo výške najviac 15 rokov, alebo ak bol trestný čin spáchaný ako pokračovací trestný čin, alebo v rámci teroristickej skupiny, alebo spáchanie trestného činu si vyžiadalo veľké množstvo obetí,
- e) v úplne výnimočných prípadoch, kedy nie je možné nahradiť väzbu, je možné väzobne stíhať obvineného pre trestné činy usmrtenia z nedbanlivosti a je dôvodná obava, že obvinený chce utiecť.¹⁰²

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Sudca pre prípravné konanie rozhoduje o väzobnom stíhaní, resp. umiestnení obvineného do domáceho väzenia v lehote dvoch dní od doručenia návrhu prokurátora. Prokurátor je povinný po zadržaní obvineného v lehote troch dní doručiť súdu predmetný návrh, z čoho vyplýva, že celý proces ohľadom väzby či domáceho väzenia sa uskutoční do piatich dní. V danej lehote sa obvinenému zadrží cestovný pas, resp. jeho cestovný ekvivalent a obvinenému je zakázané opustiť krajinu. Návrh prokurátora na vzatie obvineného do väzby musí obsahovať:

- a) meno, priezvisko, miesto pobytu a najpresnejší opis obvineného,
- b) identifikáciu trestného činu, z ktorého je obvinený a jeho zákonné znenie,
- c) úradnú pečat' a podpis orgánu činného v trestnom konaní, resp. prokurátora,¹⁰³
- d) presný opis a identifikácia skutku.¹⁰⁴

Obvinený má právo podať odvolanie voči rozhodnutiu o väzbe v lehote 10 dní tajomníkovi trestných súdov, ktorý ho zasiela prokurátorovi pre prečiny. Prokurátor pre prečiny následne odvolanie predloží tzv. rade pre posudzovanie previnení. Odvolanie nemá odkladný účinok.¹⁰⁵

¹⁰² § 286 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

¹⁰³ § 276 ods. 3 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

¹⁰⁴ § 288 ods. 2 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

¹⁰⁵ § 290 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

Trvanie väzby v prípravnom konaní

Lehota väzby je v prípravnom konaní ustanovená na maximálne šesť mesiacov, v prípadoch zabitia ako nedbanlivostných trestných činov na dobu 3 mesiacov. V odôvodnených prípadoch môže prokurátor podať návrh na predĺženie lehoty väzby, celková lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie trvať viac ako jeden rok. V prípade závažných trestných činov, za ktoré hrozí trest odňatia slobody na doživotie, resp. trest odňatia slobody vo výške najviac 15 rokov, môže byť celková lehota väzby predĺžená o ďalších šesť mesiacov (dokopy teda 18 mesiacov).¹⁰⁶

Predmetnú lehotu potvrdzuje aj ústava Grécka v čl. 6 ods. 4, s tým, že trvanie väzby v prípravnom konaní nesmie presiahnuť jeden rok, ak sa jedná o trestné činy, pričom lehota 6 mesiacov sa zachováva pre prečiny. Obe lehoty je možné predĺžiť o tri až šesť mesiacov, čo stanovuje, že maximálna lehota väzby v prípravnom konaní je 9 mesiacov pre prečiny a 18 mesiacov pre trestné činy, kam môžeme zahrnúť aj obzvlášť závažné zločiny.¹⁰⁷

V Grécku nie je stanovená maximálna lehota väzby v súdnom konaní. Z dostupných zdrojov sa má konanie začať a rozhodnúť v lehote stanovenej pre prípravné konanie. Ak daná lehota uplynie, súd je povinný začať vo veci konať a v prípade, že sa konanie nezačne, obvinený musí byť prepustený na slobodu.¹⁰⁸

Nahradenie väzby

Nahradiť väzbu je možné v zmysle § 283 Trestného poriadku Grécka nasledovnými spôsobmi:

- a) poskytnutie záruky za obvineného,
- b) povinnosť sa na vyzvanie dostaviť pred orgán činný v trestnom konaní, resp. iný určený orgán v Grécku, či na grécky konzulárny úrad v zahraničí,
- c) zákaz zdržiavať sa na určitom mieste v podmienkach Grécka, či vycestovať do určenej krajiny,
- d) zákaz kontaktu s určenými osobami,
- e) domáce väzenie s elektronickým sledovaním.¹⁰⁹

¹⁰⁶ § 292 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf.

¹⁰⁷ Článok 6 ods. 4 Ústavy Grécka. Dostupné na internete: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-6/>. [cit. 13.2.2021].

¹⁰⁸ FAIR RIGHTS INTERNATIONAL: *Criminal Proceedings and Defence Rights in Greece*. Dostupné na internete: <https://www.fairtrials.org/wp-content/uploads/Greece-advice-note.pdf>. s. 17. [cit. 13.2.2021].

¹⁰⁹ § 283 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

Domáce väzenie znamená povinnosť obvineného zdržiavať sa v určitej budove alebo komplexe budov, o ktorých bolo preukázané, že má v nich obvinený pobyt, resp. pobyt, ktorý bol určený príslušným orgánom. Obvinený má povinnosť zdržať sa konania, ktorým by poškodil elektronický prostriedok jeho sledovania. Elektronický náramok sleduje polohu obvineného a vysiela presné údaje o mieste zdržiavania sa obvineného. Domáce väzenie s elektronickým sledovaním je možné uložiť, len ak existujú dostatočné dôkazy o vine obvineného za trestný čin a ak existuje dôvodná obava, že iné spôsoby nahradenia väzby nie sú dostatočné, pričom obvinený musí mať trvalý pobyt na území Grécka a:

- a) obvinený učinil opatrenia pre prípadný útek, resp. bol v minulosti na úteku alebo bol uznaný vinným z úteku a porušil obmedzenia v rámci jeho monitorovania,
- b) existuje dôvodná obava vyplývajúca z predchádzajúceho právoplatného rozsudku voči obvinenému za podobné činy, ktoré by obvinený pravdepodobne páchal, ak by bol stíhaný na slobode,
- c) ak je obvinený stíhaný za skutok, za ktorý mu hrozí doživotie, resp. trest odňatia slobody vo výške najviac 15 rokov, alebo ak bol trestný čin páchaný nepretržite, resp. spáchaním trestného činu došlo k vysokému počtu obetí avšak existuje dôvodný predpoklad, že obvinený nebude páchať ďalšiu trestnú činnosť a jeho osobné pomery zaručujú skutočnosť, že výkon domáceho väzenia bude postačujúci namiesto výkonu väzby,
- d) vo výnimočných prípadoch, ak je obvinený stíhaný za viacero usmrtení, pričom daná doba domáceho väzenia je v tomto prípade stanovená na 6 mesiacov.¹¹⁰

Právna povaha spáchania skutku nie je samostatne dostačujúca na nariadenie domáceho väzenia a neustanovuje sa nikdy bez návrhu obvineného o takúto formu nahradenia väzby. Ak obvinený porušuje podmienky domáceho väzenia, nariaďuje sa väzobné stíhanie. Ako bolo spomenuté, maximálna lehota domáceho väzenia je 6 mesiacov.¹¹¹ Použitie elektronického náramku však znáša obvinený a nie štát. V prípade, že by došlo k oslobodeniu obvineného/obžalovaného spod obžaloby, môže si nárok uplatňovať na vrátenie poplatkov za nosenie elektronického náramku v zmysle § 299 Trestného poriadku Grécka. Obvinený platí náklady vopred, a v prípade, že nemá dostatočné finančné

¹¹⁰ § 284 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

¹¹¹ Obvinený znáša náklady spojené s domácim väzením tak, že vždy vypláca prostriedky na sledovanie vopred na 6 mesiacov v zmysle § 285 ods. 2 Trestného poriadku Grécka.

prostriedky, je väzobne stíhaný až do doby, kým si náramok nebude môcť finančne dovoliť. Náramok mu následne nasadí oprávnený orgán príslušný v rámci súdnej mapy Grécka.¹¹²

Záruku za obvineného je možné poskytnúť vo forme peňažnej záruky podľa povahy trestu a finančných možností obvineného. Záruku môže poskytnúť sám obvinený alebo tretia strana aj vo forme hotovosti, záručným listom od banky, či zriadením záložného práva na nehnuteľnosť.¹¹³

Holandsko

Dôvody väzby

Dôvody väzby ustanovuje § 67 Trestného poriadku Holandska:

- a) ak je osoba podozrivá zo spáchania trestného činu, za ktorý jej hrozí trest odňatia slobody najmenej 4 roky,
- b) ak je osoba podozrivá zo spáchania vybraných závažných trestných činov (trestné činy proti poriadku a vo veciach verejných, trestné činy ohrozujúce ľudskú integritu a majetok, trestné činy opustenia závislých osôb, trestné činy proti osobnej slobode, trestné činy proti životu, trestné činy sprenevery, trestné činy všeobecne nebezpečné, trestné činy spáchané v súvislosti s námorníctvom, trestné činy napomáhania pri závažných trestných činoch po ustanovení skutkového stavu),
- c) ak je osoba podozrivá zo spáchania ktoréhokoľvek z nasledujúcich trestných činov: § 86i ods. 1 zákona o elektrine, § 66h ods. 1 zákona o plyne, § 8.12 ods. 1 a 2 zákona o zvieratách, § 175 ods. 2 písm. b) alebo ods. 3 v spojení s ods. 1 písm. b) zákona o cestnej premávke z roku 1994, §§ 52, 53 ods. 1 a 54 zákona o výhradách vo svedomí proti vojenskej službe, § 31 zákona o stávkach a hrách, § 11 ods. 2 a § 11a zákona o opiu, § 55 ods. 2 zákona o zbraniach a streľive, §§ 5.56, 5.57 a 5.58 zákona o finančnom dohľade, § 11 zákona o nariadení dočasného vylúčenia z domovu, § 8 o dočasných správnych opatreniach na boj proti terorizmu),¹¹⁴

¹¹² § 285 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

¹¹³ § 295 Trestného poriadku Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].

¹¹⁴ Trestný zákon Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001854/2020-07-25>. [cit. 25.02.2021].

- d) do väzby je možné tiež vziať osobu, u ktorej nie je možné ustanoviť trvalý pobyt alebo miesto zdržiavania sa v Holandsku a je podozrivý zo spáchania závažného trestného činu, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody.¹¹⁵

Vyššie spomenuté dôvody, pre ktoré je možné osobu podozrivú zo spáchania trestného činu vziať do väzby, je možné uplatniť, iba ak existuje dôvodná obava, že daná osoba sa bude snažiť utiecť, resp. ak pozbavenie osobnej slobody danej osoby zabezpečí ochranu spoločnosti a verejného poriadku.¹¹⁶ V súvislosti s ochranou spoločnosti a verejného poriadku zákon stanovuje ďalšie podmienky, pre ktoré je danú osobu možné vziať do väzby:

- a) existuje dôvodná obava, že podozrivý spáchal trestný čin, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody najmenej dvanásť rokov a daný čin poškodil právny poriadok Holandska,
- b) existuje dôvodná obava, že podozrivý bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, za ktorú mu hrozí trest odňatia slobody najmenej v trvaní šiestich rokov alebo ktorý môže ohroziť bezpečnosť štátu alebo život a zdravie obyvateľov, resp. vytvára všeobecné nebezpečenstvo pre majetok.¹¹⁷

Väzbu však nemožno nariadiť, ak existuje predpoklad, že podozrivý nebude odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody, alebo ak by trvaním väzby bol pozbavený slobody dlhšie ako jemu hrozí trest.¹¹⁸

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

V uznesení o nariadení väzby alebo jej predĺžení je uvedený dátum a podpis, pričom je nutné čo najpresnejšie uviesť, o aký trestný čin sa jedná v súvislosti s ktorým vzniklo podozrenie, fakty a okolnosti spáchania skutku, konanie ktorým sa mal podozrivý dopustiť spáchania trestného činu a dôvody väzby. Ďalej musí byť uvedené meno a priezvisko podozrivého a ak nie je známe, musí byť opísaný čo najpresnejšie. Taktiež sa môžu uviesť osobitné pomery podozrivého a miesto, kde má byť v rámci väzby umiestnený.¹¹⁹

¹¹⁵ § 67 ods. 1 a 2 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].

¹¹⁶ § 67a ods. 1 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].

¹¹⁷ § 67a ods. 2 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].

¹¹⁸ § 67a ods. 3 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].

¹¹⁹ § 78 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].

Trvanie väzby

Osoba podozrivá zo spáchania trestného činu môže byť pozbavená osobnej slobody najviac na tri dni, táto lehota sa však môže opätovne nariadiť v rovnakej dĺžke.¹²⁰ Prokurátor však môže podať návrh na predĺženie danej lehote v trvaní maximálne 14 dní.¹²¹ Následne, ak o to prokurátor opätovne požiada a súd s tým súhlasí, je možné ponechať osobu vo väzbe v trvaní ďalších 90 dní.¹²² Trvanie väzby v prípravnom konaní predstavuje maximálne 110 dní.¹²³

V prípade konania pred súdom, prokurátor má vyššie uvedenú lehotu na podanie obžaloby. V konaní pred súdom síce nie je stanovená lehota väzby, ale prokurátor musí každé tri mesiace (90 dní) súdu predložiť dôkazy o tom, že ponechanie obžalovaného vo väzbe je vhodné a potrebné pre trestné konanie.¹²⁴

Nahradenie väzby

Trestný poriadok Holandska neustanovuje právne aspekty nahradenia väzby. Toto potvrdzuje aj štúdia mimovládnej organizácie „Spravodlivé konanie“ z roku 2010, ktorá na túto skutočnosť poukázala: „Neexistujú nijaké obmedzenia týkajúce sa druhu podmienok, ktoré môže sudca pripustiť k prepusteniu podozrivého z väzby do konca trestného konania. Súd môže uložiť nasledujúce opatrenia dohľadu:

- a) príkaz, ktorým sa od obvinenej osoby vyžaduje, aby informovala príslušný orgán o akejkoľvek zmene pobytu,
- b) príkaz, aby obvinená osoba nevstupovala na určité lokality, miesta alebo do vymedzených oblastí (napr. zákaz vstupu na športový štadión),
- c) príkaz, aby obvinený zostal v určenom čase na určenom mieste,

¹²⁰ § 58 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].

¹²¹ § 64 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].

¹²² § 66 ods. 1 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].

¹²³ GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS: *Going to Court*. Dostupné na internete: <https://www.government.nl/topics/administration-of-justice-and-dispute-settlement/going-to-court>. [cit. 25.02.2021].

¹²⁴ § 66 ods. 3 Trestného poriadku Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021], porovnaj tiež: FAIR TRIALS INTERNATIONAL: *Criminal Proceedings and Defence Rights in the Netherlands*. Dostupné na internete: <https://www.fairtrials.org/wp-content/uploads/Criminal-Proceedings-and-Defence-Rights-in-the-Netherlands.pdf>. s 12. [cit. 25.02.2021].

- d) príkaz obmedzujúci právo obvinenej osoby na opustenie Holandska (obžalovaným možno nariadiť vydanie pasov),
- e) požiadavka hlásiť sa v konkrétnom čase konkrétnemu orgánu,
- f) povinnosť zabrániť kontaktu s konkrétnymi osobami v súvislosti s údajným trestným činom,
- g) povinnosť nevykonávať konkrétne činnosti spojené s údajným trestným činom, vrátane práce v určitom povolani alebo zamestnaní,
- h) povinnosť nevieť vozidlo,
- i) povinnosť zložiť peniaze ako záruku,
- j) povinnosť podstúpiť terapeutické ošetrovanie alebo liečbu závislosti,
- k) povinnosť zabrániť kontaktu s konkrétnymi predmetmi súvisiacimi s údajným trestným činom, a
- l) domáce väzenie.¹²⁵

Neexistenciu zákonného znenia alternatív pre nahradenie väzby spomína aj štúdia autorov Boone, Jacobs a Lindeman: „Súdca je oprávnený rozhodnúť, či nariadi väzbu alebo nie. Po rozhodnutí o nariadení väzby môže však okamžite alebo počas výkonu väzby rozhodnúť o zastavení jej výkonu (§ 80 ods. 1 Trestného poriadku Holandska). To znamená, že podozrivý je prepustený na slobodu, musí však dodržiavať podmienky, ktoré stanovil súdca, zvyčajne do okamihu, keď sa bude konať pojednávanie, hoci súd môže rozhodnúť o akejkoľvek časovej osi, ktorú uzná za vhodnú. Zásadnejším dôsledkom je, že alternatívy nahradenia väzby sa uplatňujú v rámci samotnej väzby v prípravnom konaní. To znamená, že použitie je obmedzené na prípady, v ktorých existuje dôvod väzby a alternatíva je dostatočná na splnenie jedného z jej cieľov.“¹²⁶ Ako je možné vidieť z textu, a tiež po analýze zákonných ustanovení (§ 80 Trestného poriadku Holandska), zákon síce neustanovuje spôsob nahradenia väzby, ale súdy v Holandsku ju využívajú v rámci zabezpečenia nerušeného priebehu prípravnej fázy trestného konania a zabezpečenia prítomnosti obvineného na konaní.¹²⁷

Írsko

Po vzatí do väzby príslušník An Garda Síochána (írskej polície) vysvetlí zadržanej osobe jej práva. Medzi dané práva patrí právo hovoriť s právnym zástupcom a lekárom, mať tlmočníka, ak ho potrebuje. V tejto fáze môže byť zadržaný požiadaný, aby dal súhlas na odobratie vzorky DNA, odtlačkov prstov, odfotografovanie sa a ďalšej účasti na identifikácii. Počas vyšetrovania príslušník írskej polície môže zadržanú osobu obviňovať

¹²⁵ FAIR TRIALS INTERNATIONAL: *Appendix 2 Pre-trial Detention Comparative Research*. s. 26. Dostupné na internete: http://www.antoniocasella.eu/nume/EU_pre-trial_detention_.pdf. [cit. 24.2.2021].

¹²⁶ BOONE, M., JACOBS, P. a LINDEMAN, J.: *DETOUR – Towards Pre-Trial Detention as Ultimo Ration*. s. 18. Dostupné na internete: <https://www.irks.at/detour/NL%20First%20National%20Report.pdf>. [cit. 24.2.2021].

¹²⁷ Spôsoby využitia možnosti nahradenia väzby v roku 2016 sú uvedené na strane 19 štúdie BOONE, M., JACOBS, P. a LINDEMAN, J.: *DETOUR – Towards Pre-Trial Detention as Ultimo Ration*. Dostupné na internete: <https://www.irks.at/detour/NL%20First%20National%20Report.pdf>. [cit. 24.2.2021].

z trestného činu. To môže urobiť prostredníctvom žaloby alebo prostredníctvom doručenia predvolania na súd v stanovený deň. Policajt pošle spis s podrobnosťami vyšetrovania riaditeľovi prokuratúr, ktorý rozhodne, či sa daný prípad bude v mene štátu súdne stíhať. Zadržaný môže byť okamžite prepustený na základe „kaucie policajnej stanice“, v rámci ktorej sa vyžaduje, aby sa dostavil na súd, alebo možno neskôr bude musieť požiadať o prepustenie na kauciu príslušný okresný súd. Menej závažné trestné činy (prečiny) sú prerokúvané na okresnom súde. Závažnejšie trestné činy (zločiny) alebo tzv. „žalovateľné trestné činy“ prerokúva sudca alebo porota.¹²⁸

V common law systéme¹²⁹ je nutné rozlišovať väzbu pred obžalobou a po obžalobe. Pred obžalobou je podkladom pre rozhodnutie o väzbe dokument s názvom „initial charges“ spolu s oznámením o tom, že bol spáchaný trestný čin. Zadržaná osoba musí byť v lehote 48 hodín od jej zadržania odovzdaná súdu, aby tento mohol preskúmať, či skutočnosti uvedené v trestnom oznámení spolu so zadováženými dôkazmi odôvodňujú záver, že by mohlo ísť o trestný čin, že ho spáchala zadržaná osoba a či je dôvodné pokračovať v ďalšom konaní proti tejto osobe.¹³⁰ Zadržať možno aj osobu, ak na ňu nebol vydaný príkaz na zatknutie, ak existuje odôvodnený záver, že bol spáchaný trestný čin, a následne musí byť v lehote 48 hodín od zadržania odovzdaná súdu, aby tento mohol preskúmať, či existuje odôvodnená obava, že bol spáchaný trestný čin.¹³¹

Dôvody väzby

Väzbu v rámci Írska upravuje zákon z roku 1997.¹³² Súd v prvom rade musí preskúmať okolnosti zadržania danej osoby:

- a) povahu a stupeň závažnosti trestného činu, z ktorého je osoba obvinená, a trest, ktorý by mal byť uložený v prípade odsúdenia,
- b) povahu a stupeň závažnosti trestného činu, pri ktorého páchaní bola osoba zadržaná,
- c) povahu a silu dôkazov na podporu obvinenia,
- d) každé iné odsúdenie osoby vo väzbe za iné trestné činy,

¹²⁸ EURÓPSKY PORTÁL ELEKTRONICKEJ JUSTÍCE: *Zhrnutie trestného konania (Írsko)*. Dostupné na internete: https://e-justice.europa.eu/content_rights_of_defendants_in_criminal_proceedings_-169-ie-sk.do?member=1. [cit. 04.03.2021].

¹²⁹ V Írsku právo tvoria ústavné a zákonné predpisy a tiež obyčajové právo. Porovnaj PENNIMAN, H. R., and FARREL, B.: *Ireland at the Polls 1981, 1982 and 1987: A study of four general elections*. Durnham: Duke University Press, 1987. s. 219. ISBN 978-0-8223-0786-0.

¹³⁰ Porovnaj *County of Riverside vs. Mc. Laughlin* 500 U. S. 44 (1991). In: CHEMERINSKI, E. – LEVINSON, L.: *Criminal Procedure*. New York: Aspen Publishers, Wolters Kluwer, 2008, s. 6.

¹³¹ ČENTÉŠ, J. a kol.: *Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť*. Šamorín: Heuréka. 2. vydanie, 2012. s. 437. ISBN 80-89122-75-2.

¹³² Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/16/enacted/en/print#sec2>. [cit. 24.02.2021].

- e) každé iné odsúdenie osoby vo väzbe vrátane odsudzujúcich rozsudkov v odvolacom konaní,
- f) akýkoľvek iný trestný čin, z ktorého je osoba obvinená a čaká na súdne konanie,
- g) skutočnosť, že osoba je závislá na návykových látkach.¹³³

Súd ďalej tiež skúma skutočnosť, či ponechaním obvineného na slobode neexistuje riziko páchania iného závažného trestného činu.¹³⁴ Súd môže rozhodnúť o prepustení obvinenej osoby na slobodu, ak sa uspokojí so zaplatením tzv. kaucie (peňažnej záruky). V prípade, že hrozí páchanie ďalšej závažnej trestnej činnosti zadržanou osobou, súd môže rozhodnúť, že kauciu nepovolí a zadržaná osoba ostane vo väzbe.¹³⁵

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

V rámci náležitostí rozhodnutia o väzbe zákon z roku 1997 neustanovuje konkrétne náležitosti rozhodnutia, avšak ako bolo spomenuté v úvode textu k predmetnej krajine, v návrhu na zadržanie osoby policajt doloží hlavne identifikáciu zadržanej osoby (ak je ju možné identifikovať), čin, ktorý jej je kladený za vinu a dôvod väzby.

Trvanie väzby

Trvanie väzby ustanovuje v podmienkach Írska viacero právnych predpisov.

- a) Trestný poriadok Írska v zmysle § 24 ustanovuje, že sudca pre prípravné konanie môže ponechať obvineného vo väzbe najviac v lehote ôsmich dní, pričom ak chce danú lehotu predĺžiť, musí s tým súhlasiť príslušný prokurátor. Celková lehota však nesmie prekročiť 30 dní.¹³⁶
- b) Podľa § 4 zákona o trestnom súdnictve z roku 1984 môže polícia zadržať osobu, ktorá bola zatknutá pre podozrenie zo spáchania trestného činu, za ktorý hrozí trest odňatia slobody na päť a viac rokov. Toto zadržanie môže trvať celkovo 12 hodín (od zatknutia

¹³³ § 2 ods. 2 zákona o zárukách Írska. Dostupné na internete:

<http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/16/enacted/en/print#sec2>. [cit. 24.02.2021].

¹³⁴ § 2 ods. 3 zákona o zárukách Írska. Dostupné na internete:

<http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/16/enacted/en/print#sec2>. [cit. 24.02.2021].

¹³⁵ 2 ods. 1 zákona o zárukách Írska. Dostupné na internete:

<http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/16/enacted/en/print#sec2>. [cit. 24.02.2021]. Dané ustanovenie bolo výsledkom novely ústavy Írska v čl. 40.4.6 na základe predošle uskutočneného referenda. Porovnaj PERRY, D. A ROGAN, M.: *Detour – Towards Pre-trial Detention as Ultima Ratio*. s. 8. Dostupné na internete: <https://www.irks.at/detour/IE%20First%20Nationa%20Report.pdf>. [cit. 24.02.2021].

¹³⁶ § 24 Trestného poriadku Írska. Dostupné na internete:

<http://www.irishstatutebook.ie/eli/1967/act/12/section/24/enacted/en/html#sec24>. [cit. 24.02.2021].

- je povolená 6-hodinová väzba, ktorú je možné predĺžiť o ďalších 6 hodín na základe príkazu dôstojníka na úrovni vrchného dozorca).¹³⁷
- c) V zmysle § 30 zákona o trestných činoch proti štátu z roku 1939 povoľuje zadržanie osoby zatknutej za konkrétny rozsah trestných činov, ktoré sa zvyčajne týkajú strelných zbraní a iných činov a sú obsiahnuté v predmetnom zákone. Zadržať podozrivého je nutné na policajnej stanici, vo väzení alebo na inom vhodnom mieste a môže trvať celkom 48 hodín.¹³⁸
- d) V zmysle § 2 zákona o trestnom súdnictve (obchodovanie s drogami) z roku 1996 sa poskytuje írskkej polícii právomoc zadržať osobu zatknutú pre trestný čin obchodovania s drogami, ktorý zahŕňa akýkoľvek trestný čin držania kontrolovanej drogy na nezákonný predaj alebo výdaj, trestné činy týkajúce výroby, prípravy alebo dovozu kontrolovaných drog a trestné činy prania špinavých peňazí v súvislosti s príjmami z obchodovania s drogami. Zadržanie sa môže uskutočniť na policajnej stanici alebo v mieste obmedzenia osobnej slobody a môže trvať celkovo 144 hodín.¹³⁹
- e) V zmysle § 50 zákona o trestnom súdnictve z roku 2007, ktoré ustanovuje väzbu osoby zatknutej pre vybrané závažné trestné činy ako vražda, úkladná vražda, držanie strelných zbraní s úmyslom ohroziť život, ohrozenie s použitím strelnej zbrane alebo trestný čin spáchaný organizovanou skupinou, celkové trvanie väzby nesmie presiahnuť 216 hodín.¹⁴⁰

Ako je z vyššie uvedeného textu možné vidieť, trvanie zadržania a s ním spojenej väzby môže v podmienkach Írska dosiahnuť hranicu 216 hodín v rámci vybraných trestných činov, resp. v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) zákona o zárukách Írska z roku 1997 môže byť osoba vo väzbe prepustená na slobodu po tom, čo podala žiadosť o prepustenie na slobodu na základe možnosti zloženia kaucie, a do 4 mesiacov žiadosti nebolo vyhovené.¹⁴¹ Legislatíva Írska však hornú hranicu trvania väzby neustanovuje.

¹³⁷ § 4 zákona o trestnom súdnictve Írska z roku 1984. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1984/act/22/section/4/enacted/en/html#sec4>. [cit. 24.02.2021].

¹³⁸ § 30 zákona o trestných činoch proti štátu Írska z roku 1939. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1939/act/13/section/30/enacted/en/html#sec30>. [cit. 24.02.2021].

¹³⁹ § 2 zákona o trestnom súdnictve Írska z roku 1996. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1996/act/29/section/2/enacted/en/html#sec2>. [cit. 24.02.2021].

¹⁴⁰ § 50 zákona o trestnom súdnictve Írska z roku 2007. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2007/act/29/enacted/en/print#sec50>. [cit. 24.2.2021].

¹⁴¹ § 3 ods. 1 písm. b) zákona o zárukách Írska. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/16/enacted/en/print#sec2>. [cit. 24.02.2021].

Nahradenie väzby

Nahradenie väzby upravuje § 6b zákona o zárukách Írska z roku 1997 za nasledujúcich podmienok:

- a) obvinený¹⁴² sa bude zdržiavať v určitom mieste, resp. v rámci okresu,
- b) obvinený sa v určených intervaloch bude hlásiť na určenej policajnej stanici,
- c) obvinený odovzdá cestovný pas alebo iný doklad potrebný na cestovanie, ktorý vlastní, resp. ak taký doklad nevlastní, tak sa zaviazá, že nepožiadá o vydanie takého dokladu,
- d) obvinený sa nebude zdržiavať na takých miestach alebo priestoroch, ktoré mu súd zakáže,
- e) obvinený sa zdrží kontaktu s takými osobami, ktoré mu ustanoví súd.¹⁴³

Maďarsko

Dôvody väzby

Dôvody väzby upravujú §§ 276 až 291 hlavy XLIV Trestného poriadku Maďarska. V prípade rozhodovania o číne, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody, sa nariaďuje, predlžuje sa alebo sa zachováva väzba na základe týchto dôvodov:

- a) obvinený je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu,
- b) väzba je nevyhnutná na naplnenie cieľa súdneho konania a iný donucovací prostriedok na naplnenie tohto cieľa nie je vhodný.¹⁴⁴

Súd nariaďuje väzbu aj pri týchto dôvodoch:

- a) zabezpečenie fyzickej prítomnosti obvineného na konaní, ak je dôvodná obava, že obvinený:
 - aa) utečie, pokúsi o útek alebo utečie pred súdnym konaním, prokuratúrou, či vyšetrovacím orgánom,
 - ab) existuje dôvodná obava, že sa obvinený bude vyhýbať konaniu, ujde alebo sa bude skrývať,
- b) obvinený bude zabraňovať alebo znemožňovať zabezpečovanie dôkazov:

¹⁴² Zákon v tomto ustanovení už presne špecifikuje procesné postavenie „obvinený“.

¹⁴³ § 6b zákona o zárukách Írska. Dostupné na internete:

<http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/16/enacted/en/print#sec2>. [cit. 24.02.2021].

¹⁴⁴ § 276 ods. 1 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

- ba) obvinený za účelom zmarenia vyšetrovania a zabezpečovania dôkazov zastrahuje, nezákonne obviňuje alebo ničí, falšuje alebo zatajuje dôkazné prostriedky, elektronické údaje alebo majetok,
- bb) existuje dôvodná obava, že obvinený bude ohrozovať zabezpečovanie dôkazov najmä zastrášaním, nezákonným ovplyvňovaním iných osôb, resp. ničením, falšovaním alebo zatajovaním materiálnych dôkazov, elektronických údajov alebo majetkov,
- c) zabránenie obvinenému v možnosti pokračovať v trestnej činnosti:
 - ca) obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti, ktorá je predmetom trestného konania po tom, čo bol vypočutý, resp. po tom, čo bol vypočutý, spáchal iný úmyselný trestný čin, za ktorý hrozí trest odňatia slobody a za tento skutok bol opätovne vypočutý, alebo
 - cb) existuje dôvodná obava, že sa obvinený dopustil pokusu alebo prípravy trestného činu, pokračoval v trestnej činnosti, ktorá je predmetom trestného konania alebo sa dopustí iného trestného činu, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody.¹⁴⁵

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Plnoletá osoba obvinená zo spáchania trestného činu alebo osoba, ktorá je dôvodne podozrivá zo spáchania trestného činu má právo byť o nariadení a mieste väzby informovaná do 8 hodín od vydania tohto rozhodnutia. Lehota nemusí byť dodržaná v prípade, ak subjekty oprávnené nariadiť väzbu (súd, prokurátor, vyšetrovateľ) majú cieľ zabezpečiť účinnosť trestného konania alebo život a zdravie a fyzickú integritu inej osoby.¹⁴⁶ V prípade súdneho konania rozhoduje príslušný súd o nariadení väzby na návrh prokuratúry pred podaním obžaloby vo veci.¹⁴⁷

Trvanie väzby

Lehota väzby v prípravnom konaní predstavuje najviac jeden mesiac v rámci konania pred súdom prvého stupňa. Danú lehotu je možné predĺžiť o ďalšie tri mesiace, a následne o ďalšie dva mesiace, dokopy teda môže väzba v prípravnom konaní trvať šesť mesiacov. Prokuratúra je povinná vzniesť obžalobu najneskôr 5 dní pred uplynutím celkovej lehoty väzby v prípravnom konaní.¹⁴⁸

¹⁴⁵ § 276 ods. 2 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

¹⁴⁶ § 275 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

¹⁴⁷ § 278 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

¹⁴⁸ § 297 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

V súdnom konaní trvá väzba najviac:

- a) po dobu jedného roka, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody najviac tri roky,
- b) po dobu dvoch rokov, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody na menej ako päť rokov,
- c) po dobu troch rokov, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody nie viac ako desať rokov,
- d) po dobu štyroch rokov, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody prísnejší ako desať rokov.¹⁴⁹

V prípade, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody na doživotie, predošlé lehoty sa neuplatňujú,¹⁵⁰ čo znamená, že pre daných obvinených nie je pevne stanovená lehota väzby. Zrušenie danej lehoty pre obzvlášť závažné zločiny však podľa článku doktorky Dóry Folyt bola len reakcia vlády na prebiehajúce konanie vo veci gangu „ároktoi“¹⁵¹, kde jednému z obžalovaných, ktorému hrozil trest odňatia slobody, končila lehota väzby.¹⁵² Z toho dôvodu pre takéto činy nie je stanovená doba väzby a trestný poriadok tiež neklasifikuje delenie trestných činov v rámci lehôt väzby, iba hroziace výšky trestu odňatia slobody.

Nahradenie väzby

Ako bolo spomenuté, súd rozhoduje o väzobnom stíhaní obvineného na návrh prokuratúry, pričom v prvom rade skúma, či je väzba jediným donucovacím prostriedkom stíhania obvineného.¹⁵³ Obvinenému je možné stanoviť aj určité zákazy v priebehu trestného konania, na základe ktorých je síce stíhaný na slobode, ale s určitými obmedzeniami a zásahom do jeho práv. Obmedzenie osobnej slobody obvineného stanovením pohybu či miesta pobytu je možné stanoviť v zmysle § 280 Trestného poriadku Maďarska:

¹⁴⁹ § 298 ods. 1 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

¹⁵⁰ Podobne sa lehoty v zmysle § 298 ods. 2 Trestného poriadku Maďarska neuplatňujú v prípade, ak bol obvinený zadržaný alebo zatknutý po tom, čo bol vynesenej rozsudok v danej veci, resp. ak prebieha odvolacie konanie proti rozhodnutiu súdu druhého alebo tretieho stupňa.

¹⁵¹ Ároktó je obec v severovýchodnom Maďarsku. V danom prípade sa jednalo o gang násilných lupičov, ktorí vylúpili a v dvoch prípadoch brutálne zavraždili dôchodcov. Vzhľadom k tomu, že súd nerozhodol v rámci maximálnej lehoty väzby, t. j. 4 roky, boli obžalovaní umiestnení v rámci trestného dohľadu, z ktorej sa im však podarilo utiecť. Viac o prípade v maďarčine dostupné na internete:

<https://magyarnoir.blogstar.hu/2017/03/28/oregeket-kinzott-olt-az-aroktoi-banda/36607/>.

¹⁵² FOLTA, D: *Jobb lehet az új? – Az előzetes letartóztatás megszüntetése és megszüntetése az új Be. Tükreben*. Dostupné na internete:

<https://eljarasjog.hu/2017-evfolyam/jobb-lehet-az-uj-az-elozetes-letartoztatás-megszunése-es-megszüntetése-az-uj-be-tukreben/>. [cit. 18.02.2021].

¹⁵³ § 278 ods. 1 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

- a) obmedzenie priameho či nepriameho kontaktu obvineným voči konkrétne ustanoveným osobám, pričom je možné určiť aj zákaz približovania sa,
- b) súd môže tiež ustanoviť, aby obvinený opustil miesto pobytu, resp. aby sa v ňom nezdržiaval, a tiež, aby sa obvinený nezdržiaval na mieste skutočného bydliska, miesta výkonu práce, v inštitúciách pravidelne navštevovaných obvineným alebo v zdravotníckym zariadeniach, v ktorých sa zdržiaval za účelom zdravotných prehliadok, v školských zariadeniach či v priestoroch cirkvi.¹⁵⁴

Obvinenému je však možné stanoviť aj trestný dohľad, ktorý obmedzuje právo obvineného na voľný pohyb a slobodnú voľbu miesta pobytu či zdržiavania sa. Súd, ak považuje väzbu za veľmi prísny spôsob obmedzenia osobnej slobody, môže obvinenému ustanoviť:

- a) zákaz opúšťať bez povolenia určitú oblasť, obydlie, či iné priestory, inštitúciu kde je umiestnený alebo priestor, ktorý je územne spätý s danou inštitúciou,
- b) zákaz navštevovať určité verejné priestranstvá, verejné podujatia alebo miesta určené pre verejnosť,
- c) povinnosť pravidelným spôsobom podávať správy orgánu činnému v trestnom konaní.

V prípade nariadenia trestného dohľadu je možné obvinenému ustanoviť výnimku zo zákazu vychádzania či pohybu a pobytu z dôvodu výkonu práce, lekárskeho ošetrovania či zabezpečenie každodenných potrieb.¹⁵⁵

Spôsoby, akými je možné monitorovať ustanovenia jednotlivých obmedzení a trestného dohľadu sa vykonáva pomocou technického zariadenia na sledovanie pohybu obvineného. Súd môže nariadiť, aby dodržiavanie povinností stanovených obvinenému monitoroval orgán činný v trestnom konaní.¹⁵⁶

Obvinený alebo jeho obhajca môže požiadať, aby súd určil výšku peňažnej zábezpeky a:

- a) nariadil trestný dohľad alebo stanovil obmedzenia miesta zadržania obvineného,
- b) nariadil primerané obmedzenia v rámci výkonu trestného dohľadu,

¹⁵⁴ § 280 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

¹⁵⁵ § 281 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

¹⁵⁶ §§ 282 až 284 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

- c) v prípade simultánne nariadeného obmedzenia a trestného dohľadu požiadať súd o zrušenie trestného dohľadu,
- d) nariadiť v prípade stanovených obmedzení a trestného dohľadu jemnejšie opatrenia.¹⁵⁷

Peňažnú záruku môže tvoriť peňažná hotovosť, ktorá nesmie byť nižšia ako pol milióna maďarských forintov, ktorú je nutné zložiť do troch mesiacov od vydania rozhodnutia o tejto forme nahradenia väzby, pričom obvinený je po jej zložení bezodkladne prepustený na slobodu.¹⁵⁸

Nemecko

Trestný poriadok Nemecka ustanovuje základné náležitosti väzby v rámci kapitoly IX Trestného poriadku Nemecka.¹⁵⁹ V zmysle § 116b má väzba prednosť pred výkonom iných typov väzieb (napr. vydávacej, predbežnej či vyhostovacej väzby), avšak výkon iných zaškoľvacích úkonov má prednosť pred samotnou väzbou, ak súd nerozhodne inak, ibaže by to vyžadoval účel väzby. Ak je obvinený vo väzbe, má právo kedykoľvek požiadať o preskúmanie zákonnosti obmedzenia osobnej slobody so žiadosťou o zrušenie alebo pozastavenie výkonu daného rozhodnutia. Sudca môže nariadiť vykonanie individuálneho vyšetrovania pre budúce rozhodnutie o zachovaní väzobného stíhania, pričom v prípade, ak by nebol spokojný s výsledkom vyšetrovania, môže nariadiť nové vyšetrovanie, či jeho doplnenie.¹⁶⁰

Dôvody väzby

Väzobne stíhať je možné osobu v procesnom postavení obvineného, ktorý je podozrivý zo spáchania skutku, ktorý mu je kladený za vinu a existuje dôvod väzby. Medzi dôvody väzby možno radiť:¹⁶¹

- a) obvinený je na úteku, alebo sa skrýva,
- b) existuje dôvodné riziko, že obvinený sa bude vyhýbať trestnému konaniu,

¹⁵⁷ § 285 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

¹⁵⁸ §§ 286 a 287 Trestného poriadku Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].

¹⁵⁹ Trestný poriadok Nemecka. Dostupné na internete: <https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/index.html#BJNR006290950BJNE020202311>. [cit. 12.2.2021].

¹⁶⁰ § 117 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_117.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁶¹ § 112 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_118.html. [cit. 12.2.2021].

- c) správanie obvineného vedie k podozreniu, že:
 - c1) môže ničiť, meniť, odstrániť, potláčať alebo falšovať dôkazy,
 - c2) protiprávne ovplyvňovať spoluobvinených, svedkov, či znalcov, alebo
 - c3) navádzať iné osoby, aby činili podobným spôsobom, a z daných dôvodov existuje obava, že odhaľovanie pravdy sa stane náročným.¹⁶²

Väzba sa nariaďuje aj v prípade, ak je obvinený podozrivý zo spáchania taxatívne vymedzených trestných činov v rámci Trestného zákona vo veciach trestných činov proti medzinárodnému právu¹⁶³ (§ 6 ods. 1 - genocída alebo § 13 ods. 1 – porušenie dohľadu vykonávaným nadriadeným vojenským dôstojníkom), resp. § 129a ods. 1 alebo ods. 2¹⁶⁴, v spojení s § 129b ods. 1¹⁶⁵ alebo podľa §§ 211¹⁶⁶, 212¹⁶⁷, 226¹⁶⁸, 306b¹⁶⁹ alebo 306c¹⁷⁰ Trestného zákona Nemecka¹⁷¹ alebo ak je takým činom ohrozený život a zdravie inej osoby v zmysle § 308 ods. 1 až 3¹⁷² Trestného zákona Nemecka. V daných prípadoch sa nariaďuje väzba bez toho, aby boli splnené zákonné dôvody väzby v zmysle § 112 ods. 2 Trestného poriadku Nemecka uvedené vyššie.

Medzi ďalšie dôvody väzby (sem však je možné zahrnúť aj rozhodnutie o zadržaní osoby) patrí:

- a) spáchanie trestných činov podľa §§ 174, 174a, 176 až 179¹⁷³ alebo podľa § 238 ods. 2 a 3 Trestného zákona Nemecka, alebo
- b) opakované, resp. sústavné páchanie trestného činu, ktorým sa závažne porušuje právny poriadok Nemecka podľa § 89a (príprava trestného činu ohrozujúceho štátne zriadenie), § 125a (trestný čin špeciálne nebezpečné narušenie mieru), §§ 224 až 227

¹⁶² Úteková väzba (písmeno a) tvorila v rámci štatistík najčastejší druh väzby v podmienkach Nemecka – až takmer 95% v roku 2017, pričom kolúzna väzba takmer 6% (písmeno c). Zdroj: JEHLE, J. M.: *Criminal Justice in Germany*. Federal Ministry of Justice Germany, 2019 (Seventh Edition), s. 23. Dostupné na internete: https://www.bmjbv.de/SharedDocs/Downloads/DE/Service/Fachpublikationen/Strafrechtspflege_Deutschland_eng_l.pdf?__blob=publicationFile&v=5. [cit. 12.2.2021].

¹⁶³ Trestný zákon vo veciach trestných činov voči medzinárodnému právu. Dostupné na internete: <https://casebook.icrc.org/case-study/germany-international-criminal-code>. [06.03.2021].

¹⁶⁴ Trestný čin založenia organizovanej skupiny, ktorého účelom je vraždenie, zabitie, genocída, zločiny proti ľudskosti, vojnové zločiny, resp. trestné činy proti osobnej slobode Trestného zákona Nemecka.

¹⁶⁵ Trestné činy spáchané teroristickými skupinami vnútroštátne, či v zahraničí.

¹⁶⁶ Trestný čin úkladnej vraždy.

¹⁶⁷ Trestný čin vraždy.

¹⁶⁸ Trestný čin ťažkého ublíženia na zdraví.

¹⁶⁹ Trestný čin podpaľovania.

¹⁷⁰ Trestný čin podpaľovania s následkom usmrtenia.

¹⁷¹ Trestný zákon Nemecka. Dostupné na internete: <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/BJNR001270871.html>. [cit. 12.2.2021].

¹⁷² Trestný čin spôsobenia výbuchu výbušného zariadenia.

¹⁷³ Trestné činy spáchané so sexuálnym motívom.

(trestný čin nebezpečného ublíženia na zdraví), § 243 (trestný čin krádeže s príťažujúcimi okolnosťami), § 244 (trestný čin ozbrojená krádež, krádež spáchaná zločineckou skupinou, domáce vládanie), §§ 249 až 255 (trestné činy lúpeže), 260 (trestný čin obchodovania s tovarom získaným krádežou, resp. prostredníctvom zločineckej skupiny), 263 (trestný čin podvodu), §§ 306 až 306c (trestný čin podpaľačstva) alebo 316 (trestný čin ohrozovania pod vplyvom návykovej látky) Trestného zákona Nemecka, alebo podľa § 29 ods. 1 (čísla 1 až 4 alebo čísla 10)¹⁷⁴ a ods. 3¹⁷⁵, § 29a ods. 1, § 30 ods. 1¹⁷⁶, § 30a ods. 1¹⁷⁷ zákona o obchodovaní s omamnými látkami Nemecka,¹⁷⁸

pričom niektoré skutočnosti nasvedčujú tomu, že v prípade neobmedzenia osobnej slobody, obvinený spácha ďalšie trestné činy, resp. bude pokračovať ich páchaní, resp. je väzbou dosiahnutý účel odvrátenie hroziaceho nebezpečenstva a z povahy trestnej činnosti, ktorá sa kladie obvinenému za vinu, je možné očakávať trest odňatia slobody v trvaní viac ako jeden rok.¹⁷⁹

Ako je možné si všimnúť, v porovnaní so SR je prítomný preventívny dôvod väzby len v rámci vybraných závažných trestných činov.

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Dôvod umiestnenia osoby vo väzbe je podobne ako v Rakúsku, či Francúzsku oprávnený sudca posúdiť v rámci zasadnutia na žiadosť obvineného, alebo v rámci rozhodnutia súdu *proptio motu*.¹⁸⁰ Náležitosti rozhodnutia o väzbe obsahujú v zmysle § 114 Trestného poriadku Nemecka:

a) identifikácia obvineného,

¹⁷⁴ Jedná sa o trestné činy spojené s pestovaním, resp. výrobou omamných a psychotropných látok, resp. predaj a obchodovanie s danými látkami za účelom nabádania iných osôb na ich užívanie. Trestná sadzba sa pohybuje v trvaní od jedného do piatich rokov.

¹⁷⁵ V zmysle daného ustanovenia hrozí páchatelovi trest odňatia slobody na najmenej jeden rok a páchatel sa dopúšťa obchodovania s danými látkami alebo ohrozuje zdravie viacerých osôb.

¹⁷⁶ Daný trestný čin má trestnú sadzbu najmenej dva roky odňatia slobody a týka sa spáchania trestného činu v rámci zločineckej skupiny.

¹⁷⁷ Dané ustanovenie vyjadruje vôľu zákonodarcu pre páchatelov pokračujúcej trestnej činnosti výroby a distribuovania omamných a psychotropných látok ktorým hrozí trest odňatia slobody až do výšky piatich rokov.

¹⁷⁸ Zákon o obchodovaní s omamnými látkami Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/btmg_1981/. [cit. 12.2.2021].

¹⁷⁹ § 112a Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_112a.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁸⁰ Daný pojem označuje v právnickej terminológii oficiálny akt prijatý bez formálnej požiadavky iných strán. V niektorých jurisdikciách sa pre toto používa pojem *sua sponte*. Zdroj: Oxford Dictionary of the Christian Church. Oxford: Oxford University Press, 2005. s. 1120. ISBN 978-0-19-280290-3.

- b) označenie činu, ktorý mu je kladený za vinu, miesto a čas spáchania skutku, právne znaky trestného činu a príslušné ustanovenie trestného zákona,
- c) dôvod väzby,
- d) skutočnosti, z ktorých vyplýva podozrenie a dôvod väzby, ak umiestnenie do väzby neohrozí bezpečnosť štátu.

Obvinený má kedykoľvek počas trvania väzby právo podať žiadosť o súdne preskúmanie za účelom pozastavenia výkonu zatykača (§ 116 Trestného poriadku Nemecka), resp. zrušenia väzby v zmysle § 117 Trestného poriadku Nemecka.

Sudca môže nariadiť individuálne vyšetrovanie, ktoré je dôležité pre budúce rozhodnutie o zachovaní dôvodnosti väzby, pričom po ukončení takéhoto vyšetrovania môže nariadiť opätovné vykonanie vyšetrovania.¹⁸¹ Obvinený po tom, čo mu bola nariadená väzba, môže podať žiadosť o nahradenie väzby až po troch mesiacoch od rozhodnutia o väzbe.¹⁸²

Trvanie väzby

V zmysle § 121 ods. 1 Trestného poriadku Nemecka¹⁸³, pokiaľ nebol uložený rozsudok o uložení trestu odňatia slobody alebo rozhodnutia o uložení väzby z dôvodu prevencie pred páchaním trestnej činnosti, väzba za jeden a ten istý trestný čin nemá presiahnuť dobu šiestich mesiacov. Túto lehotu je možné predĺžiť len za predpokladu, ak to vyžaduje prebiehajúce vyšetrovanie alebo iný dôležitý dôvod, ktoré nepripúšťajú vyhlásenie rozsudku vo veci samej a ospravedlňujú dlhšie trvanie väzby. Pokračovanie väzby nariaďuje príslušný vyšší krajský súd, ktorému musí byť predložená spisová agenda do 6 mesiacov od zadržania obvineného.¹⁸⁴ Lehota väzby sa preto predlžuje až do vyhlásenia rozhodnutia o pokračovaní, či ukončení trvania väzby. V prípade, že sa konanie o pokračovaní väzby preruší a spisová agenda sa predloží príslušnému vyššiemu krajskému súdu, prerušuje sa aj lehota do rozhodnutia vo veci.¹⁸⁵ Celkovú lehotu trvania väzby Trestný poriadok Nemecka neustanovuje, pričom

¹⁸¹ § 117 ods. 3 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_117.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁸² § 118 ods. 2 Trestného poriadku Nemecka: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_118.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁸³ § 121 ods. 2 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_121.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁸⁴ § 121 ods. 2 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_121.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁸⁵ § 121 ods. 3 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_121.html. [cit. 12.2.2021].

v prípade daného štátu sa môže lehota šiestich mesiacov predlžovať bez obmedzenia.¹⁸⁶ Trvanie väzby sa neodlišuje v rámci prípravného konania, či konania pred súdom.¹⁸⁷

V Nemecku prebiehajú konania v trestných veciach pomerne rýchlo. Štúdia Ministerstva spravodlivosti Nemecka vypracovaná Jörgom-Martinom Jehrem zhrnula, že konania na okresnom súde trvajú v priemere 8 mesiacov, krajskom súde ako súde prvého stupňa 19 mesiacov, krajskom súde ako odvolacom súde 17 mesiacov a vyššom krajskom súde v priemere 23 mesiacov.¹⁸⁸

Nahradenie väzby

Dôvody nahradenia väzby ustanovuje § 116 Trestného poriadku Nemecka, ak existuje iba dôvod úteku alebo ak iné menej obmedzujúce opatrenia dostatočne odôvodnia vhodnosť nepoužitia a dosiahnutia rovnakého účelu ako pri väzbe:

- a) povinnosť obvineného hlásiť sa orgánu činnému v trestnom konaní, resp. inému určenému orgánu,
- b) povinnosť obvineného neopúšťať miesto pobytu alebo bydlisko, či určenú oblasť bez súhlasu sudcu alebo orgánu činného v trestnom konaní,
- c) povinnosť obvineného dodržiavať hlásenie opustenia pobytu pod dohľadom ustanoveného orgánu,
- d) zabezpečenie ochrany obvineného alebo tretím osobám,¹⁸⁹
- e) nahradiť väzbu je možné aj v prípadoch, kedy menej zásadné zásahy do osobnej slobody obvineného sú postačujúce k zabráneniu manipulovania s dôkazmi, ako napríklad povinnosť zdržať sa kontaktu voči spoluobvineným svedkom alebo znalcom,¹⁹⁰

¹⁸⁶ SCHÖNTEICH, M.: *Global Pretrial Detention Use: A Cross-National Analysis*. City University of New York. 2018. s. 43 Dostupné na internete: https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3923&context=gc_etds. [cit. 12.2.2021].

¹⁸⁷ FAIR TRIALS: *Criminal Proceedings and Defence Rights in Germany*. Dostupné na internete: <https://www.fairtrials.org/wp-content/uploads/Germany-advice-note.pdf>. s. 7. [cit. 12.2.2021].

¹⁸⁸ JEHLE, J. M.: *Criminal Justice in Germany*. Federal Ministry of Justice Germany, 2019 (Seventh Edition), s. 30. Dostupné na internete: https://www.bmfv.de/SharedDocs/Downloads/DE/Service/Fachpublikationen/Strafrechtspflege_Deutschland_eng_l.pdf?__blob=publicationFile&v=5. [cit. 12.2.2021].

¹⁸⁹ § 116 ods. 1 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_116.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁹⁰ § 116 ods. 2 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_116.html. [cit. 12.2.2021].

- f) poskytnutie záruky vo forme hotovosti, cenných papierov, ručením alebo formou záväzku od tretej osoby (výšku a formu zábezpeky určuje sudca podľa vlastného uváženia).¹⁹¹

Sudca však nariadi výkon väzby, ak obvinený hrubo porušuje obmedzenia, ktoré mu boli ustanovené, utiekol, nedostavil sa na určené miesto v lehote jemu stanovenej bez dostatočného ospravedlnenia, alebo iným spôsobom preukázal, že dôvera jemu poskytnutá bola neoprávnená, alebo vznikli nové okolnosti na jeho zadržanie a dodanie do výkonu väzby.¹⁹²

Poľsko

Väzbu v prípravnom konaní možno nariadiť len na základe rozhodnutia okresného súdu, v obvode ktorého prebieha konanie, resp. v obvode iného súdu, ak nie je možné oddialiť dané rozhodovanie na návrh prokurátora.¹⁹³

Dôvody väzby

Dôvody väzby sú ustanovené v rámci kapitoly 28 (§§ 250 a nasl.) Trestného poriadku Poľska¹⁹⁴:

- 1) existuje dôvod, že obvinený utečie alebo sa bude ukrývať, najmä ak nemá trvalý pobyt v Poľsku alebo keď jeho totožnosť nie je možné ustanoviť,
- 2) existuje dôvod, že bude obvinený ovplyvňovať iné osoby k tomu, aby poskytli nepravdivú výpoveď alebo sa pokúsili inak ovplyvňovať trestné konanie,¹⁹⁵
- 3) väzbu je možné nariadiť aj v prípade, ak bolo voči obvinenému vznesené obvinenie z dôvodu spáchania trestného činu, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody, ktorého horná hranica je vyššia ako 8 rokov, alebo ak mu súd prvého stupňa uložil trest odňatia slobody v trvaní najmenej 3 roky a existuje potreba zaistenia riadneho priebehu konania,

¹⁹¹ § 116a Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_116a.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁹² § 116 ods. 4 Trestného poriadku Nemecka. Dostupné na internete: https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/_116.html. [cit. 12.2.2021].

¹⁹³ Článok 250 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

¹⁹⁴ Trestný poriadok Poľska. Dostupné na internete: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

¹⁹⁵ Článok 258 § 1 ods. 1 a 2 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

- 4) väzbu je taktiež možné nariadiť vo výnimočných prípadoch, ak existuje dôvod na obavu, že osoba obvinená zo spáchania prečinu či zločinu spácha trestný čin proti životu, zdraviu, verejnému poriadku, najmä v prípadoch, ak sa vyhrážal spáchaním daných trestných činov.¹⁹⁶

Väzbu nie je možné uložiť, ak nie sú stanovené dôvody väzby a je potrebné upustiť od predbežného zadržania a tiež, ak by väzbou došlo k vážnemu ohrozeniu života a zdravia obvineného, resp. väzba by znamenala nadmernú záťaž obvineného alebo jeho rodiny. Väzba sa tiež neuplatní, ak je predpoklad, že súd odsúdi obvineného na trest odňatia slobody s podmieneným odkladom alebo na miernejší trest, ktorý by samotná doba väzby presiahla. Tiež nie je možné väzobne stíhať obvineného v prípade, ak je stíhaný za trestný čin, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody najviac na jeden rok. Tieto ustanovenia však neplatia, ak sa obvinený skrýva, alebo nie je možné zistiť jeho totožnosť.¹⁹⁷

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Rozhodnutie o väzbe musí obsahovať označenie obvineného, opis skutku, ktorý mu je kladený za vinu, jeho právnu kvalifikáciu, právny základ pre uplatnenie takého opatrenia, lehotu väzby, dôkazy preukazujúce, že sa obvinený dopustil trestného činu a tiež existenciu dôvodov, prečo je nutné stíhať obvineného väzobne. Do rozhodnutia je tiež nutné zahrnúť to, že prečo sú iné prostriedky nahradenia väzby nedostatočné.¹⁹⁸

Lehoty väzby

V prípravnom konaní je možné nariadiť väzbu na dobu najviac troch mesiacov. Ak z dôvodu osobitných okolností nie je možné prípravné konanie ukončiť v predošle uvedenej lehote, je možné lehotu väzby predĺžiť na návrh prokurátora:

- a) na obdobie potrebné pre ukončenie prípravného konania, ktoré však nesmie presiahnuť 12 mesiacov,¹⁹⁹
- b) celková doba väzby do vydania rozsudku nesmie presiahnuť dva roky (v prípade zhodného časového obdobia väzby v prípravnom konaní a trestom odňatia slobody v inej veci sa doba väzby započítava do výkonu trestu odňatia slobody),

¹⁹⁶ Článok 258 § 2 a 3 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

¹⁹⁷ Článok 259 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

¹⁹⁸ Článok 251 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

¹⁹⁹ Článok 263 § 1 a 2 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

- c) predĺžiť lehotu je možné odvolacím súdom, do ktorého jurisdikcie patrí rozhodovanie vo veci na súde prvého stupňa a v prípravnom konaní priamo nadriadeným prokurátorom, ktorý rozhoduje o predĺžení lehoty na návrh dozorujúceho prokurátora, ktorý vedie vyšetrovacie úkony a táto nevyhnutnosť nastane v prípade, ak sa jedná o zisťovanie, či potvrdenie totožnosti obvineného, vykonávanie dôkazov v obzvlášť zložitom prípade alebo v zahraničí (toto sa však nevzťahuje na dobu uvedenú v písmene a) – 12 mesiacov, ak trest, ktorý hrozí obvinenému nepresahuje 3 roky odňatia slobody, a vo vzťahu k písmenu b) – doba väzby 2 roky, ak trest nepresiahne 5 rokov odňatia slobody, ak potreba tohto predĺženia nie je spôsobená úmyselným prietahom v konaní na strane obvineného),²⁰⁰
- d) po vydaní rozsudku súdom prvého stupňa je možné lehotu väzby predlžovať, najviac však vždy o 6 mesiacov.²⁰¹

Ako je možné vidieť, lehota väzby v prípravnom konaní nesmie presiahnuť 12 mesiacov, pričom v konaní pred súdom (s výnimkou rozhodnutia súdu prvého stupňa) horná hranica nie je ohraničená, keďže napríklad odvolací súd nemá obmedzenú rozhodovaciu právomoc pre predlžovanie lehoty väzby. Štúdia Bartosza Pilitowskiego z roku 2019 preukázala, že do roku 2019 bola osoba najdlhšie vo výkone väzby v rámci súdneho konania 43 mesiacov (viac ako 3 roky).²⁰²

Nahradenie väzby

Spôsoby nahradenia väzby ustanovuje Trestný poriadok Poľska v §§ 266 a nasl.:

- a) záruka vo forme peňazí, cenných papierov, záložného práva alebo hypotéky,²⁰³
- b) záruka daná zamestnávateľom, u ktorého je obvinený zamestnaný, od vedenia školy alebo univerzity, kde je obvinený študentom, resp. od sociálnej organizácie, ktorej je obvinený členom – súd môže prijať záruku, že sa obvinený dostaví na každý úkon a nebude brániť uskutočňovaniu konania,²⁰⁴
- c) obvineného je tiež možné umiestniť pod dohľad orgánov činných v trestnom konaní, pričom obvinený je povinný dodržiavať požiadavky stanovené v rozhodnutí súdu

²⁰⁰ Článok 263 § 4b Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

²⁰¹ Článok 263 § 7 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

²⁰² PILITOWSKI, B.: *Current practice of applying pre-trial detention in Poland (Report from empirical research)*. 2019. s. 18. Dostupné na internete: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2019/12/fcwp_PTD_en.pdf. [cit. 02.03.2021].

²⁰³ Článok 266 § 1 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

²⁰⁴ Článok 271 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

alebo prokurátora: zákaz opustenia konkrétneho miesta pobytu, hlásenie sa dozorujúcemu orgánu v stanovených intervaloch, informovanie o plánovanom odchode a dátume návratu, zákaz kontaktovania poškodeného alebo iných osôb, zákaz prístupu k určitým miestam, osobám a zákaz pobytu na konkrétnych miestach,²⁰⁵

- d) povinnosť opustiť spoločné obydlie, ktoré obvinený zdieľa s poškodenou osobou, ak existuje dôvodná obava, že obvinený bude opätovne páchať násilnú trestnú činnosť. V prípravnom konaní návrh podáva orgán činný v trestnom konaní, resp. prokurátor ex offo v lehote 24 hodín od zadržania obvineného, pričom súd je povinný rozhodnúť o opatrení do 48 hodín od zadržania. Opatrenie sa uplatňuje najviac po dobu troch mesiacov,²⁰⁶
- e) pozastavenie výkonu služobných povinností alebo pozastavenie oprávnenia vedenia motorového vozidla, resp. zákaz vykonávania určitých činností.²⁰⁷

Portugalsko

Dôvody väzby

Medzi dôvody väzby v zmysle článku 204 Trestného poriadku Portugalska patria:

- a) útek alebo hroziace nebezpečenstvo úteku obvineného,
- b) nebezpečenstvo narušenia priebehu vyšetrovania alebo trestného konania, resp. zabezpečenia, uchovania alebo pravdivosti dôkazov,
- c) nebezpečenstvo vyplývajúce z povahy a okolností prípadu, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti alebo vážne naruší verejný poriadok.²⁰⁸

Výkon väzby možno pozastaviť z dôvodu vážneho ochorenia, tehotenstva, resp. šestonedelia obvinenej osoby. Pozastavenie výkonu končí, ak pominú dôvody ochorenia alebo tri mesiace od doby, odkedy obvinená porodí, resp. od ukončenia šestonedelia.²⁰⁹

²⁰⁵ Článok 275 § 1 a 2 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

²⁰⁶ Článok 275a Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

²⁰⁷ Článok 276 Trestného poriadku Poľska. Dostupné na internete:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].

²⁰⁸ Článok 204 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²⁰⁹ Článok 211 ods. 1 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Sudca pre prípravné konanie musí byť oboznámený s dôvodmi, prečo bola konkrétna osoba pozbavená osobnej slobody. Súd musí rozhodnúť v lehote 48 hodín od pozbavenia osobnej slobody, pričom ak rozhodne o uložení väzby, následne oboznamuje danú osobu s dôvodmi, ktoré viedli k väzbe, vypočúva ju a upozorní ju o možnosti právneho zastúpenia.²¹⁰ Väzba je prostriedok *ultima ratio* a je možné ju uložiť, len ak existuje dôvod väzby. Ak dané dôvody pominú, a v prípade, že daná osoba čelí obvineniu, je nutné zvoliť iný spôsob nahradenia väzby.²¹¹

Trvanie väzby

Lehota väzby v prípade Portugalska je rozdelená nasledovne:

- a) štyri mesiace v prípade, ak nedošlo k obvineniu podozrivej osoby,
- b) osem mesiacov, ak nebol vydaný usmerňujúci príkaz vo veci,
- c) jeden rok a dva mesiace vo veciach konaní na súde prvého stupňa,
- d) jeden rok a šesť mesiacov v prípade, ak nedošlo k právoplatnému odsúdeniu obvineného.²¹²

Dané lehoty je možné predĺžiť v zmysle jednotlivých písmen na **šesť mesiacov (písmeno a), desať mesiacov (písmeno b), rok a šesť mesiacov (písmeno c) a dva roky (písmeno d)**, ak je osoba podozrivá zo spáchania trestného činu terorizmu, násilného trestného činu, alebo ak jej hrozí za spáchanie skutku trest odňatia slobody na viac ako osem rokov v rámci nasledujúcich trestných činov²¹³: založenie a zosnovanie zločineckej skupiny, vybrané trestné činy proti republike (manipulácia s dokumentmi smerujúca k potlačeniu práv Portugalska, trestný čin spáchaný s úmyslom poškodiť diplomatické vzťahy Portugalska, podnecovanie smerujúce k občianskym nepokojom a násilnej zmene právneho štátu, vyzvedačstva, úkladov proti republike), výtržníctvo spojené s hanobením štátnych symbolov, taxatívne vymedzené vojenské trestné činy, krádeže vozidiel a falšovanie dokladov evidencie vozidiel, falšovanie meny, úverových cenných papierov, kolkov, trestného činu podvodu,

²¹⁰ Článok 28 Ústavy Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/part-i>. [cit. 24.02.2021].

²¹¹ Článok 212 ods. 3 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²¹² Článok 215 ods. 1 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²¹³ Trestný zákon Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/legislacao-consolidada/-/lc/107981223/201708230100/indice>. [cit. 24.02.2021].

korupčných trestných činov, vybraných ekonomických trestných činov, legalizácie príjmov z trestnej činnosti a dotačných podvodov.²¹⁴

Lehotu väzby je však opäť možné zvýšiť, ak sa jedná o taxatívne vymedzené trestné činy vymenované v predošlom odseku a existujú mimoriadne okolnosti, najmä ak sa jedná o počet obžalovaných alebo páchatelov, resp. o špecifickú povahu trestného činu. Trvanie väzby sa v danom prípade zvyšuje v rámci jednotlivých bodov uvedených v zmysle článku 215 ods. 1 Trestného poriadku Portugalska na:

- a) jeden rok,
- b) jeden rok a štyri mesiace,
- c) dva roky a šesť mesiacov,
- d) tri roky a štyri mesiace.²¹⁵

Lehoty uvedené v písmenách c) a d) sa môžu predĺžiť o dodatočnú lehotu šiestich mesiacov, ak dôjde k odvolaniu na Ústavný súd Portugalska alebo bolo trestné konanie pozastavené z dôvodu rozhodnutia iného súdu o prejudiciálnej otázke. Ak bol obvinený odsúdený na trest odňatia slobody a rozsudok sa stal právoplatným (či už v rámci prvého stupňa alebo v odvolaní), maximálna lehota väzby sa predlžuje na polovicu trvania stanoveného trestu odňatia slobody.²¹⁶

Nahradenie väzby

V prípade, ak existujú dôkazy o spáchaní trestného činu, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody vyšší ako tri roky, môže sudca uložiť obvinenému osobitne alebo kumulatívne nasledujúce možnosti nahradenia väzby:

- a) nezdržiavať sa v blízkosti vymedzenej oblasti, obce, farnosti alebo miesta bydliska, kde malo dôjsť k spáchaniu trestného činu, alebo kde môžu žiť osoby a ich rodiny, voči ktorým mal byť spáchaný trestný čin alebo kde môžu žiť osoby, voči ktorým sa v budúcnosti môžu spáchať trestné činy,
- b) zákaz opustiť krajinu alebo ju opustiť bez povolenia,
- c) neopúšťať miesto pobytu, obec, okres, kraj, farnosť, okrem vopred vytýčených možností opustenia miesta pobytu,

²¹⁴ Článok 215 ods. 2 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²¹⁵ Článok 215 ods. 3 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²¹⁶ Článok 215 ods. 5 a 6 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

- d) dodržiavať zákaz kontaktu určitých osôb alebo nenavštevovať určité miesta,
- e) nenadobúdať, nepoužívať alebo v stanovenej lehote neobchodovať so zbraňami alebo inými predmetmi, ktoré má v držbe a tým napomáhať k spáchaniu iného trestného činu,
- f) podrobiť sa na základe predchádzajúceho súhlasu liečbe v dôsledku závislosti.²¹⁷

Na použitie daných opatrení je možné ustanoviť technické prostriedky pre monitoring dodržiavania opatrení obvineným.²¹⁸

V prípade, ak sudca považuje uloženie daných opatrení za neadekvátne alebo nedostatočné, môže uložiť obvinenému domáce väzenie ako alternatívu nahradenia výkonu väzby (spravidla v mieste jeho obydlija), resp. v ústave na poskytovanie sociálnej a zdravotnej podpory, ak existencia dôkazov predpokladá uloženie trestu odňatia slobody v trvaní viac ako tri roky. Domáce väzenie sa môže kumulovať s povinnosťou nekontaktovať ustanovené osoby. Monitorovanie obvineného sa uskutočňuje pomocou technických prostriedkov.²¹⁹

Ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody s trestnou sadzbou viac ako šesť mesiacov, môže sudca miesto väzby uložiť obvinenému povinnosť hlásiť sa vo vopred stanovených dňoch a hodinách s ohľadom na pracovné povinnosti obvineného.²²⁰

V prípade, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody v trvaní najviac dva roky, môže sudca uložiť kumulatívne pozastavenie výkonu pracovných činností, resp. činností vo výkone verejnej funkcie a výkon práv rodiča, poručníka alebo majetkového poručníka.²²¹

Prostriedkom nahradenia väzby je tiež záruka, ktorá sa skladá zložením peňažných prostriedkov, uznaním záväzku, hypotékou, bankovou alebo inou zárukou.²²² Portugalský trestný poriadok však v prípade zloženia záruky neustanovuje konkrétnu sankciu, iba

²¹⁷ Článok 200 ods. 1 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²¹⁸ Článok 200 ods. 5 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²¹⁹ Článok 201 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²²⁰ Článok 198 ods. 1 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²²¹ Článok 199 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²²² Článok 206 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

skutočnosť, že obvinenému hrozí trest odňatia slobody, pričom prihliada na závažnosť trestného činu, spôsobenú škodu a majetkové pomery obvineného.²²³

Rakúsko

Dôvody väzby²²⁴

Väzobne stíhaná môže byť len osoba, voči ktorej bolo vznesené obvinenie na návrh prokurátora z dôvodu, že je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu, bol vypočutý súdom a existuje dôvod väzby. Dôvody väzby sú ustanovené v § 173 ods. 2 Trestného poriadku Rakúska²²⁵, kedy stíhanie na slobode môže byť spojené s nasledovnými rizikami:

- a) útek obvineného, resp. ukrývanie sa pred odsúdením,
- b) ovplyvňovanie svedkov, znalcov alebo spoluobvinených na odstránenie dôkazných materiálov alebo uskutočňovanie iné spôsoby marenia vyšetrovania vedúceho k objasneniu skutkových okolností prípadu,
- c) bez ohľadu na trestné stíhanie vedené voči obvinenému z dôvodu spáchania trestného činu, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody na viac ako šesť mesiacov:
 - 1) existuje obava, že bude páchať trestné činy so závažnejšími následkami, ktoré smerujú proti rovnakému právnemu záujmu,
 - 2) existuje obava, že spácha trestný čin, ktorý nemá iba menšie následky a smeruje proti rovnakému právnemu záujmu ako trestný čin, voči ktorému už čelí daná osoba obvineniu, a bol za rovnaký trestný čin už odsúdený, resp. ak je obvinený z opakovaných či pokračujúcich činov,
 - 3) existuje obava, že spácha trestný čin, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody v trvaní viac ako šesť mesiacov, ktorý rovnako smeruje voči záujmom, za ktoré už bol obvinený odsúdený, alebo
 - 4) obvinený sa môže dopustiť pokusu s cieľom vyhrážania sa podľa § 74 ods. 1 (5) trestného zákona (StDG)²²⁶.

²²³ Článok 197 Trestného poriadku Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].

²²⁴ Trestný poriadok Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²²⁵ §173 ods. 2 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²²⁶ § 74 Trestného zákona Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/74>. [cit. 15.02.2021].

V zmysle § 173 ods. 3 Trestného poriadku Rakúska však neexistuje riziko úteku obvineného, ak je obvinený podozrivý zo spáchania trestného činu, ktorého horná hranica trestu odňatia slobody neprevyšuje päť rokov, žije usporiadane a má trvalé bydlisko v Rakúsku. Táto premisa však podľa zákona platí len dovtedy, ak obvinený neučinil prípravy na útek. Pri posudzovaní rizika spáchania trestného činu je obzvlášť dôležité, či obvinený predstavuje riziko pre život a zdravie alebo nebezpečenstvo spáchania trestného činu ako člen zločineckej či teroristickej skupiny. Okrem toho je potrebné pri posudzovaní tohto dôvodu väzby zohľadniť, do akej miery sa znížilo riziko úteku v prípade, že sa zmenili okolnosti, za ktorých došlo k spáchaniu trestného činu obvineným.²²⁷ Väzobné stíhanie, pokračovanie v ňom, resp. zachovanie takého stíhania je vylúčené, ak sa účely zaistenia danej osoby dajú dosiahnuť aj inými druhmi zadržania obvineného.²²⁸

Väzobne je nutné stíhať obvineného z trestného činu, ktorého spodná hranica trestu odňatia slobody je vyššia ako 10 rokov²²⁹, pokiaľ by aj na základe určitých skutočností došlo k vylúčeniu všetkých dôvodov väzby uvedených v § 173 ods. 2 Trestného poriadku Rakúska.²³⁰

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Právo každého obvineného je vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré sú mu kladené za vinu ihneď po umiestnení do ústavu pre výkon väzby. Obhajca obvineného a prokurátor majú právo byť prítomní v rámci vypočutia. Súd rozhoduje v lehote 48 hodín od umiestnenia obvineného do výkonu väzby buď o prepustení obvineného z väzby, o použití miernejších prostriedkov ako je väzba, resp. o ponechaní obvineného vo väzbe.²³¹ Lehota 48 hodín sa má v zmysle zákona využiť nato, aby súd mohol zaviazat orgány činné v trestnom konaní na ďalšie doplnenie dôkazov, inak je nutné, aby rozhodol súd ihneď.²³² Ak sa súd rozhodne obvineného prepustiť, je nutné, aby toto rozhodnutie zaslal do 24 hodín prokurátorovi

²²⁷ § 173 ods. 3 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²²⁸ § 173 ods. 4 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²²⁹ V komparácii s podmienkami SR ja v danom prípade jedná o obzvlášť závažný zločin.

²³⁰ § 173 ods. 6 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²³¹ Z dikcie zákona vyplýva jednoznačnosť použitia väzby ako prostriedku „ultima ratio“.

²³² § 174 ods. 1 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

a orgánom činným v trestnom konaní. V opačnom prípade, ak súd rozhodne o ponechaní obvineného vo väzbe, je nutné obvineného do 24 hodín umiestniť do výkonu väzby a súd zasiela o danej veci uznesenie prokurátorovi, obhajcovi obvineného, ústavu pre výkon väzby a probačnému úradníkovi, ak je ustanovený.²³³

Rozhodnutie o väzbe musí obsahovať:

- 1) meno obvineného a ďalšie osobné údaje,
- 2) trestný čin, z ktorého spáchania je obvinený podozrivý, čas, miesto a okolnosti jeho spáchania, ako aj jeho zákonné označenie,
- 3) dôvod väzby,
- 4) konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplýva podozrenie a dôvod väzby, a tiež označenie dôvodov, prečo nie je možné stíhať obvineného na slobode,
- 5) oznámenie o maximálnej dobe trvania väzby a tiež to, že pred predĺžením tejto lehoty sa uskutoční konanie v danej veci, ak nenastane jeden z prípadov v rámci § 174 ods. 4 Trestného poriadku Rakúska, resp. v zmysle ustanovení § 175 ods. 3, 4 a 5 Trestného poriadku Rakúska,
- 6) poučenie o tom, že obvinený, pokiaľ sa tak ešte nestalo, môže kontaktovať právneho zástupcu, príbuzného alebo inú dôveryhodnú osobu,
- 7) poučenie o tom, že obvinený musí byť zastúpený právnym zástupcom, ak je väzobne stíhaný,
- 8) poučenie o tom, že obvinený má právo na podanie sťažnosti a tiež právo na požiadanie o zbavenie zodpovednosti za skutky mu kladené, resp. o požiadaní ustanovenia domáceho väzenia.²³⁴

Podanie sťažnosti však znamená zastavenie plynutia trvania väzby a následné rozhodnutie vydané Vyším krajiným súdom ustanovuje nové plynutie lehoty trvania väzby.²³⁵

²³³ § 174 ods. 2 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²³⁴ § 174 ods. 3 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²³⁵ § 174 ods. 4 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

Trvanie väzby

Rozhodnutie o nariadení väzby pre obvineného, resp. rozhodnutie o pokračovaní väzobného stíhania musí označovať konkrétne časové ohraničenie, ktoré je účinné počas trvania väzby. Pred uplynutím lehoty väzby je nutné, aby sa uskutočnilo vypočutie obvineného. Ak väzba nebude nariadená, musí byť obvinený okamžite prepustený na slobodu. Lehoty pre trvanie väzby v prípravnom konaní sú stanovené nasledovne:

- a) 14 dní po nariadení väzby,
- b) jeden mesiac po rozhodnutí o pokračovaní väzby,
- c) dva mesiace po ďalšom rozhodnutí o pokračovaní väzby.²³⁶

Maximálnu dĺžku väzby v prípravnom konaní ustanovuje § 178 Trestného poriadku Rakúska:²³⁷

- a) dva mesiace, ak sa jedná o riziko úteku obvineného v zmysle § 173 ods. 2 (2) Trestného poriadku Rakúska,
- b) šesť mesiacov²³⁸ v prípade zadržania pre podozrenie z prečinu, jeden rok v prípade zadržania pre podozrenie zo spáchania zločinu a dva roky v prípade podozrenia zo spáchania zločinu, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody prevyšujúci päť rokov.

Z uvedeného vyplýva, že maximálna lehota väzby v prípravnom konaní sú dva roky, pričom v danom prípade sa jedná o podozrenie zo spáchania zločinu, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody vyšší ako päť rokov, jeden rok v prípade spáchania zločinu a 6 mesiacov v prípade spáchania prečinu. Rakúsky Trestný poriadok neustanovuje samostatne lehoty pre väzbu počas trestného konania, preto v zmysle výkladu *per analogiam* § 178 ods. 3 Trestného poriadku Rakúska je možné predpokladať, že lehota väzby ustanovená v prípravnom konaní sa uplatňuje následne aj pre hlavné pojednávanie vo veci. Z toho dôvodu je zachovaná možnosť *ultima ratio* pre súd a prokuratúru opätovne zaistiť a väzobne stíhať obvineného po dobu 6 týždňov, ak uplynula lehota väzby.

²³⁶ § 175 ods. 1 a 2 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²³⁷ Daná lehota sa však ustanovuje do momentu začatia trestného konania s obvineným.

²³⁸ Väzba v prípravnom konaní môže trvať aj dlhšie ako po dobu šiestich mesiacov, ak je to nevyhnutné z dôvodu osobitostí prípadu, resp. osobitého rozsahu vyšetrovania. Ak bol obvinený prepustený na slobodu z dôvodu uplynutia lehoty väzby avšak došlo k jeho opätovnému zadržaniu pre potreby trestného konania, je možné umiestniť do väzby najviac na ďalších 6 týždňov. Pozri § 178 ods. 3 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

Nahradenie väzby

V zmysle Trestného poriadku Rakúska (§ 173 ods. 5) je možné použiť aj iné spôsoby trestného dohľadu na obvineným bez použitia väzby:

- a) sľub, že neutečie, nebude sa skrývať, alebo neopustí svoje bydlisko bez súhlasu prokurátora, kým sa právoplatne neukončí trestné stíhanie,
- b) obvinený sa zaviazal, že nebude svojou činnosťou komplikovať vyšetrovanie,
- c) v prípadoch podľa § 38 ods. 1 zákona o bezpečnostnej polícii Rakúska²³⁹ zloží sľub, že sa zdrží akéhokoľvek styku s obeťou a dodrží pokyny nevstupovať do určitého bytu alebo na iné miesta a inak sa nepribližovať k obeti, dodrží ustanovenia § 38a ods. 1 zákona o bezpečnostnej polícii Rakúska²⁴⁰ a tiež neporuší ustanovenia § 382b Exekučného poriadku Rakúska²⁴¹,
- d) dodrží pokyny žiť na určitom mieste, s určitou rodinou, vyhýbať sa určenému bytu, miestam alebo kontaktom s určenými ľuďmi, zdržať sa požívania návykových látok a alkoholických nápojov alebo iných návykových látok alebo dodrží vykonávanie pracovného vzťahu,
- e) dodrží pokyn nahlásiť každú zmenu pobytu alebo hlásenie sa v určitých časových intervaloch kriminálnej polícii, či inému orgánu,
- f) dočasne prijme doklady totožnosti, osvedčenie o vedení vozidla či iné autorizačné doklady,
- g) podrobí sa probácii v súlade s § 179 Trestného poriadku Rakúska,
- h) poskytne záruku v zmysle ustanovení §§ 180 a 181 Trestného poriadku Rakúska,
- i) podrobí sa abstinenčnej liečbe, inej liečbe alebo psychoterapii²⁴² alebo dodrží opatrenia súvisiace so zdravím.²⁴³

Rakúsky trestný poriadok ustanovuje podobné spôsoby nahradenia väzby ako v podmienkach SR (s výnimkou prevzatia záruky za obvineného), avšak kumulatívne dáva aj možnosť uplatnenia domáceho väzenia pre obvineného.

²³⁹ § 38 ods. 1 zákona o bezpečnostnej polícii Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/spg/paragraf/38>. [cit. 15.02.2021].

²⁴⁰ § 38a ods. 1 zákona o bezpečnostnej polícii Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/spg/paragraf/38a>. [cit. 15.02.2021].

²⁴¹ § 282b Exekučného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/eo/paragraf/382b>. [cit. 15.02.2021].

²⁴² §51 ods. 3 Trestného zákona Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/51>. [cit. 15.02.2021].

²⁴³ §11 ods. 2 zákona o návykových látkach Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/smg/paragraf/11>. [cit. 15.02.2021].

A) Dohľad probačného úradníka

V zmysle § 179 ods. 1 Trestného poriadku Rakúska môže byť obvinený prepustený na slobodu pod dohľadom probačného úradníka na vedenie riadneho života obvineným a zabráneniu páchania trestnej činnosti do budúcnosti (dôvod preventívnej väzby). Ak má obvinený právneho zástupcu, je nutné ho o ustanovení daného úradníka upovedomiť. Dohľad probačného úradníka končí najskôr ukončením veci.²⁴⁴

B) Peňažná záruka

Obvineného je možné prepustiť aj v rámci zloženia peňažnej záruky spoločne so zložením sľubu uvedeného v § 173 ods. 5 (1 a 2) za predpokladu, že dôvodom väzby je riziko úteku obvineného. Peňažnou zárukou však nie je možné nahradiť väzbu, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody na viac ako päť rokov. Výšku záruky určí súd na žiadosť prokuratúry s prihliadnutím na závažnosť trestného činu obvineného, jeho osobné a ekonomické pomery a majetok. Záruka sa skladá v hotovosti, cenných papieroch vypočítaných podľa burzovej ceny v deň zloženia vkladu priamo na súde, resp. zriadením záložného práva k nehnuteľnostiam, iným právam obvineného alebo formou ručenia inou osobou v zmysle ustanovení § 1374 Rakúskeho občianskeho zákonníka (ABGB)²⁴⁵. Obvinený sa zaväzuje k zloženiu záruky. Záruka prepadá štátu, ak by došlo k odsúdeniu obvineného na nepodmienečný trest odňatia slobody, resp. ak opustí miesto pobytu alebo neuposlúchne povinnosť dostaviť sa na predvolanie.²⁴⁶ Peňažná záruka sa uvoľňuje v prípade, ak nastanú nové okolnosti pre väzbu obvineného, resp. sa pripravuje na útek. O uvoľnení záruky rozhoduje súd.²⁴⁷

C) Domáce väzenie

Na návrh prokurátora, či obvineného je možné v pokračovať v obmedzení osobnej slobody obvineného prostredníctvom ustanovenia domáceho väzenia. Nahradiť väzbu

²⁴⁴ § 179 ods. 2 a 3 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²⁴⁵ Občiansky zákonník Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001622>. [cit. 15.02.2021].

²⁴⁶ § 180 ods. 1, 2 a 3 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²⁴⁷ § 181 Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

domácim väzením je možné, ak väzbu nenahrádza miernejší prostriedok ustanovený v § 173 ods. 5 Trestného poriadku Rakúska a účel väzby je možné dosiahnuť aj týmto prostriedkom (dané ustanovenie však odkazuje na to, že musí existovať ktorýkoľvek z dôvodov väzby podľa § 173 ods. 2 Trestného poriadku Rakúska), keďže obvinený žije v usporiadanej životnej situácii a súhlasí s monitorovaním pomocou vhodných elektronických prostriedkov.²⁴⁸ Taktiež sa použijú primerane ustanovenia o pozastavení, pokračovaní a určení maximálnej lehoty trvania väzby s tým, že po nariadení domáceho väzenia sa už nebudú nariaďovať rozhodnutia o väzbe a o veci, teda o ustanovení domáceho väzenia sa rozhodne bez ústneho pojednávania. Ak je to potrebné, súd kumulatívne nariadi tiež dohľad probačného úradníka v zmysle § 179 Trestného poriadku Rakúska. Podmienky pre domáce väzenie stanovuje súd, pričom odchod z miesta bydliska je možný len v rámci najkratších vzdialeností z dôvodu zamestnania, športových aktivít, lekárskeho vyšetrenia, či vzdelania. V prípade porušenia stanovených podmienok sa domáce väzenie zrušuje a nariaďuje výkon väzby.²⁴⁹

Slovinsko

Dôvody väzby

Dôvody väzby sú ustanovené v článku 201 Trestného poriadku Slovinska. Ak existuje dôvodné podozrenie, že určitá osoba spáchala trestný čin, možno jej uložiť väzbu:

- a) ak sa skrýva, ak nie je možné zistiť jej totožnosť alebo ak existujú iné okolnosti naznačujúce nebezpečenstvo úteku;
- b) ak existuje oprávnená obava, že zničí dôkazy spáchania trestného činu, alebo ak osobitné okolnosti naznačujú, že bude brániť priebehu trestného konania ovplyvňovaním svedkov, účastníkov konania alebo osôb v postavení tajného agenta;
- c) ak závažnosť, spôsob alebo okolnosti, za ktorých bol trestný čin spáchaný, a osobné vlastnosti obvineného, predchádzajúci život, prostredie a podmienky, v ktorých žije, alebo akékoľvek iné zvláštne okolnosti naznačujú nebezpečenstvo opätovného spáchania trestného činu, pričom existuje dôvodná obava, že dokončí pokus o spáchanie trestného činu alebo spácha trestný čin, ktorým sa vyhráža.²⁵⁰

²⁴⁸ Podmienky a dané prostriedky upravuje § 156 ods. 1 a 2 Trestného zákona Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/stvg/paragraf/156b>. [cit. 15.02.2021].

²⁴⁹ § 137a Trestného poriadku Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].

²⁵⁰ Článok 201 Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Väzbu nariaďuje príslušný sudca na návrh prokurátora, pričom rozhodnutie o nariadení väzby musí obsahovať: meno a priezvisko zadržanej osoby, označenie trestného činu, ktorý je jej kladený za vinu, dôvod väzby, poučenie o práve sa odvolať, vysvetlenie rozhodujúcich skutočností, ktoré oprávňujú použitie väzby, pričom sudca musí uviesť všetky dôvody odôvodňujúce spáchanie činu obvineným, vysvetlenie použitia jedného z dôvodov väzby a tiež, prečo je použitie väzby v danom prípade nevyhnutné pre zabezpečenie ochrany zdravia ľudí alebo priebehu trestného konania.²⁵¹ Rozhodnutie sa obvinenému doručuje v lehote 48 hodín od zadržania.²⁵²

Trvanie väzby

V zmysle rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie je možné obvineného umiestniť do väzby najviac v trvaní jedného mesiaca. Po uplynutí tejto lehoty môže byť obvinený vo väzbe len na základe rozhodnutia o predĺžení väzby.²⁵³ Väzbu je možné predĺžiť rozhodnutím senátu okresného súdu, ktorý je na konanie v danej veci príslušný²⁵⁴ a to najviac o dva mesiace. Proti rozhodnutiu senátu okresného súdu je prípustné odvolanie, ktoré však nemá na výkon väzby odkladný účinok. V prípade, ak sa vedie konanie za trestný čin, pri ktorom hrozí trest odňatia slobody na viac ako päť rokov, môže senát Najvyššieho súdu Slovinska predĺžiť lehotu väzby o ďalšie tri mesiace.²⁵⁵ Ako je možné vidieť, maximálna lehota väzby v podmienkach Slovinska trvá najviac šesť mesiacov v rámci prípravného konania.

Po podaní obžaloby je možné ponechať obžalovaného vo väzbe najviac po dobu 2 rokov.²⁵⁶

Nahradenie väzby

Slovinský trestný poriadok síce explicitne neustanovuje samostatný oddiel s pojmom „nahradenie väzby“ tak, ako tomu je v podmienkach SR či ČR, avšak spôsoby nahradenia

²⁵¹ Článok 202 ods. 1 a 2 Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

²⁵² Článok 202 ods. 3 Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

²⁵³ Článok 205 Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

²⁵⁴ Senát je zložený z troch sudcov a toto oprávnenie mu udeľuje článok 25 ods. 6 Trestného poriadku Slovinska.

²⁵⁵ Prokurátor však musí podať návrh najmenej 5 dní pred uplynutím lehoty väzby. Obvinený a jeho právny zástupca musia byť o podaní návrhu bezodkladne informovaní, a to tak, aby mohli do 24 hodín od prijatia oznámenia uviesť svoje stanovisko k návrhu. Ak do uplynutia lehôt väzby nebol podaný návrh na predĺženie trvania väzby, jej lehota sa skončí a obvinený musí byť prepustený na slobodu.

²⁵⁶ Článok 207 ods. 5 Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

väzby radí pod kapitolu 17 s názvom „*Opatrenia na zabezpečenie osobnej prítomnosti obvineného, prevencia pred opätovným páchaním trestnej činnosti a zaistenie plynulého priebehu trestného konania.*“

Je nutné dodať, že v podmienkach Slovinska sa zväčša nereflektuje na trestný čin a sankciu jemu prislúchajúcu (s výnimkou peňažnej záruky). Dôvody nahradenia väzby poukazujú priamo na dôvody, pre ktoré by obvinený mohol byť vzatý do väzby (bude sa schovávať, vyhýbať trestnému konaniu, utečie, bude ohrozovať iné osoby pod.). Medzi možnosťami nahradenia väzby v zmysle Trestného poriadku Slovinska patrí:

- a) sľub, že sa obvinený bude zdržiavať v mieste bydliska, pobytu (dôvod úteku, resp. páchania trestnej činnosti v zahraničí, ak už trestný čin spáchal a je obava, že by sa jeho cestou do zahraničia opakovala trestná činnosť), obvinenému je tiež možné zadržať cestovné doklady,²⁵⁷
- b) zákaz zdržiavania sa na určenom mieste a zákaz približovania sa k určitej osobe (dôvodná obava z ničenia dôkazných materiálov, ovplyvňovania svedkov a ďalších osôb, dokonanie trestného činu, ktorý obvinený pripravoval alebo sa oň pokúsil),²⁵⁸
- c) povinnosť hlásenia sa na policajnej stanici (kvôli dôvodom úteku na neznáme miesto či do zahraničia),²⁵⁹
- d) peňažná záruka zložená obvineným alebo inou osobou (dôvody úteku, skrývania sa). Peňažnú záruku však nie je možné zložiť, ak je skutok, za ktorý bolo vznesené obvinenie súčasťou zákonom stanovených trestných činov (proti životu a zdraviu, slobode a ľudskej dôstojnosti, proti verejnému zdraviu a pod²⁶⁰.), za ktoré hrozí obvinenému trest odňatia slobody v trvaní viac ako päť rokov. Výška záruky musí zodpovedať závažnosti spáchania trestného činu, rodinným, osobným a materiálnym pomerom obvineného a tiež materiálnym pomerom toho, ktorý skladá za obvineného záruku. Záruku je možné zložiť vo forme hotovosti, cenných papierov, cenností, v hnutelných veciach vyššej hodnoty, ktoré je možné previesť na hotovosť, záložným právom na nehnuteľnosť jednej alebo viacerých osôb pre prípady, ak by obvinený utiekol. V prípade, ak obvinený utečie, resp. sa pokúsi, či

²⁵⁷ Článok 195 Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

²⁵⁸ Článok 195a Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

²⁵⁹ Článok 195b Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

²⁶⁰ Všetky dotknuté hlavy Trestného zákona Slovinska vymenováva článok 196 ods. 2 Trestného poriadku Slovinska.

dokoná trestný čin, peňažná záruka prepadá štátu a obvinený bude stíhaný vo väzbe,²⁶¹

- e) domáce väzenie: ak sú dané všetky dôvody väzby, ale uloženie väzby nie je nevyhnuté na dosiahnutie účelu trestného konania, resp. ochrany bezpečia ľudí. Rozhodnutie o domácom väzení sa má zaslať príslušnej policajnej stanici, v obvode ktorej sa má domáce väzenie vykonať. V rozhodnutí sa uvedie čas, kedy sa má obvinený zdržiavať v domácom väzení, kedy ho môže opustiť, na aké miesta môže ísť a aké osoby môže kontaktovať, resp. stretávať. Domáce väzenie je možné vykonať aj v zdravotníckom zariadení. Orgány činné v trestnom konaní sú oprávnené kedykoľvek vykonávať kontrolu obvineného, avšak súd môže tiež samostatne vykonávať kontrolu nad obvineným. Lehota, skončenie či predĺženie trvania domáceho väzenia sa uplatňuje *mutatis mutandis* s ustanoveniami ohľadom väzby. O predĺžení domáceho väzenia rozhoduje vždy senát na návrh prokurátora alebo sudcu pre prípravné konanie.²⁶²

Švédsko

Dôvody väzby

Podmienky väzby upravuje Občiansky a trestný poriadok Švédska, ktorý ustanovuje, že ktokoľvek podozrivý zo spáchania trestného činu, za ktorý hrozí trest odňatia slobody na aspoň jeden rok, môže byť vzatý do väzby, ak z povahy trestného činu, resp. osobných pomerov podozrivého vyplýva dôvodné riziko, že daná osoba:

- a) utečie, alebo sa bude inak vyhýbať trestnému konaniu a sankcii,
- b) bude brániť vyšetrovaniu v predmetnej veci tým, že znemožní získanie dôkazov, resp. inými spôsobmi,
- c) alebo bude pokračovať v trestnej činnosti.²⁶³

Ak za spáchanie skutku nehrozí trest nižší ako trest odňatia slobody na dva roky, je možné väzbu nariadiť aj napriek tomu, že nie sú dané dôvody väzby.²⁶⁴ Taktiež je možné vziať

²⁶¹ Články 196 až 199 Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

²⁶² Článok 199a Trestného poriadku Slovinska. Dostupné na internete:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].

²⁶³ Kapitola 24 § 1 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattgangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁶⁴ Tamtiež.

akúkoľvek osobu do väzby v prípade podozrenia spáchania trestného činu bez ohľadu na povahu trestného činu, ak:

- a) jej totožnosť nie je známa a odmieta uviesť svoje meno a adresu, resp. uvedie meno a adresu, o ktorých je možné predpokladať, že sú falošné, alebo
- b) nemá pobyt vo Švédsku a existuje primerané riziko, že útekem z krajiny sa vyhne trestnému konaniu či pokute.²⁶⁵

Ak existuje obava, že väzbou sa spôsobí dotknutej osobe vážna ujma z dôvodu veku, zdravotného stavu, resp. obdobného stavu, je nutné dané okolnosti zvážiť s ohľadom na iný spôsob obmedzenia osobnej slobody dotknutej osoby. Taktiež je nutné brať na ohľad životné podmienky žien, ktoré pred nariadením väzby porodili.²⁶⁶

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Ak súd rozhodne o väzbe, nariadi zadržanie alebo súhlas s predĺžením lehoty na začatie trestného stíhania, súčasne na návrh prokurátora zváži, či môže dôjsť ku kontaktu zadržaného s inou osobou, resp. s vonkajším svetom. Povoľenie na takéto obmedzenie možno vydať, iba ak existuje riziko, že podozrivý odstráni dôkazy alebo iným spôsobom znemožní vyšetrovanie. Ak je to potrebné z dôvodu ďalších okolností, môže prokurátor vydať rozhodnutie zahŕňajúce obmedzenia v kontakte zadržanej osoby s vonkajším svetom, aj keď súd také obmedzenia nevydal. Ak prokurátor vydá také rozhodnutie, požiada v ten istý deň alebo najneskôr v nasledujúci deň súd, aby danú vec posúdil. Ak je takáto žiadosť predložená súdu, súd čo najskôr, najneskôr však do jedného týždňa, predmetnú vec prejedná.²⁶⁷

V prípade existencie dôvodov väzby môže byť daná osoba zatknutá s tým, že súd rozhodne v jej veci až následne.²⁶⁸ Ak súd nariadi väzbu, avšak trestné stíhanie ešte nebolo začaté voči danej osobe, súd nariaďuje tiež lehotu na začatie trestného stíhania. Lehota pre podanie obvinenia voči danej osobe je stanovená na dva týždne. Ak do tejto doby prokurátor

²⁶⁵ Kapitola 24 § 2 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁶⁶ Kapitola 24 § 4 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁶⁷ Kapitola 24 § 5a občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁶⁸ Kapitola 24 § 6 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

nevzniesie obvinenie, súd môže dané lehoty v prípade oprávneného záujmu predĺžiť v rovnakom časovom intervale. Pre predlžovanie danej lehoty nie je stanovená časová lehota.²⁶⁹

Trvanie väzby

Trestné stíhanie by malo byť spravidla vznesené do dvoch týždňov od zadržania podozrivej osoby a umiestnenia do väzby. V prípade nedodržania danej lehoty môže súd nariadiť nové pojednávanie a opätovne ustanoviť lehotu dvoch týždňov.²⁷⁰ Zákon nelimituje tento proces a je možné predpokladať, že je ho možné opakovať až do momentu začatia trestného stíhania, resp. do momentu, kedy súd rozhodne, že podozrivú osobu je možné prepustiť na slobodu. Švédsko de facto a de iure nemá lehotu väzby.²⁷¹

Vo Švédsku je teda v prípade zákonom stanovených podmienok možné osobu držať vo väzbe, ak sú splnené dôvody väzby a prokurátor je povinný v súdom stanovenej lehote vzniesť obvinenie/obžalobu, resp. do doby, kým súd neustanoví, že pominuli dôvody väzby.

Nahradenie väzby

Spôsoby nahradenia väzby existujú vo Švédsku tri: zákaz opustenia určitého miesta a naň nadväzujúcu povinnosť hlásenia sa na polícii a dočasné pozastavenie práva nakladania s majetkom.

Zákaz opustiť určené miesto a povinnosť hlásenia sa

Ak je určitá osoba dôvodne podozrivá zo spáchania z trestného činu, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody a existuje dôvod so zreteľom na povahu trestného činu, osobu podozrivého alebo s ohľadom na iné okolnosti, riziko úteku alebo správanie obvineného

²⁶⁹ Kapitola 24 § 18 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattgangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁷⁰ Tamtiež.

²⁷¹ LIBRARY OF CONGRESS: *Sweden's Pre-trial Detention Laws*. Dostupné na internete: <https://blogs.loc.gov/law/2019/08/falqs-swedens-pre-trial-detention-laws/>. [cit. 24.02.2021], pozri tiež: EURÓPSKY PORTÁL ELEKTRONICKEJ JUSTÍCIE: *Aké sú fázy vyšetrovania trestného činu?* Dostupné na internete: https://e-justice.europa.eu/content_rights_of_defendants_in_criminal_proceedings_-169-SE-maximizeMS-en.do?clang=sk&idSubpage=2&member=1#n03. [cit. 24.02.2021], tiež: COVENTRY, T.: *Pretrial detention: Assessing European Union Competence under Article 82(2) TFEU*. New Journal of European Criminal Law: Sage Journals, 2017. s. 61. Dostupné na internete: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjT6vXi4pvvAhVikIsKHbclDg8QFjAQegQIHRAD&url=https%3A%2F%2Fscholarlypublications.universiteitleiden.nl%2Faccess%2Fitem%253A2902497%2Fdownload&usq=AOvVaw20sKuM8qcIPLqP_Ptszg_. [06.03.2021].

evokuje dojem, že sa snaží iným spôsobom vyhnúť súdnemu konaniu alebo sankcii, ale neexistuje dôvod na jeho zadržanie a väzbu, môže mu byť nariadená povinnosť, aby neopustil určené miesto pobytu (zákaz cestovania) alebo mu môže byť uložená povinnosť, ktorá určí časy hlásenia sa policajnému orgánu (povinnosť hlásenia sa). O cestovnom zákaze alebo ohlasovacej povinnosti je možné rozhodnúť bez ohľadu na povahu trestného činu, ak existuje riziko, že sa podozrivý bude môcť vyhnúť súdnemu konaniu alebo trestu opustením krajiny.²⁷² V súvislosti so zákazom opustiť určené miesto alebo povinnosťou hlásiť sa môže od podozrivého vyžadovať, aby bol v určenom čase v mieste bydliska alebo v práci. Môžu sa tiež uložiť ďalšie podmienky potrebné pre dohľad obvineného.²⁷³

Nariadenie o zákaze cestovania vydáva prokurátor alebo súd. Súd môže zvážiť otázku zákazu cestovania na žiadosť prokurátora alebo v súvislosti s rozhodnutím súdu o väzbe podozrivého. Po začatí trestného stíhania môže súd posúdiť zákaz cestovania na žiadosť poškodenej osoby alebo z vlastnej iniciatívy (ex offa).²⁷⁴ Ak prokurátor, v lehote jemu stanovenej, nepredloží súdu rozhodnutie o začatí trestného stíhania/vznesení obvinenia či obžaloby, zákaz cestovania sa zrušuje.²⁷⁵

Dočasné pozastavenie práva nakladania s majetkom

Ak je osoba dôvodne podozrivá zo spáchania trestného činu a existuje predpoklad, že podozrivý sa útekom, odstraňovaním, či iným nakladaním s majetkom vyhne povinnosti, ktorú mu možno uložiť v dôsledku spáchania trestného činu (zaplatenie pokuty, kompenzácia pre komunitu, náhrada škody alebo akákoľvek iná kompenzácia pre poškodenú osobu), môže súd nariadiť predbežné zaistenie takej časti majetku podozrivého, že nárok vyplývajúci zo spáchania trestného činu bude takto zabezpečený v rámci exekúcie majetku podozrivého.²⁷⁶

²⁷² Kapitola 25 § 1 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁷³ Kapitola 25 § 2 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁷⁴ Kapitola 25 § 3 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁷⁵ Kapitola 25 § 7 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

²⁷⁶ Kapitola 26 § 1 občianskeho a trestného poriadku Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].

Taliansko

Dôvody väzby

Obvineného je možné do väzby umiestniť len ak sú splnené podmienky pre tzv. preventívne opatrenia v zmysle článku 274 Trestného poriadku Talianska:²⁷⁷

- a) ak existuje dôvodná obava, že dôjde k mareniu alebo sťaženiu získavania dôkazov pre stanovenie skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý obvinený môže čeliť trestnej sankcii,
- b) ak obvinený utiekol alebo existuje dôvodné podozrenie, že utečie a hrozí mu trest odňatia slobody prevyšujúci dva roky,
- c) ak vyplýva z určitých skutočností, resp. z registra trestov obvineného, že hrozí nebezpečenstvo, že sa dopustí páchania závažných trestných činov s použitím zbraní, resp. iných prostriedkov na vykonanie osobného alebo iného násillia a tým ohrozí ústavný poriadok, resp. ak hrozí, že obvinený spácha trestné činy ako člen organizovanej skupiny. V danom prípade však musí hroziť obvinenému trest odňatia slobody aspoň v trvaní štyroch rokov, resp. päť rokov z dôvodu vybraných ekonomických trestných činov ustanovených v článku 7 zákona č. 195 z roku 1974²⁷⁸ (jedná sa o nedovolené financovanie politických strán či orgánov verejnej moci).²⁷⁹

Náležitosti rozhodnutia o väzbe

Nariadiť väzbu v prípravnom konaní môže sudca pre prípravné konanie, pričom v odôvodnení uvedie, z akého dôvodu nebolo možné umiestniť obvineného v rámci iného preventívneho opatrenia, aj keby ich bolo možné uložiť kumulatívne.²⁸⁰ Sudca však musí skúmať všetky okolnosti prípadu, napríklad aj to, že v prípade ak obvineniu čelí tehotná žena, resp. matka dieťaťa mladšieho ako šesť rokov (analogicky to platí pre otca, ktorý sa stará sám o dieťa mladšie ako 6 rokov veku a jeho manželka/partnerka trpí onemocnením, resp. nie je schopná sa o dieťa starať). Väzobne stíhať tiež nie je možné osobu staršiu ako 70 rokov, ak nie sú dané dôvody väzby.²⁸¹ Domáce väzenie je vzhľadom k okolnostiam prípadu možné nariadiť

²⁷⁷ Článok 274 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete:

<https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁷⁸ Zákon č. 195 z roku 1974 Talianska. Dostupný na internete:

<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/1974/05/25/074U0195/sg>. [cit. 23.02.2021].

²⁷⁹ Článok 7 Trestného zákona Talianska. Dostupné na internete:

<https://www.altalex.com/documents/news/2013/11/14/della-legge-penale>. [cit. 23.02.2021].

²⁸⁰ Článok 275 ods. 2bis, 3 a 3bis Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete:

<https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁸¹ Článok 275 ods. 3bis a 4 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete:

<https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

aj v nemocnici, resp. univerzitnom nemocničnom oddelení, ak obvinený trpí ochorením AIDS alebo inou chorobou ovplyvňujúcou imunodeficienciu obvineného.²⁸²

Trvanie väzby

Väzbu nie je možné uplatniť v prípade, ak hrozí trest odňatia slobody neprevyšuje tri roky. Toto však neplatí, ak je voči obvinenému vznesené obvinenie za trestné činy podpaľačstva, neprimeraného zaobchádzania s členmi rodiny či spoločnej domácnosti, prenasledovania, mučenia a krádeže.²⁸³

Maximálna lehota väzby v prípravnom konaní je ustanovená v článku 303 Trestného poriadku Talianska:

- a) tri mesiace, ak sa jedná o trestný čin, za ktorý trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody menej ako šesť rokov,
- b) šesť mesiacov, ak sa jedná o trestný čin, za ktorý trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody prevyšujúci šesť rokov,
- c) jeden rok, ak sa jedná o trestný čin, za ktorý trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody na doživotie alebo trest odňatia slobody na viac ako 20 rokov alebo ak sa jedná o trestné činy uvedené v článku 407 Trestného zákona Talianska²⁸⁴, ak trestný zákon ukladá za tieto skutky trest odňatia slobody viac ako šesť rokov.²⁸⁵

Maximálna lehota väzby v konaní pred súdom:

- a) šesť mesiacov, ak sa jedná o trestný čin, za ktorý trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody menej ako šesť rokov,
- b) jeden rok, ak sa pokračuje v konaní o trestnom čine, za ktorý hrozí obvinenému trest odňatia slobody menej ako dvadsať rokov,

²⁸² Článok 275 ods. 4ter Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁸³ Článok 275 ods. 2bis Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁸⁴ Jedná sa o špecifické trestné činy, medzi ktoré je možné zaradiť trestný čin podpaľačstva, trestný čin terorizmu, trestný čin obchodovania so zbraňami a podobne. Všetky trestné činy je možné nájsť v pôvodnom jazyku na stránke: <https://www.brocardi.it/codice-di-procedura-penale/libro-quinto/titolo-viii/art407.html>.

²⁸⁵ Článok 303 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

- c) jeden rok a šesť mesiacov, ak sa jedná o trestný čin, za ktorý trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody na doživotie alebo trest odňatia slobody prevyšujúci dvadsať rokov.²⁸⁶

Po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa a v rámci odvolacieho konania ustanovuje Trestný poriadok Talianska trvanie lehôt väzby nasledovne:

- a) deväť mesiacov, ak bol uložený trest odňatia slobody nepresahujúci tri roky,
- b) jeden rok, ak bol uložený trest odňatia slobody nepresahujúci desať rokov,
- c) jeden rok a šesť mesiacov, ak bol obvinený odsúdený na doživotie, resp. na trest odňatia slobody viac ako desať rokov.²⁸⁷

Trvanie väzby je možné predĺžiť, avšak Trestný poriadok Talianska ustanovuje, že celková lehota väzby nesmie nikdy presiahnuť dvojnásobok lehôt stanovených v článku 303 Trestného poriadku Talianska.²⁸⁸

Nahradenie väzby

Väzbu je možné nahradiť použitím domáceho väzenia, pričom súd má možnosť monitorovať pohyb obvineného elektronickými, či technickými prostriedkami, resp. sa môže rozhodnúť, že bude postačovať pravidelné hlásenie sa orgánu činnému v trestnom konaní. Ak však obvinený odmietne monitorovanie vybranými spôsobmi, analogicky sa nariaďuje výkon väzby.²⁸⁹ To isté platí, ak obvinený poruší povinnosti ustanovené v rámci výkonu domáceho väzenia (opustí bydlisko v inom ako stanovenom čase, poruší zákaz komunikácie a pod.)²⁹⁰ Domáce väzenie nie je možné nariadiť, ak bol obvinený uznaný zo spáchania trestného činu v predchádzajúcich piatich rokoch. Sudca však aj napriek týmto skutočnostiam môže nariadiť výkon domáceho väzenia.²⁹¹

²⁸⁶ Článok 303 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁸⁷ Článok 303 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁸⁸ Článok 304 ods. 6 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁸⁹ Článok 275bis ods. 1 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹⁰ Presné náležitosti sú uvedené v článku 284 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>, v spojení s ustanoveniami článku 276 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹¹ Článok 284 ods. 5bis Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

Medzi ďalšie obmedzenia a spôsoby nahradenia väzby patria:

- a) zákaz expatriácie (povinnosť neopustiť krajinu),²⁹²
- b) povinnosť hlásiť sa justičnej polícii,²⁹³
- c) vysťahovanie sa z miesta trvalého bydliska a zachovanie povinnosti nevracania sa doň,²⁹⁴
- d) zákaz približovania sa k miestam navštevovaným poškodeným, resp. obeťou trestného činu,²⁹⁵
- e) povinnosť podstúpiť terapiu zabráňujúcu násilným činom zo strany obvineného,²⁹⁶
- f) zákaz zdržiavania sa a vstupu na súdom ustanovené miesta,²⁹⁷
- g) domáce väzenie.²⁹⁸

Väzbu je možné nariadiť aj v špeciálnych zariadeniach pre matky a otcov (v prípade, že matka dieťaťa nie je schopná starať sa o dieťa), ktorí sa samostatne starajú o maloleté dieťa mladšie ako 6 rokov veku²⁹⁹ a v zdravotníckych zariadeniach ako napr. psychiatrické liečebne pre mentálne postihnuté osoby.³⁰⁰

²⁹² Článok 281 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹³ Článok 282 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹⁴ Článok 282bis Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹⁵ Článok 282ter Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹⁶ Článok 282quater Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹⁷ Článok 283 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹⁸ Článok 284 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

²⁹⁹ Článok 285bis Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

³⁰⁰ Článok 286 Trestného poriadku Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].

3 Záver

Predložená analýza zmapovala praktikum 15 krajín EÚ ohľadom vybraných aspektov väzby: dôvody väzby, náležitosti rozhodnutia o väzbe, trvanie väzby a možnosti nahradenia väzby. V priloženej Tabuľke č. 1 je možné vidieť komplexné vyhodnotenie troch aspektov: dôvody väzby, trvanie väzby v prípravnom konaní, či v konaní pred súdom a nahradenie väzby spojené s kumulovaním obmedzení či zákazov, ktoré môžu pôsobiť ako spôsoby nahradenia väzby.

Štát	Dôvody väzby	Trvanie väzby	Trvanie väzby	Nahradenie väzby (spojené s kumulovaním obmedzení či zákazov, ktoré môžu pôsobiť ako nahradenie väzby)*
		Prípravné konanie	Konanie pred súdom	
Česká republika	Preventívna, kolúzna a úteková.	a) 4 mesiace pre prečin, b) 8 mesiacov pre zločin, c) 12 mesiacov pre obzvlášť závažný zločin, d) 16 mesiacov pre obzvlášť závažný zločin a výnimočný trest.	a) 12 mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin, b) 24 mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin, c) 36 mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.	Záruka daná záujmovým združením, sľub obvineného a dohľad probačného úradníka. Peňažná záruka.
Chorvátsko	Preventívna, kolúzna, úteková a ak je väzba potrebná pre zabezpečenie nerušeného priebehu konania a zabezpečenie prítomnosti obvineného na konaní.	Maximálne 12 mesiacov vzhľadom na závažnosť trestných činov (základná lehota je stanovená na jeden mesiac, ktorú je možné dodatočne predĺžovať).	Podľa hrozaceho trestu odňatia slobody od 2 mesiacov do 36 mesiacov (lehotu je možné predĺžiť, ak dôjde k zrušeniu rozsudku alebo prebieha odvolacie konanie, v najzávažnejších prípadoch doba trvania	Zákaz opustenia miesta bydliska, zákaz navštevovania určitého miesta alebo oblasti, povinnosť pravidelne sa hlásiť ustanovenej osobe alebo štátnemu orgánu, zákaz priblíženia sa k určitej osobe, zákaz nadväzovať alebo udržiavať kontakt s určitou osobou, zákaz vykonávať určité obchodné činnosti, povinnosť odovzdania cestovných a iných dokladov kvôli riziku prekročenia

			môže predstavovať až 4 roky a 6 mesiacov).	štátnej hranice, dočasné odobratie vodičského preukazu, zákaz prenasledovania alebo obťažovania obete trestného činu alebo inej osoby, povinnosť opustiť bydlisko, zákaz prístupu na internet, peňažná záruka a domáce väzenie.
Fínsko	<p>a) Preventívna, kolúzna, úteková. Úteková len v prípade, ak je osoba podozrivá zo spáchania trestného činu, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody menej ako dva roky (avšak nie menej ako jeden rok).</p> <p>b) V prípade, ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody vyšší ako dva roky, je možné väzbu nariadiť aj bez prítomnosti dôvodov väzby. Tiež tak možno urobiť, ak nie je známa identita obvineného, resp. ak nemá trvalý pobyt vo Fínsku a je možné, že sa bude vyhýbať trestnému konaniu.</p> <p>c) Ak je jeho väzobné stíhanie mimoriadne dôležité, resp.</p> <p>d) Ak je osoba obvinená za jeden alebo viac skutkov v krátkom časovom intervale.</p>	Nie je ustanovená (základná doba zadržania je 7 dní).	Nie je ustanovená	Domáce väzenie, povinnosť zostať v lokalite alebo na určitom špecifikovanom mieste, vyhýbať sa určitým miestam alebo lokalitám, byť prítomný v určitom čase v práci, či škole, dodržiavať povinnosť kontaktu s Inštitútom trestných sankcií Fínska, zostať v určitej inštitúcii alebo nemocnici, kde sa obvinený nachádza, alebo kam bol pridelený, vyhýbať sa kontaktu so svedkami, prokurátorom, zmlcami alebo spoluobvinenými, odovzdanie cestovného pasu alebo iného cestovného dokumentu (občiansky preukaz) Inštitútu trestných sankcií Fínska.
Francúzsko	Úteková, kolúzna a preventívna a ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody viac ako tri roky.	V prípade prečinov je maximálna lehota väzby 2 roky a 4 mesiace, v prípade	Rovnaká lehota ako v prípravnom konaní, resp. nie je rozlíšená v rámci prípravného konania	Povinnosť obvineného neprekročiť ustanovené územné limity určené sudcom pre prípravné konanie, resp. súdom, povinnosť obvineného byť prítomný v mieste

		zločinov 4 roky a 8 mesiacov.	a súdneho konania. V prípade prečinov je maximálna lehota väzby 2 roky a 4 mesiace, v prípade zločinov 4 roky a 8 mesiacov.	bydliska, resp. v mieste ustanovenom sudcom pre prípravné konanie alebo súdom, povinnosť obvineného nezúčastňovať sa demonštrácií na miestach určených sudcom pre prípravné konanie, resp. súdom, povinnosť obvineného informovať sudcu pre prípravné konanie, resp. súd o akomkoľvek pohybe mimo ustanovené územie, povinnosť obvineného pravidelne sa hlásiť orgánom (polícia, oprávnené združenia a pod.) určeným sudcom pre prípravné konanie, resp. súdom a domáce väzenie. Keďže Trestný poriadok Francúzska uvádza azda najextenzívnejší výpočet možností nahradenia väzby, je možné všetky ustanovenia dohľadať v časti nahradenie väzby v rámci predmetnej krajiny.
Grécko	Úteková, opätovná a preventívna. Preventívna väzba z dôvodu vybraných trestných činov.	9 mesiacov pre prečiny (základná sadzba 6 mesiacov) a 18 mesiacov pre zločiny (základná sadzba 12 mesiacov).	Nie je ustanovená.	Poskytnutie záruky za obvineného, povinnosť sa na vyzvanie dostaviť pred orgán činný v trestnom konaní, resp. iný určený orgán v Grécku, či na grécky konzulárny úrad v zahraničí, zákaz zdržiavať sa na určitom mieste v podmienkach Grécka, či vycestovať do určenej krajiny, zákaz kontaktu s určenými osobami, domáce väzenie s elektronickým sledovaním a peňažná záruka.
Holandsko	Úteková a preventívna. Preventívna v súvislosti s taxatívne vymedzenými trestnými činmi.	110 dní	Nie je ustanovená (prokurátor však môže žiadať o predĺženie každé tri mesiace).	Zákon neustanovuje danú možnosť ale v praxi sa objavuje viacero alternatív nahradenia väzby. Spôsoby nahradenia väzby je možné nájsť v príslušnej časti danej krajiny.

Írsko	Dôvody väzby sú stanovené na základe: povahy a stupňa závažnosti trestného činu, z ktorého je osoba obvinená, a trestu, ktorý by mal byť uložený v prípade odsúdenia, povahy a stupňa závažnosti trestného činu, pri ktorého páchaní bola osoba zadržaná, povahy a sily dôkazov na podporu obvinenia, každého iného odsúdenia osoby vo väzbe za iné trestné činy, každého iného odsúdenia osoby vo väzbe vrátene odsudzujúcich rozsudkov v odvolacom konaní, akéhokoľvek iného trestného činu, z ktorého je osoba obvinená a čaká na súdne konanie, skutočnosti, že osoba je závislá na návykových látkach, a tiež ak sú dané dôvody preventívnej väzby.	216 hodín, resp. 4 mesiace, ak nebolo žiadosti ohľadom kaucie vyhovené.	Nie je ustanovená.	Obvinený sa bude zdržiavať v určitom mieste resp. v rámci okresu, obvinený sa v určených intervaloch má povinnosť hlásiť na určenej policajnej stanici, obvinený odovzdá cestovný pas alebo iný doklad potrebný na cestovanie, ktorý vlastní, resp. ak taký doklad nevlastní, tak sa zaviazá, že nepožiada o vydanie takeého dokladu, obvinený sa nebude zdržiavať na takých miestach alebo priestoroch, ktoré mu súd zakáže, obvinený sa zdrží kontaktu s takými osobami, ktoré mu ustanoví súd.
Maďarsko	<p>a) Pri činoch, pri ktorých je možné uložiť trest odňatia slobody a obvinený je dôvodne podozrivý zo spáchania takeého činu a ak je väzba nevyhnutná pre naplnenie cieľa súdneho konania a iný prostriedok obmedzenia osobnej slobody nie je vhodný, a</p> <p>b) ak sú dané dôvody preventívnej, kolúznei alebo útekovej väzby.</p>	Najviac 6 mesiacov (základná lehota je jeden mesiac).	Od jedného do štyroch rokov (12 mesiacov až 48 mesiacov) podľa závažnosti trestného činu kladeného za vinu. V prípade trestných činov, za ktorý hrozí trest odňatia slobody na doživotie, lehota väzby sa neuplatňuje a trvá až do skončenia veci.	Obmedzenie pohybu a pobytu, trestný dohľad a peňažná záruka (možnosť kumulovať s obmedzeniami a trestným dohľadom).
Nemecko	Úteková, kolúzna, preventívna. Preventívna v rámci závažných a vybraných trestných činov.	6 mesiacov.	Nie je ustanovená. Lehota väzby uvedená v prípravnom konaní sa môže predlžovať.	Povinnosť obvineného hlásiť sa orgánu činnému v trestnom konaní, resp. inému určenému orgánu, povinnosť obvineného neopúšťať miesto pobytu alebo bydlisko, či určenú oblasť bez súhlasu sudcu alebo

				orgánu činného v trestnom konaní, povinnosť obvineného dodržiavať hlásenie opustenia pobytu pod dohľadom ustanoveného orgánu, zabezpečenie ochrany obvineného alebo tretím osobám, nahradiť väzbu je možné aj v prípadoch, kedy menej zásadné zásahy do osobnej slobody obvineného sú postačujúce k zabráneniu manipulovania s dôkazmi, ako napríklad povinnosť zdržať sa kontaktu voči spoluobvineným svedkom alebo znalcom, poskytnutie záruky vo forme hotovosti, cenných papierov, ručením alebo formou záväzku od tretej osoby.
Poľsko	Úteková, kolúzna a preventívna. Preventívna väzba z dôvodu spáchania vybraných trestných činov.	12 mesiacov.	2 roky (24 mesiacov) v rámci konania na súde prvého stupňa. V rámci odvolania je možné konanie predlžovať bez ustanovenej hranice vždy po 6 mesiacoch.	Peňažná záruka, záruka daná zamestnávateľom, či iným subjektom, ustanovenie dohľadu nad obvineným z dôvodu sledovania pohybu obvineného, povinnosť opustenia obydľia, pozastavenie výkonu služobných povinností, pozastavenie oprávnenia viesť motorové vozidlo či zákaz vykonávania určitých činností.
Portugalsko	Preventívna, kolúzna a úteková.	Maximálne 3 roky a 4 mesiace (40 mesiacov) v závislosti od povahy spáchaného trestného činu.	Maximálne 3 roky a 10 mesiacov (46 mesiacov) v prípade odvolania sa na Ústavný súd Portugalska, inak ostáva zachovaná lehota 3 roky a 4 mesiace.	Povinnosť nezdržiavať sa v blízkosti vymedzenej oblasti, obce, farnosti alebo miesta bydliska, kde malo dôjsť k spáchaniu trestného činu alebo kde môžu žiť osoby a ich rodiny voči ktorým mal byť spáchaný trestný čin alebo kde môžu žiť osoby voči ktorým sa v budúcnosti môžu spáchať trestné činy, zákaz opustiť krajinu alebo ju opustiť bez povolenia, neopúšťať miesto pobytu, obec, okres, kraj, farnosť, okrem vopred vytýčených možností opustenia miesta pobytu, dodržiavať zákaz kontaktu určitých

				osôb alebo nenavštevovať určité miesta, nenadobúdať, nepoužívať alebo v stanovenej lehote neobchodovať so zbraňami alebo inými predmetmi, ktoré má v držbe a tým napomáhať k spáchaniu iného trestného činu, podrobiť sa na základe predchádzajúceho súhlasu liečbe v dôsledku závislosti, domáce väzenie a peňažná záruka.
Rakúsko	Úteková, kolúzna, preventívna. Preventívna v rámci vybraných trestných činov. Tiež ak spodná hranica trestu odňatia slobody prevyšuje 10 rokov (aj bez dôvodov väzby).	Od 14 dní do 2 rokov podľa závažnosti spáchaného činu.	Nie je ustanovená.	Sľub, že neutečie, nebude sa skrývať, alebo neopustí svoje bydlisko bez súhlasu prokurátora, kým sa právoplatne neukončí trestné stíhanie, obvinený sa zaviazá, že nebude svojou činnosťou komplikovať vyšetrovanie, dodrží pokyny žiť na určitom mieste, s určitou rodinou, vyhýbať sa určenému bytu, miestam alebo kontaktom s určenými ľuďmi, zdržať sa požívania návykových látok a alkoholických nápojov alebo iných návykových látok alebo dodrží vykonávanie pracovného vzťahu, dodrží pokyn nahlásiť každú zmenu pobytu alebo hlásenie sa v určitých časových intervaloch kriminálnej polícii, či inému orgánu, dočasne prijme doklady totožnosti, osvedčenie o vedení vozidla či iné autorizačné doklady, podrobí sa probácii, podrobí sa abstinencnej liečbe, inej liečbe alebo psychoterapii, alebo dodrží opatrenia súvisiace so zdravím, zloží peňažnú záruku, podrobí sa dohľadu probačného úradníka a domáce väzenie.
Slovinsko	Úteková, kolúzna, preventívna.	Najviac šesť mesiacov.	Najviac dva roky (24 mesiacov).	Obvinený poskytne sľub, že sa bude zdržiavať v mieste bydliska, pobytu, obvinenému je ďalej možné zadržať cestovné

				doklady, určenie zákazu zdržiavania sa na určenom mieste a zákaz približovať sa k určitej osobe, uloženie povinnosti hlásenia sa na policajnej stanici, peňažná záruka zložená obvineným alebo inou osobou a domáce väzenie.
Švédsko	a) Úteková, kolúzna a preventívna. b) Uplatňuje sa tiež v prípadoch, ak identita podozrivého je neznáma a podozrivý nemá trvalý pobyt vo Švédsku a existuje dôvodná obava, že utečie, alebo c) ak obvinenému hrozí trest odňatia slobody na viac ako dva roky bez ohľadu na existenciu dôvodu väzby.	Dva týždne (lehota sa môže predlžovať bez obmedzenia a to aj počas hlavného pojednávania).	Nie je ustanovená (podmienky trvania väzby pre prípravné konanie sa analogicky uplatňujú aj pre hlavné pojednávanie).	Zákaz opustenia určitého miesta a naň nadväzujúcu povinnosť hlásenia sa na polícií a dočasné pozastavenie práva nakladania s majetkom.
Taliansko	Úteková, kolúzna spojená so sankciou a preventívna spojená s páchaním závažnej a taxatívne vymedzenej trestnej činnosti.	3 mesiace až 12 mesiacov podľa hroziacej sankcie.	6 mesiacov až 18 mesiacov v konaní pred súdom prvého stupňa (analogické lehoty platia aj v odvolacom konaní avšak mení sa kvalifikácia hroziacich trestov).	Zákaz expatriácie (povinnosť neopustiť krajinu), povinnosť hlásiť sa justičnej polícii, vysťahovanie sa z miesta trvalého bydliska a zachovanie povinnosti nevracania sa doň, zákaz približovania sa k miestam navštevovaným poškodeným, resp. obeťou trestného činu, povinnosť podstúpiť terapiu zabráňujúcu násilným činom zo strany obvineného, zákaz zdržiavania sa a vstupu na súdom ustanovené miesta a domáce väzenie.

Tabuľka č. 1: Porovnanie troch aspektov väzby vo vybraných krajinách EÚ

* Keďže krajiny ako Francúzsko a Holandsko majú pomerne extenzívny výpočet spôsobov nahradenia väzby, tabuľka ich exemplifikatívne neuvádza, avšak obsahuje hypertextové prepojenie na konkrétnu časť tejto analýzy v rámci danej krajiny.

Pri existencii dôvodov väzby v rámci jednotlivých krajín môžu byť ustanovené také podmienky, že aj napriek tomu, že dôvody väzby pri danom štáte neexistujú, resp. ich uplatňovanie nie je potrebné, je možné podozrivého či obvineného vziať do väzby, ak to vyžaduje záujem spoločnosti, kontinuita trestného konania, či povaha činu, ktorého spáchania sa mal podozrivý/obvinený dopustiť.

V rámci dôvodov väzby majú analogicky ako SR ustanovené podmienky, teda prítomnosť preventívnej, kolúznei, či útekovej väzby Česko, Portugalsko a Slovinsko. V krajinách ako Chorvátsko, Fínsko, Francúzsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko Švédsko a Taliansko síce sú zachované dôvody väzby tak ako v podmienkach SR, avšak najmä pri preventívnej väzbe sa viažu na ďalšie podmienky ako napr. páchanie taxatívne vymedzených trestných činov. Grécko a Holandsko majú v rámci svojich zákonných ustanovení prítomné len dôvody útekovej a preventívnej väzby, pričom obe krajiny spájajú s podmienkou uplatnenia preventívnej väzby ďalšie zákonné podmienky. Írsko má pomerne odlišne ustanovený právny poriadok v rámci stanovenia dôvodov väzby (povaha spáchania trestného činu, o aký čin sa jedná, povaha dôkazov a pod.), čo je hlavne dôsledkom uplatňovania väzby v rámci tzv. „common law“ systému vysvetleného pri danej krajine.

Právny poriadok troch krajín (Česko, Grécko a Francúzsko) ustanovuje povahu spáchania trestného činu (prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) ako podmienku pre trvanie väzby. Vzhľadom k tomu, že v niektorých krajinách nie sú ustanovené hranice trvania väzby, bolo nutné porovnať daný aspekt v rámci maximálnej doby trvania väzby. Doba trvania väzby v podmienkach SR závisí na dvoch hlavných faktoroch: závažnosť spáchania trestného činu (prečiny, zločiny a obzvlášť závažné zločiny) a štádium konania (prípravné konanie a konanie pred súdom). Delenie na prečiny a zločiny a závažnejšiu formu zločinov sa nám podarilo identifikovať v Česku, Francúzsku a Grécku. Kým Francúzsko má hranice doby trvania väzby pre prečiny aj zločiny stanovenú vyššie ako SR, trestný poriadok Grécka ustanovuje dlhšiu dobu trvania väzby pre prečiny, ale kratšiu dobu trvania väzby pre zločiny. V Českej republike je doba trvania väzby v rámci prípravného konania pre všetky typy trestných činov kratšia.

Keďže v ostatných krajinách analyzované právne predpisy neustanovujú explicitné delenie trestných činov na prečiny, zločiny a obzvlášť závažné zločiny, i keď v prípade Rakúska nemusí existovať dôvod väzby, avšak osobu je možné vziať do väzby, ak je podozrivá zo spáchania trestného činu, ktorého spodná hranica trestu odňatia slobody je najmenej 10 rokov (v podmienkach SR sa jedná o obzvlášť závažný zločin), bolo nutné porovnať merateľné dáta, t. j. maximálne trvanie lehoty väzby. Z povahy lehoty trvania sa jedná o doby stanovené pre páchanie závažných skutkov a im prislúchajúci možný trest odňatia slobody (základné lehoty a ich možné predĺženie je vysvetlené pri každej krajine jednotlivo), ktoré je možné uložiť v rámci prípravného konania a v konaní pred súdom.

Porovnanie maximálnej lehoty trvania väzby v prípravnom konaní v komparácii s lehotou trvania väzby v podmienkach SR:

- a) kratšiu maximálnu lehotu trvania väzby v prípravnom konaní v komparácii so SR (25 mesiacov pre obzvlášť závažné zločiny) ustanovujú právne poriadky týchto krajín: *Česko, Chorvátsko, Fínsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Slovinsko, Švédsko a Taliansko*,
- b) dlhšiu maximálnu lehotu trvania väzby v prípravnom konaní v komparácii so SR (25 mesiacov pre obzvlášť závažné zločiny) ustanovujú právne poriadky *Francúzska a Portugalska*.

Ako je možné vidieť, aj pre najzávažnejšie zločiny má majorita skúmaných krajín kratšiu dobu trvania väzby, ako je tomu v podmienkach SR, pričom Rakúsko má veľmi podobnú lehotu ale o jeden mesiac kratšiu (t. j. 24 mesiacov) k tej, ktorú ustanovuje trestný poriadok SR.

V rámci porovnania dĺžky lehôt trvania väzby v súdnom konaní má dlhšiu lehotu stanovenú za najzávažnejšie trestné činy (v podmienkach SR sa jedná o lehotu trvania väzby 48 mesiacov, teda 4 roky) jedine **Chorvátsko** a **Francúzsko** (doba trvania väzby je však vo Francúzsku stanovená simultánne pre prípravné konanie a konanie pred súdom). Avšak, v prípade použitia ustanovenia § 76a Trestného poriadku SR by mali obe spomenuté krajiny lehotu trvania väzby kratšiu ako v podmienkach SR. V Maďarsku je doba trvania väzby pre najzávažnejšiu trestnú činnosť stanovená rovnako ako v prípade SR, avšak hranica trvania väzby nie je presne stanovená vôbec v prípade trestných činov, pri ktorých hrozí trest odňatia slobody na doživotie, čo predstavuje rozdiel v porovnaní s § 76a Trestného poriadku SR, kde je v taxatívne vymedzených prípadoch stanovená maximálna lehota väzby 5 rokov. S určitosťou vieme potvrdiť, že **Fínsko** a **Švédsko**³⁰¹ nemajú stanovenú hornú hranicu doby trvania väzby v súdnom konaní, pričom analýza simultánne preukázala, že analyzované právne predpisy krajín **Grécko, Írsko, Holandsko, Nemecko a Rakúsko** hranicu trvania väzby v konaní pred súdom tiež neustanovujú. Krajiny ako **Česko, Poľsko, Portugalsko**,

³⁰¹ Túto informáciu potvrdzuje aj štúdia They Coventry z roku 2017, v rámci ktorej autorka vyslovila záver, že viaceré krajiny EÚ majú stanovené lehoty trvania väzby (avšak aj tu je rozdiel, keďže niektoré majú stanovené lehoty trvania väzby len v rámci prípravného konania a niektoré aj pre konanie pred súdom), okrem krajín ako Belgicko, Fínsko, Luxembursko, Malta, Maďarsko a Švédsko. Pozri: COVENTRY, T.: *Pretrial detention: Assessing European Union Competence under Article 82(2) TFEU*. New Journal of European Criminal Law: Sage Journals, 2017. s. 61. Dostupné na internete:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjT6vXi4pvvAhVikIsKHbcJDg8QFjAQegQIHRAD&url=https%3A%2F%2Fscholarlypublications.universiteitleiden.nl%2Faccess%2Fitem%253A2902497%2Fdownload&usg=AOvVaw20sKuM8qcJIPLqP_Ptszg_ . s. 19. [06.03.2021].

Slovinsko a Taliansko majú ustanovené kratšie lehoty trvania väzby v konaní pred súdom ako v podmienkach SR.

Náležitosti rozhodnutia o väzbe neboli zahrnuté do tabuľky z dôvodu, že niektoré krajiny neuvádzajú taxatívny výpočet okolností potrebných pre väzobné stíhanie. Hlavné náležitosti, ktoré obsahuje rozhodnutie o nariadení väzby však obsahovali analyzované právne predpisy krajín ako Česko, Chorvátsko, Grécko, Holandsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko a Slovinsko. Jednotlivé praktiky obsahujú súhrnne: opis osoby, skutku, dôvod väzby, časové ohraničenie pre väzbu, výšku peňažnej záruky, dôkazné materiály, úradnú pečať oprávneného orgánu, osobné pomery obvineného, dôvod, prečo sú iné spôsoby stíhania nepostačujúce alebo poučenie o možnosti si najat', či požiadať o ustanovenie právneho zástupcu.

4 Použité zdroje

Zákony:

- 1) Občiansky a trestný poriadok Švédska. Dostupné na internete: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rattegangsbalk-1942740_sfs-1942-740. [cit. 24.02.2021].
- 2) Občiansky zákonník Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001622>. [cit. 15.02.2021].
- 3) Trestný poriadok Francúzska. Dostupné na internete: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071154/LEGISCTA000006182890/#LEGISCTA000021331519. [cit. 15.02.2021].
- 4) Trestný poriadok Grécka. Dostupné na internete: http://www.opengov.gr/ministryofjustice/wp-content/uploads/downloads/2019/03/Σχέδιο_Κώδικα_Ποινικής_Δικονομίας.pdf. [cit. 13.2.2021].
- 5) Trestný poriadok Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2021-01-01>. [cit. 25.02.2021].
- 6) Trestný poriadok Chorvátska. Dostupné na internete: <http://www.propisi.hr/print.php?id=8789>. [cit. 22.02.2021].
- 7) Trestný poriadok Írska. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1967/act/12/section/24/enacted/en/html#sec24>. [cit. 24.02.2021].
- 8) Trestný poriadok Maďarska. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>. [cit. 18.02.2021].
- 9) Trestný poriadok Nemecka. Dostupné na internete: <https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/index.html#BJNR006290950BJNE020202311>. [cit. 12.2.2021].
- 10) Trestný poriadok Poľska. Dostupné na internete: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. [16.02.2021].
- 11) Trestný poriadok Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/view?cid=139876418>. [cit. 24.02.2021].
- 12) Trestný poriadok Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002326>. [cit. 15.02.2021].
- 13) Trestný poriadok Slovinska. Dostupné na internete: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO362>. [cit. 19.02.2021].
- 14) Trestný poriadok Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/leggi/2014/09/03/misure-cautelari-personali>. [cit. 23.02.2021].
- 15) Trestný zákon Francúzska. Dostupné na internete: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/. [cit. 15.02.2021].

- 16) Trestný zákon Holandska. Dostupné na internete: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001854/2020-07-25>. [cit. 25.02.2021].
- 17) Trestný zákon Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/74>. [cit. 15.02.2021].
- 18) Trestný zákon Talianska. Dostupné na internete: <https://www.altalex.com/documents/news/2013/11/14/della-legge-penale>. [cit. 23.02.2021].
- 19) Trestný zákon vo veciach trestných činov voči medzinárodnému právu Nemecka. Dostupné na internete: <https://casebook.icrc.org/case-study/germany-international-criminal-code>. [06.03.2021].
- 20) Ústava Grécka. Dostupné na internete: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-6/>. [cit. 13.2.2021].
- 21) Ústava Portugalska. Dostupné na internete: <https://dre.pt/part-i>. [cit. 24.02.2021].
- 22) Zákon č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok Českej republiky (Trestní řád). Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/1961-141>. [cit. 19.02.2021].
- 23) Zákon č. 195 z roku 1974 Talianska. Dostupný na internete: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/1974/05/25/074U0195/sg>. [cit. 23.02.2021].
- 24) Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/20210101>. [cit. 19.02.2021].
- 25) Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20210101>. [cit. 25.02.2021].
- 26) Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník Českej republiky. Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/zzcr/2009-40>. [cit. 06.03.2021].
- 27) Zákon o bezpečnostnej polícii Rakúska. Dostupné na internete: <https://www.jusline.at/gesetz/spg/paragraf/38>. [cit. 15.02.2021].
- 28) Zákon o donucovacích prostriedkoch Fínska. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>. [cit. 15.2.2021].
- 29) Zákon o trestnom súdnictve Írska z roku 1996. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1996/act/29/section/2/enacted/en/html#sec2>. [cit. 24.02.2021].
- 30) Zákon o trestných činoch proti štátu Írska z roku 1939. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1939/act/13/section/30/enacted/en/html#sec30>. [cit. 24.02.2021].
- 31) Zákon o väzbe/zárukách Írska. Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/16/enacted/en/print#sec2>. [cit. 24.02.2021].

Webové lokality:

- 1) BOONE, M., JACOBS, P. a LINDEMAN, J.: *DETOUR – Towards Pre-Trial Detention as Ultimo Ration*. Dostupné na internete: <https://www.irks.at/detour/NL%20First%20National%20Report.pdf>. [cit. 24.2.2021].
- 2) EUROPEAN JUSTICE: *Finland (my rights during the investigation of a crime and before the case goes out)*. Dostupné na internete: <https://e->

- justice.europa.eu/content_rights_of_defendants_in_criminal_proceedings_-169-FI-maximizeMS-en.do?clang=en&idSubpage=2. [15.02.2021].
- 3) EURÓPSKY PORTÁL ELEKTRONICKEJ JUSTÍCE: *Zhrnutie trestného konania (Írsko)*. Dostupné na internete: https://e-justice.europa.eu/content_rights_of_defendants_in_criminal_proceedings_-169-ie-sk.do?member=1. [cit. 04.03.2021].
 - 4) EURÓPSKY PORTÁL ELEKTRONICKEJ JUSTÍCIE: *Aké sú fázy vyšetrovania trestného činu?* Dostupné na internete: https://e-justice.europa.eu/content_rights_of_defendants_in_criminal_proceedings_-169-SE-maximizeMS-en.do?clang=sk&idSubpage=2&member=1#n03. [cit. 24.02.2021]. FAIR RIGHTS INTERNATIONAL: *Criminal Proceedings and Defence Rights in Greece*. Dostupné na internete: <https://www.fairtrials.org/wp-content/uploads/Greece-advice-note.pdf>. [cit. 13.2.2021].
 - 5) FAIR TRIALS INTERNATIONAL: *Appendix 2 Pre-trial Detention Comparative Research*. Dostupné na internete: http://www.antonioacasella.eu/nume/EU_pre-trial_detention_.pdf. [cit. 24.2.2021].
 - 6) FAIR TRIALS INTERNATIONAL: *Criminal Proceedings and Defence Rights in the Netherlands*. Dostupné na internete: <https://www.fairtrials.org/wp-content/uploads/Criminal-Proceedings-and-Defence-Rights-in-the-Netherlands.pdf>. s 12. [cit. 25.02.2021].
 - 7) GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS: *Going to Court*. Dostupné na internete: <https://www.government.nl/topics/administration-of-justice-and-dispute-settlement/going-to-court>. [cit. 25.02.2021].
 - 8) LIBRARY OF CONGRESS: *Sweden's Pre-trial Detention Laws*. Dostupné na internete: <https://blogs.loc.gov/law/2019/08/falqs-swedens-pre-trial-detention-laws/>. [cit. 24.02.2021].
 - 9) PERRY, D. A ROGAN, M.: *Detour – Towards Pre-trial Detention as Ultima Ration*. Dostupné na internete: <https://www.irks.at/detour/IE%20First%20Nationa%20Report.pdf>. [cit. 24.02.2021].
 - 10) PILITOWSKI, B.: *Current practice of applying pre-trial detention in Poland (Report from empirical research)*. 2019. Dostupné na internete: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2019/12/fcwp_PTD_en.pdf. [cit. 02.03.2021].

Publikácie:

- 1) ČENTÉŠ, J. a kol.: *Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť*. Šamorín: Heuréka. 2. vydanie, 2012. ISBN 80-89122-75-2. [cit. 25.02.2021].
- 2) ČENTÉŠ, J. a kol.: *Trestný poriadok (Veľký komentár)*. 4. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2019. ISBN 978-80-8155-087-4. [cit. 25.02.2021].
- 3) CHEMERINSKI, E. – LEVINSON, L.: *Criminal Procedure*. New York: Aspen Publishers, Wolters Kluwer, 2008.
- 4) JEHL, J. M.: *Criminal Justice in Germany*. Federal Ministry of Justice Germany, 2019 (Seventh Edition), s. 23. Dostupné na internete: https://www.bmjjv.de/SharedDocs/Downloads/DE/Service/Fachpublikationen/Strafrechtspflege_Deutschland_engl.pdf?__blob=publicationFile&v=5. [cit. 12.2.2021].

- 5) Oxford Dictionary of the Christian Church. Oxford: Oxford University Press, 2005. ISBN 978-0-19-280290-3.
- 6) PENNIMAN, H. R., and FARREL, B.: Ireland at the Polls 1981, 1982 and 1987: *A study of four general elections*. Durnham: Duke University Press, 1987. ISBN 978-0-8223-0786-0.

Akademické články:

- 1) COVENTRY, T.: *Pretrial detention: Assessing European Union Competence under Article 82(2) TFEU*. New Journal of European Criminal Law: Sage Journals, 2017. s. 61.
Dostupné na internete: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjT6vXi4pvvAhVlkIsKHbcJDg8QFjAQegQIHRAD&url=https%3A%2F%2Fscholarlypublications.universiteitleiden.nl%2Faccess%2Fitem%253A2902497%2Fdownload&usg=AOvVaw20sKuM8qcJIPLqP_Ptszg_. [06.03.2021].
- 2) FOLTA, D: *Jobb lehet az új? – Az előzetes letartóztatás megszüntetése és megszüntetése az új Be. Tükreben*.
Dostupné na internete: <https://eljarasjog.hu/2017-evfolyam/jobb-lehet-az-uj-az-elozetes-letartoztatás-megszunese-es-megszuntetese-az-uj-be-tukreben/>. [cit. 18.02.2021].
- 3) SCHÖNTEICH, M.: *Global Pretrial Detention Use: A Cross-National Analysis*. City University of New York. 2018. s. 43 Dostupné na internete: https://academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3923&context=gc_etds. [cit. 12.2.2021].

Judikáty:

- 1) County of Riverside vs. Mc. Laughlin 500 U. S. 44 (1991)